

5459

16. 4. 23

Hummi-funtarit.

Komedia 5:ssä näytöksessä.

Kirjoittanut

Alexis Kivi.

Helsingissä,

Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa,

1864.

Stammesgeschichte

der Völker

von L. Heimbürger.

1881

Verlag

von J. Neumann, Neudamm

1881

Jäsenet:

Sepeus, luffari.

Topias, suutarimestari.

Martta, hänen waimonsa.

Esko } hänen poikansa.
Jiwari }

Niko, merimies.

Jaana, hänen tyttärensä, Topiasen hoitolapsi.

Kristo, nuori seppä.

Karri, talonifäntä.

Kreetta, kaswatteensa.

Jaakko, puusuutari.

Sakeri, Martan weli, wiralta pantu poliisi.

Antres, kraatari ja klanetin-puhaltaja.

Teemu, wiulun-soittaja.

Serikki, lautamies.

Leenan-Kalle.

Teemun isä.

Anna-muori.

Eräs nainen Karriin talossja.

Häämiehiä ja kuokkawieraita.

Näytelmäpaikka Hämeessä.

Ensimmäinen Näytös.

(Tapiaksen huone: perällä ovi ja alkuna, oikealla pöytä, vasemmalla siivu-ovi ja enemmän edessä samalla siivulla rahi ja siinä suutarin kaluja. Saana istuu pöydän ääressä, kutoen sulkaa, Esko rahiin wieresfä, neuloen).

Esko. Saana! Käskihän äitini, lähteisjänfä kylään, että matkalle, nimittäin hääretkelleni, itfiäni sonnustan, ja sulhais-waateisin puettuna olen, koska hän takaisin palajaa?

Saana. Sa käski sin ullakosta ottaa päälles ifäs hännystäkin, hatun, punaisen wästin ja polwipököfyt.

Esko. (panee työnsä pois). Peijakas! Tästä rientää täytyy, sillä askeleen otan, jota ei nauraa tule. (Menee perältä ulos).

Saana. Ennen minua hän nai ja on hänellä siis oikeus periä wiisijataa rikkää, niinkuin määrää jälkeensjätös, ja minä paitfi jään. Mutta rikfit monet tuhannet eiwät ole Kristoni werranwastaijet, kuin waan hänen kerran omakfeni saan ja omakfensa joudun minä; ja nytpä, luulen, kofsta toiwoni perille pääsen. (Kristo tulee). Kristo! Kuinka rohkenet tulla tänne!

Kristo. Duhhan ämmä tiesjään?

Saana. Läffi kirkonkylään.

Kristo. Sa Tapias itse perunamaata perkaawan näfhy. Mutta misfä owat poikauksa, misfä se harjastuffainen Esko?

Saana. Hiljaa! Ullakosja hän parhaallaan pukee itfiänfä sulhaiseffi.

Kristo. Sulhaiseffi?

Saana. Hän paikalla lähtee häihinfä Mikko Wilkastuffen kansfa.

Kristo. Mista tulee siis jotain?

Saana. Tulee kaikei. Nyt kiirehtivät, koska suutarille käskyn kärkeihin annoit, saadaksesi naimalupaa.

Kristo. Ja sentään ala-ikäisenä naittavat poikansa; mynti on hän vasta puolen vuoden päästä.

Saana. Mytpä äitinsä on kutsuessa tänne luffaria lupauskirjaa isän puolesta tekemään.

Kristo. Niin menee meiltä wiisijataa rikkiä. Nummi-suutariin poika ne riistää meiltä, ja sinä olet kuitenkin vanhempi häntä. Tuhat tulimmaista! Se kaistapäinen korpraali, miksi teki hän näin kummallisen jälkijätöksen? „Kumpi heistä ennen naiduksi tulee“, niin seisoo jäätös-kirjasja. Onko tämä järjellinen ehto, jolle hän perintö-oikeuden perustaa! Kaikki yhdelle tai puolel kummallens määrätty, niin emmepä tietäisi tässä sydäntä karwastelewasta kiusasta nyt. Wahingosta en huoli, mutta se kiusa! — Olispa toisin toki, luulen minä, käynyt, jos ei kowa onni julle suutaria edusmieheksi pannut olis, mutta tätä ehkä äitisi kuollessa jo tarkoittivat ja ovat siis tarkoituksensa päässä nyt. Rutto sen suutariin niskaan!

Saana. Marttaa enemmän kuin Lopiasta meidän moittia tulee; waimonsapa tässä wallitsee ja neuwet antaa, ja totella saa niin suutari kuin poikansa ja minä. Minua on hän aina tuimasti kohdellut, etenkin siitä asti, koska näkiwät, ettei ollut heillä teiwoa minusta tyhmän poikansa waimoksi, ja tätä warroit he kauwan.

Kristo. Hän on se mainittu suutariin Martta.

Saana. Ois nyt isäni tässä, mutta woi että taisi hän jättää waimon ja lapsen ja karata wieraille maille!

Kristo. Hänestä olen jotain kuullut.

Saana. Jästäni! Mitä olet kuullut?

Kristo. Että löytyy hän Suomesja taas; Turusja hänen nähneet owat, niinkuin ferrotaan.

Saana. Mutta rangaistus uhkaa häntä.

Kristo. Muutaman wuorokauden wettä-leipää lafi mat-

ruusille määrää, joka laiwastansa karkaa. Mutta hänen asiansa jaa vielä helpomman muodon siitä, että enemmän kuin puolet miehistöstä jaman laiwan jätit ja samalla matkalla, joka näyttää päällismiehisjä olleen syyn. — Mutta Martta tulee.

Zaana. Niemmä tästä, Kristo!

Kristo. Hän on jo portaalla.

Zaana. Meidän hukka perii.

Kristo. Eipä hätää tässä. (Martta tulee).

Martta. Kristo huoneesjani? Ulos! Tuosja on owi edesjä.

Kristo. Takanain se on, mutta edesjäni on se kuuluija juutarin Martta ja tässä on ottotyttärensä julhainen, Kristo, nuori ja uljas seppä. Wäwyksenne taidatte häntä kutsua.

Martta. Ulos tuwastani, lurjus!

Zaana. Lähe kiireesti, Kristo, ja elä kansjansa riitele!

Kristo. Mutta ollaan tästälähin ystäwiä, Marttani, koska en enään seijo tiellänne wiiteen jataan rikkiin; ne kereitten niin wikkellästi Eskollenne.

Martta. Sinä kivottu mies, etkö tahdo tästä lähteä?

Zaana. Tottele minua, Kristo!

Kristo. Mutta saakeli sun perii vielä niiden wiiden sadan tähden. Koko pitäjänme ja vielä monen naapuripitäjänkin kofja kailuman pitää weisusta, jonka nimitän: „Juutarin Martta“. (Menee. Martta heittää haarun peräänsä).

Martta. Nokitonttu! (Eskon ääni ullakosta: „Mitä meteli siellä alhaalla?“) (Zaanalle). Sinä lunttu! Entkö ole sua kieltänyt kansjakäymistä pitämästä kansjansa?

Zaana. Mitä taifin tehdä? Ei ollut hän tässä käskystäni.

Martta. Kitas kiinni ja sukankudin kynsiestäsi pois! Duko se edes tuumaakaan tänään joutunut eteenpäin? Pois! ja laita itfes Nummikoppeliin perkamaan ja käske Topias siffään. (Zaana menee). Mitä teet sinä siellä ylhäällä? (Eskon ääni: „Hä puen itfeni häawaatteifin, niinkuin sanottu oli“). Tee sitten joutua ja elä

kuhnaile siellä, kilpikonna! Kohta ovat luffari ja Willkastuksen Mikko tässä. (Eskon ääni: „Hetken päästä olen valmis; isän housuja wedän parhaallaan jalkaani“). (Martta itseksensä.) Mutta tästä hääreijustansa taasen, sen warmaan tiedän, monta naurujuttua nousta pitää, sillä hän on aika telwana, itsepintainen kuin wanha sonni ja joka irvihampaan leikkikalui. Kylläpä häntä kohtaan, sen tieköön Sumal, parastani koettanut olen, sekä neuvoilla että köydenpäällä, mutta turhaan kaikki: kannettu wesi ei kaiwosja pysy. — Mutta eipä näy vielä Siwaria kotona, ja eilän läski hän jo kylään, se noiduttu penikka; mutta tuleppas sieltä, niin pamp-puni selläs taasen pehmittämän pitää, sen lupaan. Koettaa täytyy. Mikos rangaijusta waatii, joko se sitten auttaa tai kaataa, mutta rangaiustus tulkoon. — Niin on mulla kaksi poikaa: yksi ukulina tässä edesjäni töslöttelee, toinen, wallasja riettauden hengen, kylästä kylään leikkaloitte. (Topias tulee).

Topias. Johan olet kotona, Martta. Mitä janoi kanttoori?

Martta. Niin, mitä janoi hän. Näinpä maat ja mantereet juosta saan, ja sinä istut kotona kuin pata-ässä, huolimatta mistään.

Topias. No Martta, tämä oli oma tahtos.

Martta. Mitäs teen, koska olen ainoa asian-ajaja tässä huoneessa, te toiset wiheliäisiä nahjuja.

Topias. Tulekos kanttoori?

Martta. Miksi ei hän tule, kuin toimitetaan?

Topias. Kuinka tuumaillet siis Eskon matkasta?

Martta. Että haarapuski olalla hän tästä lähtee morsiuksitaloon Mikko Willkastuksen seurassa.

Topias. Jos pistowaisimme heille hewojen.

Martta. Wasta häistä takaisin tultuaan nuorenmuorin kansja, ottakoot kyytihewojen, mutta tästä sinnen jalkataneisja marssia saawat.

Topias. Mutta näetkö, Martta, hän on mestariin poika ja itse kohta samaan arvoon astuwa, ja sentähden ehtä näyttäis

tämä jalka-marsijnsa vähän jopimattomaksi ja kenties pistäis turmellun ihmisen sydämmelle hieman häpeäksi.

Martta. Häpeäksi! Hywäpä jos ei häpeätä suurempaa tällä retkellä kohtais häntä, mutta pelkään, että tufinottain hän pilkkahistorjia peräänsä jättää, sillä hän on tyhmää alkujuurta, näetkös.

Topias. Eskoni tyhmä? Tämä on wale ja wihapuhe kateudesta nousnut. „Olenko minä hullu waikka minä hulluksi huutetaan“ lauletaan Sionissa. — Eskoa et tyhmäksi maininne, yhtä wiisas on hän aina kuin isänsäkin, minä nimittäin; hän on ihan kaltainen, niin sielun kuin ruumiin puolesta. Hän ei ole tyhmä, waan vähän itsepäinen, ja sen taitaa tufastansakin nähdä, joka on walkuinen ja harjastankeä, ntinkuin ukolla itse tässä. — Sanalla sanoin: hän on oikea isän poika, hän on kuvani elävä. (Esko tulee puettuna häawaatteisiin).

Martta. Mita kōnsiffä. Mutta tässä ei auta kainostella, koska kesee asia wiisi jataa rikkiä. Ja Saanan hywäksi en niitä laske, en waikka hame pääni päälle jalkkinä kiinni-sidettäisiin ja minä wiskattaisiin sywyuden kaidoon.

Esko. Mitäs mamma nyt tykkää minusta.

Topias. Heijaa, Esko! Oikein minun hatusjani ja hännystätisjani! samassa hännystätisja, jossa minä wuosia takaisin kaksikymmentä ja yksi seisoin wihillä Martan rinnalla. Tuntuupa minulle kuin sinun muodossas tuossa nyt itsiäni katselisin yksi ja kaksikymmentä wuotta ajassa taaksepäin, ja sillen olit sinä wasta nyrkin kokoinen, ja wiisi kuukautta puuttui wielä ennenkuin hengen jait. Mutta niin muuttuu mailma; silloin kuin nyljetty orawa, nyt mahdut hädintuskin tähän samaan hännystättiin; niin muuttuu mailma, Eskoni.

Esko. Mitäs mamma nyt tykkää minusta?

Martta. (istuu pöydän ääressä ja kutoo sukkaa, jonka Saana jätti). Niin; mitä minä tykkään. Se waatetus kelpaa, kōnsiffä.

Esko. Kuinka istuu selkäpuoleni käydesjäni tänne owenpieltä kohden? Katjelkaa minua tarkasti taakke. (Käy owelle).

Topias. Diivallisesti! Sinä käyt komeasti kuin raakunna-
hewoinen.

Esko. Mutta kyymys on, näkekös pappi, kuinka hännys-
tatti istuu seljäsäni.

Martta. Se istuu niinkuin se parhain ilman jatulata
taitaa, sinä puuhewoinen.

Topias. Hywin istuu, hywin!

Esko. (tääntyen talaisin ja kiirehtii ijän luoksi). Onkos pa-
palla nyt oikein tietoa ja käsitystä mihän minä lähten?

Topias. Dejah! Onnea matkallefi, onnea! Janen minä.
Sinä aina kukoistaa mahdat ja kauwan elää! Saa, kaiketi eh-
dit sinä korkean ijän, minä tiedän sen, sillä ensimmäinen sana, jonka
lasna ulos suustasi sopersit, oli „leipää“.

Esko. Pitää myös oleman viimeiseni, toivon. — Minä
lähten häihini, pappi.

Topias. Sumala olkoon kansjas, poikani, ja suokoon sulle
menestystä! Me mahdamme haikki sinun edestäfi rukoilla, sinun,
joka nyt käyt sijään uuteen elämään. Tällä matkalla, johon nyt
lähdet, sinua monta vaaraa kohtaa taitaa, kuolemakin tulla suit-
taa, ja muista, että sinäkin olet juuri syntinen.

Esko. Me olemme kaikki syntisiä, Sumala paratkoon. —
Minä etan tärkeän askeleen, pappi.

Topias. Minä ymmärrän.

Esko. En tarkoita tämmöistä konfari-askelta jaloillani, en.

Topias. Minä ymmärrän. Sinä tarkoitat sitä juurta
muutosta kuin sinulle nyt tapahtuva on, koska awiosäätyyn ru-
peet; tämä on se tärkeä askel.

Esko. Sitähän minä tarkoitan.

Topias. Me ymmärrämme toinen toisemme tarkoitukset,
ehkä wälästi wähän haastelemmekin esikuwain ja tunnusmerkkein
kautta; emme ole niin tyhmiä.

Esko. Tyhmyydelle minä olen wihainen ja äreä kuin raffi-
koira; mutta wiifaus ei ole kaikille annettu.

Topias. Dikein, poikani! — Kuules, niin tahdon sulle

kertoa tapauksen piiristä: Oli eräs hurskas mies nimeltä Topias ja hänellä poika, jonka tuli naimaan lähteä. Mutta, Esko, että minäkin olen Topias ja on minulla poikakin, jonka myös on lähteminen kofioretkelle.

Esko. Ihmeellinen yhtäpitäväisyys asiassa! Molemmat olit he suutaria myös?

Topias. Sitä en varmaan tiedä, mutta luulen toki, että niin oli laita. — Mutta, niinkuin sanoin, he olit hurskaita miehiä; ja koska nyt poika naista kosimaan lähti, jolla jo seitsemän julhaista ollut oli, mutt' perkele heidän kaikki surmannut, että oli rakkautensa tyttöä kohtaan saastainen. . . .

Esko. Mutta minun rakkauteni on puhdas, waan ei lihan himo eikä silmäin pyyntö.

Topias. Luulenshan, että niin on laita, mutta saatana taitaa kuitenkin surmaksi tällä retkellä eteesi heittää werkkinsa ja paulansa.

Esko. Mutta enemmän kuin saatanaa werkkojen, pelkään puusuutaria samassa kylässä, jossa Kreetta palvelee. Rep-puryssä, Timoteusjelta, olen kuullut, että on toukalla kerno silmä tyttöä kohtaan. Mutta onpa hän waan puusuutari, wihe-
liäinen narttaja, jolla ei koskaan ole toivoa mestariksi, johon arvoon minä taidan astua jo ensimmäisissä kärejisissä. Niin, hän on hangoittelijani, mutta luullakseni ei aiwan vaarallinen.

Topias. Dikein haasteltu ja wiisaasti. Yhteen wetävät luontomme aina ja joka tempussa. Kuraasi kasvaa sinussa, kasvaa! — Mutta missä katkaisin kertomukseni? — Niin; riettauden henki niitä seitsemää kiusasi ja sentähden he surmattiin. — Kuuntele hartaudella, Esko, minä haastelen piiristä.

Esko. Minä waikenen kuin muuri.

Topias. Mutta koska nyt Topiaksen poika naimaan lähti, niin tulipa Herran enkeli. Kuules, Esko!

Esko. Niinkuin muuri.

Topias. Enkeli taivaasta tuli ja tarjoi itsensä puhemieheksi nuorelle Topiakselle, joka kernaasti suostui kauppaan; ja as-

teit he taputtelit kahdenkesken kivistä tietä myöden, mutta koska ehdeit viimein erään wirran, niin huusi Topiaksen poika pelois-
jaan korkealla äänellä, sillä juuri kala . . .

Esko. (Martalle). Panikos mamma silakoita myös ewäs-
pusfiini?

Martta. Se narrit, niin ijä kuin poika. Luffari tulee.
(Eskolle). Sinun silakoita leiviskä lauffunsi jaaman pitää, koska tiedän, ettei wähat sulle riitä. (Menee wasemmalle).

Topias. (Kattjellen ulos akkunasta). Totta janoi Martta.
Kanttoori tulee nummella; minä otan ja käyn häntä vastaan.
(Menee).

Esko. (Yhän). „Niin muuttuu mailma“, janoi pappi.
— Warjele mimua! Tärkeä askel! Saa, totijesti, jos sitä oikein
— sydämen pohjasta mietiskelee; sillä tässä ei ole leikin sias, ei ole
— tässä leikin sias. Tunteet erinomaiset tällä hetkellä pitkin ruu-
mistani käywät päästä kantapäähän ylös alas. Tämä on hää-
ilon esimakua. (Käy edestakasin). Saa! kuin Nummijuntarin Esko
— wihitään, niin fillonpa mailma päällensä mällistelee. Mesjutta-
man ja laulettaman fillon pitää ja wihkimisen päätettyä alotan
minä itse wirren „Koko mailma iloit' mahtaa“. Minun täytyy
itkeä. (Pyhki silmiänsä). Mutta auttaisko itku, koska asia kerran
on näin pitkälle ehtinyt? Ei yhtään; sentähden itseni miehistää
tahdon ja laulaa sen hääweijun, jonka jo lapsena opin. Tämä
weiju on kaunis ja suloinen, sitä ei taida kieltää, mutta mieli-
sinpä sitä kuitenkin lijätä muutamalla peräkaneetilla antaen sillä
kurilla nuotille enemmän kiwautta ja woimaa. Mutta asiaan.
(Laulaa).

Häätoimis' kaik' hyörii ja pyörii,
Mut' murheisja neitonen käy;
Hän itkee kotoa jättääkseni,
Mut' wartoo toki sulhaisians',
Ja portilla pellon on sulhainen,
So loistawat leimuwat lyhsteet.

Niin. Mutta tähämpä tahtoisin lisätä tämän. (Laulaa). Tilulii, tilulii, tilulilu lilulii!

Toinen wärsy sitten

Niin nousee nyt ankara pauhu

Sa riemusta hääsali soi.

Ei itke enään morsian,

Ei muistel' menneit' päiwii hän,

Baan wälfkywi tanssissa, kultajuu,

Sa päässään on kunnian kruunu.

Tilulii, tilulii,

Tilulilu lilulii!

Kolmas wärsy.

Mut mennyt on ihana vuosi,

Du mennyt, kuin unien maas'.

Sa morsian nyt laulelee

Sa lapsellensa kertoilee

Mis' löytywi Dnnela kaukainen

Mis' siintää jen korkeat wuoret.

Tilulilii, tilulii

Tilulilu, lilulii!

Sa sitten neljäs wärsy . . .

Martta. (Siwuweltoa). Tahdotko pitää kitas kiinni, sinä sammakko, taikka tulenko taas ja tanssitan patukkaani seljäsäs? Katso waan itjes hyvän jään aikana. Wai sinä tässä kekeilemaan rupeet, kōnistikka. (Ratoo).

Esko. (Yksin). Kewin tunnen tällä hetkellä itсени liikute-tuksi, ja sydämeni on kuin palawa pikipallo ja tämä on siitä, että mieltäni polttaa Kreeta ja häät. — Kreeta! pääni pyörään käy, koska muistelen, että kohta olen yhtä kanssas, eli toisin, minä tulen sinuksi ja sinä minuksi, sanalla sanoen, Esko on Kreeta ja Kreeta on Esko; ja kutjufoot meitä sitten joko Eskokreetaksi

eli Kreetaeskoffi. Niin. — Sjäisen uskollisuuden sua kohtaan wannoit, Kreetani; ja jos se ilkeä saatana, joka käy ja nuuskii — ympärillämme aina tuomio päivään asti, jos hän, sanon minä, niin riidööön muu saattais, että jokeudessani toista naista juute-
lijin, niin lyö mua wast' kuonoa, lyö mua wast' kuonoa, Kreeta, että hampaat kidasjani kaljiewat. Sillä hän, joka wapaasta tahdosta on tehnyt pyhän uskollisuuden walan ja sen riffonut, hän taiwaalta ja maalta kirottu olkoon ja päänsä jurwottakoon nuuskaksi; se on sanottu. (Topias ja Sepeteus tulewat).

Topias. (Walten owen Sepeteukselle). Tehkääät uin hywin, kanttööri!

Sepeteus. Päiwää, poika!

Esko. Terve tuloa, kanttööri! Tärkeät ja kiireet asiat huntuwat tällä hetkellä taitoanne tänne, että kaikki laillisesti käytettäis. Minä olen nyt — Sunala warjelkoon meitä nuoria! — ruwennut wähän hulluttelemaan, minä kans', ja tuumailen matkaansaattaa Wilkastuksen Mikolle uuden paidan.

Topias. Kas kuinka kautta rantain poika ilmoittaa aikensa. Hi hi hi! — Mutta kanttööri tietää asian juuresta alkaen, hän tietää.

Esko. Laita on tämä, näkeekö kanttööri.

Sepeteus. Minä asian tunnen, sen olen kuullut ijältäsi; niin, tunnen ja olen sen wistusti harffinut, ja tuumailut, kuinka lupauskirjan ijältäsi kokoon-panen.

Esko. Tässä on päätarkoitus se, että kaikki laillisesti käytettyä tulee.

Sepeteus. Hywin ymmärretty. Minä kirjoitan täkstiu, ijäsi pistää puumerkkinsä alle, joka todistetaan.

Esko. Hän pistää puumerkkinsä alle ja minä samoin.

Sepeteus. Sinun puumerkkiäs sinä ei tarwita.

Esko. Mutta minun tyhmän järkeni mukaan, täytyy se sinä löytyä laillisuuden tähden.

Sepeteus. Poika, tahdotko kinata wanhain ihmisten kansa?

Topias. Esko!

Esko. Sinata en tahdo, mutta enpä saa sitä päähäni, ettei oman käteni painamaa puumerkkiä tässä kirjassa tarwita. Minäpä tämän asian alku ja juuri, ja sentähden täytyy nimeni seistä sup-luiksija myös.

Sepeteus. Kaiketi sen siinä seistä täytyy, mutta täks-tisjä; alla en isäs nimi ja puumerkki, sen rinnalla taasen todis-tajan nimi, ja alimaisena kaikista seisoo „Sepeteus, kanttoori“.

Topias. Nyt mahdat asian käsittää?

Sepeteus. Niin tässä kirjallisesti menetettävä en. Mutta teneu panemme todistajaksi?

Topias. Mitko Wilkastus on siihen joweliain; hän on Eskon puhemies ja seuraa häntä häihin myös. Puheen jälkeen pitäis hänen jo eleman tässä warustettuna häihin. Esko, lähep-päs waan häntä kuulustelemaan.

Sepeteus. Käy toimeen poika.

Esko. Minä riennän, sillä aikaa ei ole enään siekailla. (Menee).

Sepeteus. Olitko kirkosja eilän?

Topias. Enhän ollut, Sumala paratkoon!

Sepeteus. Wahinko, wahinko, juuri wahinko. Siellä Kurkelan Suho saarnasi, että kajahdelit Herran temppelein seinät.

Topias. Kurkelan Suho! Kas niinpä rikas lapsensa miehessi saa; mutta mitä auttaa täällä köyhän? — Wai jo mar Suho puusäkiesjä paulutteli? Hänen tunsin jo pienestä nallikasta ja tuntui hän mielestäni aina wahan töshömäijessi, mutta nyt on hän maisteri.

Sepeteus. Kinnasiesti, kinnasiesti wasta; mutta siinä po-jasja ajuu Herran henki. Sos olisit häntä katsellut saarnastuo-lisja ja sanansa kuulnut, niin takaanpa, että olis hän jellämu-nasfin wapijemaan pannut. Tosin oli ensin nenänjä wahan kel-mä ja äänensä tärähteli hieman. Mutta pianpa perehtyi poika, ja nyt hän punotti kuin tulinen muuri ja, rawistellen päätänjä, hän kowasti huusi: „heräjä sinä, joka makaat, heräjä sinä, joka makaat“. — Kähteen osaan jakasi hän saarnansa, ensimmäinen

oli helwetin waiwasta, toinen taiwaan ilosta. — Dih, oih! sitä poikaa, Herran enkeliksi hän tuntui, koska hän pohti, hikoili ja pohti ja puhalteli innoisanja. Mutta näitpä hundostansa wai-
kutuksen viimein: käwipä äfisti ihana liikutuksen humaus yli naiswäen puolen kirkkoa, ja humauksen perään pientä ja kestä-
wää pirinätä kuulit, niinkuin sanan jattuesja tapahtuwan tie-
dämme.

Topias. Entäs miehet?

Sepeteus. He istuiwat kauwan jäykkänä kuin kunnat.

Topias. Kas sen mä luulen. Waimo on ennellinen täällä. Hän taipuwan sydämensä tähden sielunsa viimein pelastaa; meitä, sen warmaan päättää taidan, löytyy kuitenkin kaffi wertaa enem-
min kuin affoja kadotuksen sywyhdessä. Uskooko kantoori sitä?

Sepeteus. Walitettawasti kyllä mun se täytyy uskoa, koska jokapäiwäiset esimerkit todistawat sanas. Sen tästäkin näemme, että tuon nuoren apulaisemme luonna — totijesti he-
rännyt mies — käy monet werrat naisia enemmän kuin miehiä kokouksissa lauwantai-ehdoina; sinne affoja kirjawana liehtoo mennä,
— mutta harwon miehen sinne kōnöttävän näet. He owat sitä paa-
tunutta sulua, niin, paatunutta, mutta kas kuin kowa tulee niin koiraskin poikki, sanoo sananlasaku, ja niinpä käwi nytkin Su-
hon saarnatesja. Kauwan hän naisia itketti ennenkuin sana pys-
tyi miehiin, mutta antoipas hän heille muutaman kiwaan sil-
män-mulkauksen ja huusi kowasti, että „tästäkin saarnasta teidän Herran tulee tehdä ankara tili“, ja järähtipä, järähtipä muutaman ukon leuka ja siellä ja täällä tutifi joku karhea tukka; ja koska hän nyt tuli saarnansa toiseen ojaan ja taiwasta oikein eteemme maalailemaan rupefi, niin kohina raskas kuului yli koko kirkon, kuin metjässä, koska rakeita jataa ja ukkonen pauhaa, herranwoima
— korkeudessa jylisee; ja yksikän filmä ei kuiwaksi jäänyt. Tämän kaltainen eilinen kirkkumeno, jonka ihauutta sinä, Topias, et saa-
nut maistaa.

Topias. Kaiketi mun esti siitä perkele, se wanha juoni-
niekka. Mutta kaikkiwalta suojelkoon tätä poikaa, joka Herran

ehkä kääntää puolen maailmaa. — Kuinka suoritti hän itsensä kuulutuksissa?

Sepeteus. Totta sanoen, niin saattoipa hänen juomentaminen kovaan puuhaan, mutta eipä ihme vasta-alkavalta. Mutta kowissa kiipaleissa oli poika, ja, ilman apuani, tiesi kuinka käynyt olis.

Topias. Kuinka kävi häneltä Eskon naima-atestin kulluttaminen?

Sepeteus. Kävihän se. — Niin, sinä naimaan lähetät poikas, mutta tahdonpa sinulta kysyä: oletko tarffoja tietoja kieltoillut tulewan minias mielen-laadusta, luonnosta? Muista, että parempi tippuwan räystäään alla kuin yhteenliitetynä häijyn ämmän kanssa.

Topias. Häntä sanotaan siweäksi tytöksi. Se on se Karrin Kreetta. Siweä ja säwykäs neito; mutta ken olis asian luullut näin pitkälle käyvän? Se ensin oli kuin karpänen, mutta kaswoipa kuin härkänen, ja näin se syntyi. Kewäällä, tietäjissä käydesjänä Mikko Wilkastuksen kanssa, kohtasi Esko tytön, koska oli heillä kortteeri samassa talossa, wartoesjaan tietäjätä kotiin. Mutta hawaitsiipa tällä ajalla Mikko joitakuita filmäyksiä Eskon ja tytön välillä. Hän arwasi asian, tempasi uljaasti sen päästä kiinni, rupefi puhemieheksi ja toimensa onnistui oivallisesti.

Sepeteus. Lepääkö siis kaikki tällä perustalla?

Topias. Ei juuri sillä; waan keijällä, pari wiikkoja jälkeen juhanneksen asia oikein wahvistettiin minun ja Karrin välillä. Sa tapautui se Puolmatkan krouvisja yhteenjoutuisjamme kaupunki-tiellä. Mutta kas siinäkö kättä puristeltiin ja harjakannuja tyhjennettiin ja olipa armottoman lysti sinä päivänä ja wahan vielä toisenakin päivänä. Hi hi hi!

Sepeteus. Mutta kummaksi mainitsen tytön tässä waltuus-kirjasja, Karrin piijaksi wai kaswatteeksi?

Topias. Kaswatteen kannalla on häntä talossa pidetty, eikä kuulu hänen olewan juuri ilman kapioitakaan; luhtisjaan sanotaan löytyvän yhtä ja toista. Pari päivää jälkeen häitten,

niinkuin on keskusteltu, ovat fuormat tässä. — Tänään lähtewät —
 tästä Esko ja Mikko Wilkastus, huomena ovat he morsius-talossa
 hyvin siffi, että ehtiwät vielä tekemään kuulutus-kartan jumun-
 taksii, koska ensikerran kuulutetaan. Kuulutuksen ajan häihin asti
 — viettää Mikko sukulaistensa luonna siellä ja Esko morsius-talossa,
 juutaroitseen; ja hauskaaksi, luulen minä, pitää hänelle tuntunan
 tämä aika.

Sepeteus. Hauskaaksi tuntui Jaakopille aika wartoesjaan
 neitsyys-ikäistä Raakkeliä. — Mutta suo anteeffii, juutari! Tapani
 on puhua aatokseni aina juoraan juustani ulos, katsoen siinä ei
 miehen mieltä, waan asian oikeata laitaa. — Minä tiedän, että
 muuan erinomainen sääätös pakoittaa sekä poikaasi, Eskoa, että
 hoitotytärtäsi, Saanaa, rientämään naimisiin, koska nimittäin sille,
 — joka heistä ensin awiouskäskyn täyttää, on lankeewa wiiden sadan
 riffin perintö. Näkyypä nyt kuin käwisi kaikki poikaasi onneksi,
 mutta malta, Topias: Esko on mies, hänellä on isä, äiti, koto
 ja wirta, ja tulewaisuutensa on siis joteskin luotettava; Saana
 — taas on orpo, turwaton tyttö, hänellä on „suo siellä wetelä
 täällä, eikä kuiwaa kussaakaan;“ ja malta vielä, että hän on Es-
 koa wanhempi. Minä en jano enempää. Sinä ymmärrät mei-
 ninfini?

Topias. Sen hyvin ymmärrän. Mutta jokainenpa tässä
 mailmassa, hyvä kanttööri, jokapäiwäistä leipää itsepuolestansa
 ruokisee. Oi auti; me ajunne nummella, kuiwalla nummella,
 naakali-kynä kourassa. Mutta juutaria löytyy tähän aikaan kuin
 kirjawia kisseja, walmiit repimään silmät toinen toiseltansa, ja
 kiukkuinen nälkäpä tässä naukuis, jos ei olisi mulla peruna-muku-
 laa pelto-muruistani ja heinä-karwaa kahdesta niittu-plätystä,
 tuolla suon rannalla, että taidan elättää lehmä-mullin; waiffa
 on siinä hyörimistä ja pyörimistä pensaisja ja kannistoosja, mutta
 — jaanpa siitä toki viimein maiden-tipan kipponi ja sillen tällön
 vielä woin-kirpunnin leipä-murenani päälle. Saa, hyvä kanttööri;
 kynniseen ja hampaineen täytyy tässä köyhän elon syrjässä kin-
 nustella.

Sepetus. Tosin ei ole köyhyys rikos eikä häpeä, mutta kuitenkin kuorma raskas, ja rikas onneansa kiittäköön. Sentähdenpä, juutari, rohkenen sanoa sinulle muutamain sanan, rohkenen nuhdella sinua kiittämättömyydestä häntä kohtaan, jolta kaikki hyvyys tulee. Sillä sinua taitaa kutsua warakkaaksi, waan ei köyhäksi; leipä ei koskaan sinulta puuttunut ole, sinulla on hewoinen ja lehmä ja aina joku syöjy jukuripää mullikka ja sitaporjas penkkiin lyötävä, niinkuin tiedän ja tunnen; mutta kuitenkin kutsut sinä itseäs köyhäksi.

Topias. Hi hi hi! Köyhyyttä ei saa syöttää, sitä ei saa syöttää; sillä totta sanoen, niin leipä-kultaa ei koskaan ole puuttunut ja löytyypä aina joku hopea-kolikkakin pussin pohjassa. Ja Jumalalle kiitos kaiken tämän edestä!

Sepetus. Niinmuodein, kuin warallinen mies, taidat sinä siis uhrata puolestasi tämän kyhmyksesi olewan perinnön onneksi köyhälle tytölle, ja se tulee sinun tehdä eikä wääräydellä sitä puoleesi kietoa.

Topias. Tämä on Martan asia; sillä temppuja löytyy, joissa annan wallan hänen tehdä ja käyttää itseenä, miten hän parhaaksi näkee, ja tämä on yksi niistä. Silloinpa minä en asiaan kuurra enkä kaarra.

Sepetus. Sinäpä firjoisja neitojen edusmies, waan ei waimosi, Martta.

Topias. Naikki on Martan wallassa ja minun täytyy tehdä niinkuin hän tahtoo; ei auta. Ja sifji toiseksi, ken taitaa sanoa minun wääräydellä perintöä puoleeni kietowan? Minä annan pojalleni naimalupausten, koska hän sitä nöyrästi anoo, ja naituansa ennen Jaanaa on perintö hänen, niinkuin säätökirjassa seisoo selwillä sanoilla. Minä kyhyn kerran vielä, onko tämä wääräys?

Sepetus. Sitä ei juuri sanoa taida, jos et hoitotytärtäsi syöttä eglele naimiseen joutumasta ennenkuin oma poikas. Suo anteeksi! mutta olempa kuullut seppä Kriston rakastawan

tyttöä ja tytön myös mielellään suostuvan häneen, mutta että finä kaikin voimin koet estellä tätä yhdistystä.

Topias. Toi kyllä; mutta Saanan omaksi onneksi pönistelen tässä asiassa vastaan. Seppä on kiero mies, suuri junkkari ja juonia täynnä, paleita juonia; ja eumustanpa kurjat päiwät sille tytölle, jonka hän awiosuipaksensa narraa. Uskokaat minua, hyvä kanttoori, hän on se suurin kanalja pitäjäsämme. Kuulkaatpas muutama hänen eljistänsä. Kanttoori, esimerkiksi, istuu pajassa, hän tarjoo teille piipun, te poltatte, poltatte hetken aikaa, yks' kaks' niin paukahtaapa nokkanne edessä, ja tee seipotte keskellä kruutisawua, ja kiittäkää euneeanne jos pääsette ainoastaan karwastelewalla kuonolla ja poltetuilla filmäkarwoilla. Mitäs teki hän Mahlamäen Maijalle, joka wähän oli kannellut päällensä luku-kinkerillä? Hän wisasi Maija-raiskan omettaan erään pienen pussin, jonka sisästä löytyi juoloja, maltaita, yksi mesšinkinen formus ja kolme hewoisen hammasta. Hän itse kyllä tiesi tuommoisen wälkappaleen ei mitään waukuttawan, mutta hän tunsi myös Maijan taika-uskon. Sa mitä teki Maija? Läski pappilaan kuin tuulispää noitapussi kourassa; ja tahtoipa peijakas Kriston ottaa, kuin prawastimme kylään tuli. — Kas semmoinen se mies on.

Sepeteus. Wakamielisyys ja totisuus on elon pylwäs, ja minä wihaan kewytmielisiä juonia, mutta niistä ei kuitenkaan saa päättää miestä kelwottomaksi.

Topias. Mutta minä tunnen hänen hywin, enkä anna hänelle hoitolastani waimoksi, ennenkuin lafi mun siihen pakoittaa, ja sitten syyttäköön tyttö itsiänsä, koska minä olen koettanut parastansa. Mutta koska nyt Saanan asia näin juonittelee, tapahuupa, että poikani saa kiiwaan, wastustamattoman halun naimiseen, ja minä en taida häntä estää pääsemästä tähän juhalliseen jättyyn.

Sepeteus. Sen taidat, jos tahdot, kunnes poikas on täytännyt yksikolmatta.

Topias. Tämä asia kuuluu Martalle ja minun täytyy

myöntäjä tahtoonja, ei auta. Ja meitä ei taida moittia, meitä ei taida moittia siitä, että luovallijella tavalla omaa parastamme katsomme. Ja moittikoon nyt Saana itsiänsä, ettei hän suostunut jekä Eskon että minun ja Martan toivoon, joka oli: saada hänestä minia huoneesemme ja sitä, ken tiesi, tarkoitti korpraaliksi jäätöksellään. Hän oli ihmeellinen mies, synkeämielinen ja usein äleä, kirjoitteli wärjyjä ja janoi itsensä aina onnettomimmaksi mailmassa. Mutta hän piti paljon Eskosta ja Saanasta, molemmat fillon pienet paitaresjut. Hän imehti Eskon ympyräjäisiä, wakaita filmiä ja walfenta harjastuffaa, hän janoi rakastuneensa Saanan lempeään ja wiisaasen katsantoon ja kirjoitteli niistä wärjyjä. — Hän oli wähän käynyt koulua nuoruusajan. — Noh, mitäs tapahtui? Muutama wiikko ennen kuolemaansa määräsi hän lapset perillisiksensä, mutta erinomaisella ehdolla. „Sen heistä — niin määräys kuuluu — joka ennen awiojäätyyn joutuu, tulee periä wiisi sataa rikkiä“. Tuommoisen tempun hän teki, ja nähtävästi hän siinä tarkoitti jotain juffeluutta; sillä miehellä oli aina kowa taipumus kaikkeen, mikä kummastutti muita. Niin teki tämä korpraali. Ja mikä sowltuisi paremmin nyt kuin näiden molempain nuorten naiminen? Esko puolestaan on parastansa koettanut, mutta Saana on hänelle aina kääntänyt nurjan siwon. Sentähden, Eskon naitua, käyn minä hywällä oma-tunnolla prowastin luoksi ja nostan häneltä rikit, jotka meille laillisesti kuuluu.

Sepeteus. Saatpa tehdä miten parhaaksi näet; minä olen janonut aatokseni, synonut wästen naamaa, niinkuin tapani on. Suo minulle anteeksi, suutari Topias, suo anteeksi!

Topias. No noh, no noh!

Sepeteus. Minä waikenen nyt ja rupean toimeeni wiipymättä. (Ottaa taskuistansa kirjoitusaineita ja asettaa niitä pöydälle).

Topias. Yksi sana ajallansa, herra kanttoori.

Sepeteus. Mielinpä kuulla.

Topias. Pieni kulaus ehkä panisi ajatuksenne oikein hy-

wille teloilte. Diehaaran Priita ajuu tästä ainoastaan muutama jata askel, niinkuin tiedätte.

Sepeteus. Topias, leipä on luotu meille syötäväksi, wesi juotawaksi, waikka ihmisjuku, tämä kurja ihmisjuku, on kentiesi ijankaikkijesti efsynyt luonnon tieltä.

Topias. Ihminen on poiskadonnut lammas. Mutta yffi naukki, hywä kanttööri, ei tee pahaa, waan antaapa meille uusia woimia.

Sepeteus. Uusia woimia! Kuinka lyhytmielijesti haasteltu! Uusia woimia! — Mutta eihän tule minun tofi kowin tätä ihmetellä; sillä näinhän haastelewat kaikki muutkin, muistamatta joka mullerruksen ruumiisjamme, weresjamme ikiwoimaa kuluttawan ja että tämä kulutus on palffitjematon. Mahdamme alati mieleemme painaa tämän: jo äitin-kohtusja on jokaijelle annettu ikiwoimasta wisfi määrä, ja tämän waran käytöksen mukaan ikämme mitta myös ajettuu, ja koska se tyhjennetty on, kattee elämän lanka. Tämä on totuus, jonka hawaitjen luonnosja ja johon wahwistuksen kirjoisja löydän. Tämä muistoos pane ja harwemmin käsiwarteji koukistuu.

Topias. Hywin meille, jos elämme sanan jälkeen! Mutta teemmekö niin? Ihminen on kowakorwainen, niskuri ja tyhmä myös, tyhmä, koska ei ymmärrä hän mitä rauhaansa tulee. Saa, kanttööri; ihmisjuwun tyhmyys on suuri ja ympäri mailmaa mainittu asia. Sentähden tulee meidän ottaa esimerkistä waari. — Mutta tässä owat Esko ja Mikko. (Esko ja Mikko Wilkastus tulewat).

Sepeteus. Rauwan heidän ei odottaa tarwitje. (Sotuu kirjoittamaan).

Topias. Kas Mikkoa waan! Kasji uljasta poikaa naimaan lähtee.

Mikko. Wiipymättä tulee meidän lähtee nyt.

Topias. Paikalla, Mikko, paikalla. — Kasji uljasta poikaa, jotta eiwät pelkää, waikka kohtaijivat joukon nälkäisiä ryöwäriä.

Esko. Minä en pelkää koskaan, iä.

Topias. Sen tiedän. — Mutta tahdenpa teille muistuttaa jotain. Siljan, niinkuin tiedätte, kävi kirkon kuulutus sen suuren warkaan perään, joka eräältä ulkomaan freiwiltä warasti niin monta tuhatta; aatelkaas nyt, jos kohtaisitte hänen tiellä, ottaisitte junkkarin kiinni ja saisitte palkinnon kouraanne. Kuinka paljon luwattiin sille, joka käsittäisi julmettuneen?

Mikko. Seitsemän sataa rikkiä.

Topias. Seitsemän sataa rikkiä! Minä sanon teille: te-roittakaat silmäanne tarkasti jokaisen päälle, joka vastaanuu tule. Muistakaat myös nuotonja: tiiviisti keritty tukka, pieni piikkiparta ja muhea pilkku lähellä wajempaa sierainta, niinkuin kuulutuksessa mainittiin. Käykäätpäs myös kysellemään tietäjältä jotain, joka ajuu samassa kylässä kuin Eskon morsian. Sa paissitteko tämän warkaan — joka tosin olisi erinomainen jattumus — niin tiedämpä, että taitaisitte hänen korjata, te kassii.

Esko. Mies nuoriin waan. Yksin hänen kiikkiin pani-sin, sitoisin hänen koreasti kuin lapsen kapaloon. Wai luuletteko, että pelkään yhtä miestä? Mikko, tunnustas tuota käsiwarta, tunnustas tuota reittä, tunnustas tuota polwea!

Mikko (tunnustelee niinkuin Esko käskée). Sa-ah!

Esko. Sa-ah, Mikko! Sillä polwella, ihan paljaalla polwella minä wajaralla nähtää kaskuttelen. Uskotko sitä?

Mikko. Minä uskon sinun wahwaksi mieheksi.

Topias. Wahwa, wahwa peijakas se on, minä tiedän sen.

Esko. Katjos näitä poskia sitten; sillä sinä mahdat tietää, Mikko, tämä kurkku ei ole wiinan tippaa vielä tuntenut, minua ei ole krouwisja nähty eikä yö-työpelinä käwelsewän ja luh-tien owia kolkuttawan, niinkuin moni muu, mutta ne kuuluwatkin siihen laumaan, jonka täytyy viimein seisoa wajemmalla puolella, ne kuuluwat wuohi-pukkien laumaan.

Topias. Totta, Esko, totta! Minä takaan sen.

Mikko. Luulenpa, Esko, sinun vielä joku aika sitten oleen siinä uskosja, että lapset löydetään saunan laattian alta.

Esko. Juuri niin uskoinfin.

Mikko. Ja ett'es vieläkään oikein tiedä, mitä tietä ihminen tähän mailmaan tulee.

Esko. Tähän syntiseen mailmaan. Juuri niin. — Mitä olet kuullut minuista neulomusretkilläni pitäjällä?

Mikko. Paljasta hyvää.

Esko. Minä en warasta, en.

Topias. Se ei tule kysymyksenkään, ei ensinkään.

Esko. Minä en warasta. Jumal' awita! sitä en tee.

Sepeteus. Hicht!

Topias. Hiljaa, pojat! Kanttoori kirjoittaa.

Esko. Sitä en tee.

Sepeteus. Topias!

Topias. Tarwitaanko puumerkkiä?

Sepeteus. Tuohon piirät sen. (Topias panee puumerkinjä waltuuskirjaan).

Mikko (itseseen). Mitä tästä hääretkestä viimein tulee, sitä en tiedä, mutta että koko asia, sekä tytön että ijäntänjä puolesta, oli puhdasta pilaa, ehkä Eskon mielestä ankara totuus, sen tiedän warmaan. — Mutta käyköön miten tahansa, minä seuraan teen ja sulhasmiehen matkaraahaa hoidan.

Sepeteus. Se kelpaa.

Topias. Se on waan tuommainen wuohen-jorffa, mutta piirtäköön sen siihen joku toinen.

Sepeteus. Kunnia pois!

Topias. Kunnia pois ja kelmi mies! Tuima laki! Mutta kuka käski, kuka käski toisen puumerkkiä wäärin käyttämään? Se on waan puumerkki, esimerkiksi tuommainen wuohen-jorffa, mutta sen merkitys on juuri.

Sepeteus. Mikko Wilkastus!

Topias. Mikko, tules panemaan puumerkkis. Sinä todistat, että minä annan pojalleni naima-luwan.

Mikko. Sen todistan ja, jos tarwitaan, walallani wahwistaa tahdon. (Piirtää puumerkkinsä).

Esko (itjeseen). Sinne minunki puumerkfini wiesä tuleman pitää.

Sepeteus. Lupauskirja on niinmuodoin walmis. (Tropiaselle). Minä annan tämän sinulle ja sinulla on sitten walta antaa se kelle mielit, se ei koske enään minua.

Tropias. Minä annan sen Eskolle. (Antaa lupauskirjan Eskolle).

Esko. Kanttoorin olisi pitänyt kirjoittaa, että minä otan tämän askeleen omasta, wapaasta tahdostani.

Sepeteus. Mitä minä kirjoitin sen minä kirjoitin.

Tropias. Kaikki hywin; eikä puutu enään, kuin ewäänne, ja se on walmis paikalla. — Että saatte lähteä jalka-taneisja ei ole minun syyni; mutta tuletepa takaisin aika jyrillä, sen tiedän warmaan. Morfiustalosta tänne teille kyllä annetaan hewoinen.

Mikko. Minä luulen, että antawat meille sieltä hywän kyydin.

Tropias. Ilman epäilystä, Mikko. Ja koska lähette sieltä, niin lähtekäätkin kuin tuulis' ja pilwis', että morfiamen kaulaliina liehuu kuin sotalippu; se näyttää komealta, ylpeältä.

Mikko. Lähdemmepä wauhdilla, ettei yhdenkään filmä morfiusparia eroittaman pidä.

Tropias. Uljaasti lausuttu, poikani. (Esko on istunut pöydän ääreen ja aikoo panna puumerkkinsä lupauskirjaan). Mitä tekee Esko?

Esko. Puumerkfini täytyy löytyä kirjasta.

Tropias. Esko on willitty. (Tempaa kädestänsä waltuuskirjan).

Sepeteus. Mikä rohkeus, mikä häwyttömyys!

Tropias. Sinä klöntti, lurjus, juutas! Onko tämä wiijaan käytöstä? Sinä pöllö!

Esko. Jos et olisi isäni, niin löisin sinua, wasten kuo-

noa minä antaisin; mutta että olet isäni, niin en juinkaan sitä tehdä tahdo.

Sepeteus. Insejs kowa!

Topias. Esko, minä sanon sinulle: katso, etten anna sinulle hääporjaita, ja-a minä sanon sen.

Esko. Hääporjaita. — Wihani rupeaa wähitellen kiehumaan. (Ottaa tuolin ja lyö sen permantoon). Tämä mies ei huoli mistään. (Menee ulos).

Topias. Herran Kiejus sitä poikaa!

Sepeteus. Häwyön ja uppiniskainen poika.

Topias. Onpa lasten kansja tekemistä. Sitä ei usko se, jolla ei heittä ole. — Kiittäkäätkä onneanne, kanttööri, että olette jääneet naimattomaksi miehiksi.

Sepeteus. Se onkin minulle parasta, nimittäin siltä kannalta katsottu, että minä olisin kowa isä, ankaran kowa.

Topias. Kiivas isä on minunki nimeni. Mutta auttaako tässä kiivas aina? Se on luonto, joka wetää tikän poikaista puuhun. Ja puut metsässä, ehkä kaikki yhden ja saman wiijaan käsi-alaa, owat toki yksi oikea, toinen wäärä.

Sepeteus. Mutta paljon riippuu myös siinä kohdasja, kuinka puu wejasta wääristyä saa.

Topias. Dikein haasteltu ja wiisaasti. Saa, kanttööri, niin on laita tässä maailmasja kuin sanon. Meitä vanhempia pitäisi jokaisen, jolla ei lapsia ole, katkerasti walittaman ja kunniasja pitämän. Mutta kuinka moni ajattelee sen päälle? (Esko tulee). Tuletko sijään vielä, juupeli?

Esko (itseseen). Mieliänpä osoittaa wihaani kauvemmin; mutta tämä hetki on tärkeä.

Mikko (erittäin Eskolle). Käy sowingoon, Esko!

Esko. Koetampa mieltäni murtaa. (Topiakille). Antakaat minulle anteeksi tämä tapaus, isä!

Topias. Sinä pyydät sitä sydämestäs?

Esko. Niin, minä pyydän sydämestäni sitä asiaa.

Topias. Noh, minä en ole se, joka pistää jotain ham-

paan koloon ja kävelee kuin lautapää härkä. Mutta pyydä myös anteeksi kantoorilta.

Esko. Antakaat minulle anteeksi, kantoori, elkäät pistäkää mitään hampaanne koloon ja elkäät kävelkää kuin lautapää härkä! Se tapa ei käy kontoon tässä maailmassa. Sovinto ja ystävyys on paras. (Suokaawalla äänellä). Heijuu!

Topias. Hän juttelee kuin poika. Mitä janoo kantoori häneestä nyt?

Sepeteus. Minä en vihaa häntä, en ensinkään, mutta mielipiteeni luontonja laadusta on järkähtämätön.

Topias. Niin niin. Mutta äsköinen mutina on nyt unohdettu; ei janaakaan enään menneistä asioista, vaan kaikki olemme drastu-kamraatia taas. Sa miksi pitäisi isän ja pojan vihamiehinä eroaman toinen toisestaan? Sa eronhetkihän on tämä. Esko jättää isänsä ja äitinsä ja waimoonsa kiinni-liittyy. Mutta yhtä tahdon sinulta kysyä, tässä wierasmiesten kuullessa. Mitä ajattelit Saanasta ennen Kreetaa?

Esko. Olin nainut hänen, mutta pilkkaa teki hän waan minusta, kutsui minun tarhapöllöksi.

Topias. Niin niin. Minä tiedän, että moni irwihamas tahtoi antaa sinulle nimen yksitoinen ja tyhmä, mutta tämä tapahtuu heidän kiufustansa sinua kohtaan, jonka elämä on ollut siivo ja nuhteeton. Mutta sinulla on tawallinen, terve järki, sen takaan minä. — Tutkikaat häntä, kantoori, koettakaat pistää häntä pussiin kysymyksillä ja solmufanoilla; tehkää se tässä meidän kuullesjamme!

Sepeteus. Mitä kyselisin häneltä?

Topias. Esimerkiksi häistä ja niiden tarkoituksesta.

Sepeteus. Vastaa minua, poika! Mikä on häitten tarkoitus?

Esko. Sillä on monta tarkoitusta.

Sepeteus. Sen päätarkoitus?

Mikko (erittäin Eskolle). Että mies tulee waimonsa päällä.

Esko. Että mies tulee waimonsa pääksi.

Sepeteus. Mutta sen taiwaallinen, sen juhlallinen tar-
koitus?

Mikko (erittäin Eskolle). Peli ja musiikki ja palawat olki-
lyhteet.

Esko. Peli ja musiikki ja palawat olkilyhteet aidanrei-
päisjää.

Sepeteus. Poika! Punnitse sanasi!

Topias. Esko!

Esko (itsekensä ja heittäen epäilewän katsannon Mikkoa koh-
den). Hän narraa minua, tai on hän tyhmä pääsi koko mies.
(Poistuu hänestä matkan).

Topias. Kyjelkäätpäs häneltä mailman luomisesta, Ma-
bramiista ja Siisakista.

Sepeteus. Minä kysyn sinulta: mistä on mailma luotu?

Esko. Se on, niinkuin Hannuksen ruoto-ukko janoi, luotu
jawan palasta, waan ei tyhjästä.

Sepeteus. Mutta mistä on sitten tämä jawan pala
luotu?

Esko. No no, ei nyt sentähden niin pitkälle mennä! —
Ja fiksi toiseksi, sitä ei taitaisi janoa kukaan, waikka olisi hän
niin lufenut kuin piispat ja kirjan painajat. Se on ylönuon-
nollinen asia, ja ihminen on jokea, Jumala paratsoon!

Topias. Jokea, jokea! (Martta tulee wafemmalta, kädesfä
haarapusuksi, jonka molemmat puolet owat täytetyt). Tuosja on ewään-
ne, pojat; ja nyt pitkin kruunun sarkaa.

Esko. Minä kannan pusfin. (Ottaa Martalta pusfin ja
panee sen olallensa).

Martta. Täsja on teille kaksitoista rikkiä matka- ja hää-
rahoiksi. (Eskolle). Mutta sinä älliekö rahaa osajit lukea?

Topias. Hän ei ole harjaantunut siihen. Rahen käytös
tulsoon Mikon toimeksi.

Esko. Pitäköön Mikko rahat, minä kannan pusfin.

Martta. Täsä, Mikko! Katsofaat, ett'ette niitä turhuuksiin menetä. (Antaa Mikolle rahat).

Mikko. Välttämättömiin tarpeisiin ne panen. (Siwari tulee).

Esko (itseks.) Tuossa tulee Siwari yökengältä.

Martta (ottaa pampun, joka rippuu seinässä). Sinä roisto, misjä olet taas kuleksinut ja kenen luwalla? Misjä olet ollut?

Siwari. En misjään turmelluksen tiellä, äiti. Menin waan Sunnihuhtaan koiranpenikkoja katsomaan, ja koska oli siellä sauna valmis, niin jäin kylpömään ja makasin yöseen talossa.

Martta. Kyllä minä sinun penikoitfen ja kylwön. (Mikoo piestä häntä).

Tohias (estellen). Martta, annetaan hänelle anteeksi tämä kerta vielä. Hän lupaa itsensä parantaa. Lupaatko sinä?

Siwari. Lupaen.

Martta. Hänen lupauksistansa! Hän on kiusanhengemme; kylästä kylään hän lurwallee, meille häpeäksi ja wahingoksi.

Esko. Ehkä on hän käynyt Sunnihuhtassa koiranpenikkoja katsomassa.

Siwari. Suuri niin kuin sanot. (Itsekseen). Peijakas! kuinka wiina päässäni kiwistelee. Siellä oli joteskin huikea elämä, siellä Anttilan yli-luhtisja.

Esko. Ehkä kylpösi hän myös samassa, ja sopihan se hywinfi.

Siwari. Hywin juuri ja hyvää lölyä olikin, waikka sain vähän höyryä päähäni.

Martta. Wiinan höyryä. Sinä wintis, miksi walehtelet edessäni? Mutta minäpä sun selläs lämmitän.

Tohias. Martta! Muista, että kanttööri on huoneesjamme.

Sepeteus. Minun läsnä-oloni ei tarwitse olla esteenä kohtuulliselle kiritukselle, joka, koska se aikansa tulee, on hyväksi ja kauniita hedelmiä kantaa taitaa.

Ziwari. Luffari tahtoisi nähdä kauniita, kirjavia kuffaisia
 seläsjäni; mutta jäästäkäät hartioitani vielä tämä kerta, muori;
 minä lupaan itseni parantaa, niinkuin parhain taidan.

Esko. Niin. — Mitä sanot sinä, Mikko?

Mikko. Minä rukoilen Ziwarin edestä.

Esko. Minä rukoilen myös. Ei nyt mitään pahaa me-
 noa tällä hetkellä, joka on minun jäähyväishetkeni.

Martta. Lähtekäätkä fitten matkaanne. Mitä kuhnailette
 tässä enään?

Mikko. Nyt lähdemme.

Topias. Tulwasta tiistäistä kolme wiikkoa wartoomme
 teitä takaisin. Siksi rakennamme tähän pienen terwetuliais-juh-
 lan. Sillonpa wähän loiskimmeki kraatari Antrefsen klaneetin
 mukaan, ja jos ei tilaa töllisjämme, niin onpa wäljyyttä num-
 mella tässä. — Toiwomme on myös, että kantoorikin meitä sil-
 lon läsnä-olollansa kunnioittaa.

Sepetens. Minä kiitän.

Topias. Ja Ziwari pääsee kaupunkiin, ostamaan pidoiksi
 yhtä ja toista. Mutta näytä sillon, että olet vielä toimelias
 mies!

Ziwari. Parastani koettaa tahdon.

Topias. Niin, kaikki hywiin! Ja uyt, pojat, matkalle.

Esko. Sallikaat, että jäähyväisiksi luen edesjänne muuta-
 man korpraali-wainaan sepittämän wärjyn.

Martta. Ei yhtään jäähyväispuhetta, waan lähe tiehes.

Topias. Kuullaan, Martta, kuullaan! Ne ovat korpra-
 lin tekemät, ja meidän tulee muistollensa kiitollisuutta osoittaa.
 — Nunappas paukkua, Esko, joku rakkauden weiju!

Esko. Sotalaulu tämä on:

So sotatorwi pauhaa,

Sieluni ei saa rauhaa;

Waan sotaan täytyy lähtee,

Koska kapteeni käskee.

So wihan tuli syttyy,
Katsos kuolen rautapyytty . . .

Rautapyytty, se on kanuuna . . . Näkikös kanttööri niitä mitaali-kanuunia, joita Nysjät kiskoivat ohitse kirkon menneellä wiikolla? Mikä solina ja kolina, mikä meteli ja pauhu siinä oli!

Martta. Kitasi kiinni, ja marsikaat matkaanne, janon minä!

Mikko. Nyt lähemme, Esko.

Topias. Menkääät siunauksella!

Esko. Nyt menemme, kuin saakeli peräänjoittais. — Duko kaimi muasjani, mitä tarwitsen? Sääkö jälkeeni mitään?

Martta. Ei mitään, waan lähe tästä nyt tawallista wif-kelemmin ja käske Saana sijaan laiskottelemasta perunamurulla!

Esko. Minä käsken. — Saana janoi minun tarhapölköffi. — Duko kaimi tarpeelliset kappaleet muasjani?

Topias. Kaimi kaimi, Esko. Hywästi nyt waan, poikani!

Esko. Niin, hywästi! Terweisiä! (Mikko ja Esko lähtewät).

Toinen Näytös.

(Awara pirtti Karriin talossa, pirtissä hämwäkeä sekä miehiä että naisia. Jaakon ja Kreetan häitä wietetään. Esiripun nousteessa tanssitaan polskaa; Teemu pelaa. Pirtin owi on auki ja tanssin aikana näkyy porstuwassa Esko, puosi olalla, ja Mikko Wilkastus).

Karri (tanssin herettyä). Kas niin! Nuoret, iloittaat ja wanhat hauskaasti nuorten iloa katselkaat, tai, jos mieli tekee, niin olkoon menneeffi, antakaat polwenne letkua myös. Tämä on

Saakon ja Kreetan kunnianpäivä, tämä kirkas elokuun päivä. (Pari pyösyn paukausta kuuluu ulkoa). Ampukaat pojat, mutta ampukaat hiljaa. Ei! Ampukaat, että huone jyskyy ja sydän rinnassa leiskahtelee! Ja katsokaat, tytöt, ettei puutu pojilta olvi fiellä ulkona. (Yksi naisista menee oikealle). No, Saakko, mille tuntuu sulle tämä päivä?

Saakko. Hääpäiväksi se tuntuu, isäntä; mieleni iloitsee.

Karri. Ja aina toki jama wakaa mies. Mutta tunnenpa luontos. Tämän karhean kamaran alla asuu toista kuin luulis. Mutta minä sanon sinulle: syy on sinulla iloita, saatpa oiwan waimon.

Saakko. Minä toiwon niin. —

Karri. Diwan waimon! — Tuleppas tänne, Kreetta. No, piitafeni, kuinka tuntuu sinulle alkana olla?

Kreetta. Käypä se laatuun vielä.

Karri. Saa käydä tästä lähinkin; sillä nyt on asia päätetty, nyt istuu se kiinni kuin piki ja terwa, kuin kissa tuoreessa terressä. — Muistakaat: tätä fidettä ei katkaista, ja onpa se oiwallinen, ehkä wähän peloittawa asia. Mutta se liitolle arwon antaa, ja fillon wasta ystävän omanani pitää taidan, koska ainoastaan kuolema hänen minusta eroittaa woi, ja kestääpä se vielä kuolemanki jälkeen. Siisani kuoli, kuoli warhain, mutta muistella häntä, se jalainen iloni on, ja toiseen filmäni ei enään iskeä mieli. — Mutta nyt on riemujuhla, ja kaikki murheelliset jutut pankkaamme pois. Mutta juuri tämä juhla talostani Kreetan wieroittaa, ja kauwan kaiwataan sua tässä.

Kreetta. Kaiwauksella mä itse eroon, kaiwaten jätän pienet, kikit lapsenne.

Karri. Kuin oma äitinsä sinä heitä kohdellut olet ja hoi-tanut.

Kreetta. Kuin oma kotoni on ollut tämä talo.

Karri. Ja uskollisesti kuin talon oma tytär olet sinä palwellut. Mutta koetanpa palkita kaisen tämän. — Saakko, minä tiedän, ettei tämä käsityösi, tämä toukan nakerrus jua oi-

kein tyydytä, waan mielisityä ennen möyriä joita ja kantoja wään-
nellä.

Saakko. Empä paljon pidä tästä wirasta, johon mun lap-
sena määräsivät, ja, niinkuin tiedätte, se kosta miehensä keh-
nosti.

Karri. Sentähden, heitä puupölkkyt hiiteen ja kätees kuoffa
ja kirwes! Kaiken Routinmäen taustan annan sulle alaksi. Sinne
rakenna itsellesi torppa, ja werotta nauttikaat sitä aina kuolin-
päiwäänne asti. Kauniken ometastani saatte ja tallistani kaks-
talwias warjan, ja tahdonpa teitä alkurakennossa autella sekä he-
woisella että mieswoimalla, aina kuinka aika myöntää.

Saakko. Diwallinen lupaus!

Karri. Hääpäiwänänne lupaan sen.

Saakko. Kaksinkertainen on syy meillä tänään iloita.

Kreetta. Sjäsentäni, emmehän taida teitä kylliksi kiittää.

Karri. Minä waan maksan mitä olen welkaa. Mutta
yhtä toki Saakolta waadin. Pidä Kreetasta; oiwa tyttö on hän,
niinkuin sanoin, ja taitaa myöskin olla pieni weitikka; sen näin,
koska suutarin pojan pään hän kowin pani pyörään, ja mies ehkä
piti asian totenaki. Mutta luulensa toki, että hän wiimein ym-
märji kaikki waan leikkifi. (Tällä aikaa on olwiharikka käynyt ym-
päri wieraitten seasja). Olta, Saakko! Sa sinä, Teemu, anna
wiulusi wiulukua!

Teemu. Se tietään, ettei Teemu jäästä sompaansa. Mutta
yhtä tahdon teille sanoa, niin morsius-parille kuin isännälle ja
kaikeille wieraille tässä. Kuulkaat minua koko häähuone! Asian
laita on tämä. Minun isäni — hän asuu tuossa mökisjä toi-
jella puolella kylää ja siellä asun minä myös — isäni, sanon
minä, wihaa kaitenlaista maailmallista musifiä ja on minun ko-
win kieltänyt pelaamasta wiulukua, olkoon se misjä tilaisuudessa
tahansa. Hän ei tiedä minulla wiulukua olemankaan; minä jäi-
lyttelen sitä naapuri Kallen piironki-loorassa. Mutta käydään-
päs pää-asiaan taas. Tulisi nyt tämä tieto hänen korwiinsa,
että minä näisjä häisjä pelailen, niin peijakas minun perifi.

— Ilman armoa ottais hän kohta pojasta kirjawan takinmittaa, peittois minun hyvän omaksi, että jos näkisitte minun sen sanouituksen perään, niin, peto wiefköön! luulifittepa minun mustalaisen puhalletuksi hewoiseksi. Semmoinen ukko hän on. Mutta jentähden tahdon teitä waroittaa hänelle mitään ilmoittamasta, että minä olin näiden häitten seittomiehenä. Jos hän nyt koh-taifi jonkun teistä ja kysyifi: „kuka oli pelimannina häisjä?“ niin wastatkaat, ettette tuntenee häntä, eli sanokaat, että se oli Wilufjelan Matti tai Wiuwalan Cero. Mutta karttakaat itsenne tarkasti haastelemasta ristiin. — Tämä oli asia, jonka tahdoin teille yhteisesti ilmoittaa.

Karri. Ole hyvässä rauhassa, Teemu, ja hellitäppäs taa-sen wiulustasi iloinen polska!

Teemu. Minä en jäästele sompaani. (Pelaaj.)

Eräs naisista. Häntä, kofki tahteo ehtoollisen esiin.

Karri. Me teemme niinkuin hän käskee. Siis atrioit-femme ensin ja sitten tanssimme. (Teemu taukoo pelaamasta). Rakentakaat ehtoollispöytä. (Pöytää rakennetaan). Mutta ketä wieraita näin tuolla porstuassa? Käskeläät heitä sisään! (Yfi naisista menee ulos). Häätalon ohitse ei yksikään pääse kaulaa kastamatta; se on wanha tapa. (Mikko ja Esko tulewat). Kewäi-jet kortteeriwieraamme! Astukaat sisään, astukaat sisään!

Esko. Iloitse sinä häähuone!

Karri. Terwe miehiä!

Mikko. Suokaat anteeksi!

Esko. Me emme tahdo häiritä juhlaanne. Emmehän tien-neet, että wietettiin täällä häitä.

Karri. Ei yhtään anteeksi pyytöä teiltä eikä pahaksi pa-nemista meiltä. Olkaa terwe tulleet, painakaat puuta ja riemuit-kaat kanssamme! — Olta wieraillemme, piikaset! — Me wie-tämme kaswate-tyttäreni, Kreetan, ja puusuutari, Saakon häitä.

— Esko. Iloitse sinä, häähuone! — Mutta älkääät uskofaa, ijäntä, meitä tulleeeksi tänne norkailemaan, ei, meillä on muita ja -tarkeempia asioja.

Karri. Sen tiedän kyllä. Mutta minä käsken teitä häihin, ja nyt olette yhtä arvoikkaita wieraita kuin muuttin tässä.

Mikko. Me kiitämme.

Esko. Kiitämme nöyryimmästi tämän kunnian edestä. (Oltta tuodaan).

Karri. Sättäkäätki kiitokset ja kewentäkäätki haarikkaamme hiesman.

Esko (katjahtaen salaa Kreetan päälle. Itseensä). Hän on kaunis kuin ruuju ja kuffainen. Ja kultakruunu päässä! Sydäntäni karwastelee wähän. Minulle on tehty wähän petoskauppaa. Mutta empä tahdo toki ruweta tässä melastamaan, en sanaakaan hiiskua tästä asiasta, jos eiwät he minua wihoita jollain tawalla. (Ottaen Mikolta haarikan). Mutta sille ei kohtelemisensa meitä kohtaan näytä. Käskiwäthän meitä häihyinki. Minä olen wait kuin ahwena kiwellä. (Suu).

Karri. Saanko luwan kysyä, mitkä asiat owat saattaneet teitä matkalle?

Esko. Meillä on yhtä ja toista toimitettawaa täällä.

Karri. Kentiesi tawoitatte taas meidän kylän kuuluisaa tietäjätä kohden?

Esko. Oikein arwattu.

Karri. Teiltä on warastettu?

Esko. Ei meiltä, mutta eräältä ulkomaan freiwiltä Tampereen kaupungissa on warastettu monta kymmentä tuhatta. Eikö ole kuulutus vielä ehtinyt teidän pitäjään?

Karri. Nyt muistan; se on meilläkin jo kuulutettu.

Esko. Juuri sentähden olemme lähteneet tähän jalkajouneen, tutkimaan tietäjältä, mikä mies tämä waras on ja missä hänen saawuttaisi.

Mikko. Minulla on kuitenkin muuta asiaa sukulaisilleni täällä.

Esko. Seitsemän sataa rikkiä luwattiin palkinnoksi sille, joka käsittäisi lurjuksen ja saattaisi hänen kruunun kouriin.

Karri. Niinpä luwattiin.

Esko. Tämä kreivi sanotaan äärettömän rikkaaksi.

Karri. Sentähden antaa hän vielä mennä muutaman ja-
dan rissin, kuin waan warasta kohtaa rangäistus. Ja minä toi-
won sinun toimesjasi onnistuwan. — Mutta pöytä wartoo meitä.
Nyt atrialle kaikki astukaamme. (Kaikki istuwat pöytään). Nyt,
— wieraani, elkäätkää jäästääkää talon tammi-pöytyriä, waan rawitkaat
itsenne, että seisoo watsanne kuin papin säkki, wiisto ja pullea
edesjänne!

Mikko. Siinäpä jätissä fitten oiwa tuki wäsyneelle päälle.

Karri. Suuri niin, Mikko Wilkastus.

Esko. Sitten maata ja watsa syliin, sanoo sananlasku.
Mutta kuu ei käwisi meille kuin Korppilan Paawolle Peltolan
häisjä. Kaikki päiwää ennen pitoja paastoi hän kuin mies, ei
juuruksen tomuakaan nauttinut. Mutta tuliya hää-ilta, niin söi
hän taas kuin mies, ja noustuaan viimein pöydästä, tallusteli
ales niitulle, kaiwoi kuopan maahan, sowitti siihen watsansa, nuk-
tui sikeästi ja makasi näin seuraawan yöseen ja päiwän. Niin
teki Paawo.

Karri. Samoin tehkäätkä tekin nyt; mutta maata ette pääse,
waan tanssi alentakoon watsan, ja wauhtia antakoon Teemun
wiulu.

Esko. Koska lähestyimme taloa, niin kuulimme pa wiulun
winkunan jo tuonne riihimäelle ja kyselimme toinen toiseltamme:
mikähän juhla Karrija, koska siellä näin soitto pauhaa ja riemu
— raituu. Ja täällä oli häät ja iloinen musiikki.

Karri. Teemu on niitä ensimmäisiä wiulunieffoja.

Esko. Entäs Dinasmäen Jooseppi meidän kylässä. Wir-
tan matkaa kuuluu hänen pelinsä, se käy ytimiin ja munaskui-
— hin, ja ihminen luulee itsensä olewan taiwaan ilosja.

Teemu. Taiwaan ilosja! Kas semar wasta mies on.
+ Wähinko, ettes tuonut häntä myötäs häihimme tänne, koska on
hän niin ihmeellinen soittonieffa.

Esko. Minä en tiennyt täällä wietettävän häitä, ja siksi
toiseksi: se ei ollut minun asiani toimittaa tänne wiulun-soittajaa.

Teemu. Mitäs sitten puhut?

Esko. Henkirahan maksan minäkin edestäni.

Teemu. Glä sinä mökötä, koska pääs on kuin vihalaispejä.

1:n häämies. Tahdotthan riitaa, Teemu?

2:n häämies. Mina juonikas mies, kuin hänellä on wä-hän päässä.

Teemu. Wiisi ryyppiä on miehen päässä, ei enemmän.

Karri. Enemmän sinun saaman pitää, jos tahdot.

Teemu. Tarpeeksi olen saanut. — Mutta minä en kärsi tuota miestä.

Karri. Saatpa luvan kärsiä häntä; hän on käsketty wieras niinkuin sinäkin.

Teemu. Hän mököttelee tyhmyyksiä.

Karri. Sinäpä tässä itseä tyhmästi käytät; se täytyy sinulle sanoa.

Teemu. „Dinasmäen Jooseppi... taiwaan ilosja“. Kaikki tässä musikiista juttelis', waikk'ei ymmärrä konstin päälle enemmän kuin porjas hopealuskan.

Esko. Niin, herra tirehtööri.

Teemu. Sinä olet kiero mies, Turkki, Joturkki ja Kalmuffi.

Esko. Niin, herra tirehtööri.

Karri (itseksään). Molemmat yhtä yksinkertaiset.

Jaakko. Minäkin mielisin sanoa sanan. Tämä on hääpöytäni, minulle iloisin atria ijästäni, ja samoin, luulen minä, Kreetalle myös, ja sydämeistäni suon sen iloisiksi muilleni. Mutta pitääkö nyt sen hauskuus hänmentymän turhasta, mitättömästä syystä, paljaan loru jutun kautta? Pois se! Elkäät olkaa ämmäkkäitä, pojat, waan jättäkää tänä leukoin nalkutus ja syökää ja juokaat kuin ystävät!

Esko. Dikein, puusuutari! Sinä olet puusuutari ja minä olen nahkajuutari, me wedätämme siis wä-hän wirkaweliksi. — Mutta yhden asian tahdon hywäntahtoisesti sinulle sanoa. Wan-

hempasi tekivät vähän tyhmästi pannesjansa sinua puusuntarin oppiin ja ei nahkasuntarin. Usko minua, puusuntarin virka ei lyö leiville tähän mailman aikaan, mutta saappaita ja pieksuja nahasta tarvitaan aina tuomiopäivään asti. Nahkasuntariksi olis sinun pitänyt ruweta.

Teemu. Nahkasuntari! Mikä on nahkasuntari? Bihelijäinen pikikuono.

Karri. Teemu!

Esko. Sano mitä tahdot, Teemu, mutta nahkasuntareita ei kaswa waan jokaisella oksalla.

Teemu. Mä en semmoisia kuin sinä. Sinä olet juuri se jama suntari, jonka käsi-alasta minä olen kuullut hywin huonoja juttuja.

Esko. Sano suoraan, mitä kuullut olet.

Teemu. Eräs mies, talonpoika, minä en sano kuka hän oli, mutta hänpä kaupunkitiellä kertoi minulle, että koska hän ensi kerran otti jalkaansa sinun tekemät saappaat, ja käytyänsä tuwasta tallin parille hawaittupa mies, että toijesta saappaastansa oli antura pois; se oli, näettäkö, jäänyt tielle tuwan ja tallin parien välille.

Esko. Se on wale ja wäärä puhe, jyrkästi wäärä. Enkeli taiwaasta ei tee parempaa saapasta kuin minä. — Sinä, Mikko, tunnet työni ja tekoni; todista, mitä tiedät!

Mikko. Suntariksi hywäksi sinun tiedän, ja sen myöntää koko pitäjämme, mutta en takaa toki, että kiistan kestäisit, jos oikeen pääsuntari enkeleistä astuisi alas tänne kansjas kilwoittelemaan.

Esko. Mutta siinä lujana pysyt, mitä todistit sekä itjes että pitäjämme puolesta?

Mikko. Siinä pysyn.

Esko. Noh. — Mutta jääköön tämä tähän. Minä olen aina kowin wastakynsinen omaan kiitokseen; se, niinkuin tietään, haisee pahalle. Kuitenkin tulee arwo-miehen itsiänsä jalosti puolustaa, koska mailma häntä sortaa tahtoo. — Mutta ihmetellä

täytyy tuon miehen häijyä siua. Kuin taffiainen hän iski pu-
beejeni kiinni, koska minä ihan hyvänsuofiosta tahdoin osoitella
tälle sulhaiselle, että nahkasuutarin wirka olisi, kenties, ollut hä-
nelle hyödyllisempi kuin puusuutarin ammatti.

Karri. Suutaroitsemisen niin nahassa kuin puussa heit-
tää hän nyt Helsinkiin ja rupeaa kuin myyri maita möyrimään.
Se on päätöksensä tänään.

Esko. Se on ero asiassa.

Karri (otwihaarilla kädessä). Saakko, sinun maljas juon ja
toiwon, että vuoden päästä jo huoneesi valmis on ja sinä isän-
tänä Koutinkorwessa wallitset. Kuusiisto ympäriltäs kaatukoon
ja kontio maristen sianja muuttakoon vähän sinnemmäksi; siellä
on tilaa teille molemmille. Nyskyen kaskes palakoon ja nous-
foon korkeuteen sakea sauhu, että ihmiset taitawat sanoa: tuolla
palaa Koutinkorwen Saakon kaski. Kynminen vuoden päästä
olkoon hujdat pelloiksi muuttuneet, jossa wilja lainehtii, ja siinä,
missä nyt on harmaa juo ja kurjet pesiä tekee, seisokoon fillon
heinäjuowat. Emäntäsi koiwopäitä ja kyytöselkiä mäen syrjäsä
lypsäköön, kiviisellä tanterella leikkiköön iloinen lapsiliutas ja Halli
portilla haukkukoon, koska sinä itse huoneesi portaalla wiikatettas
niot ja aurinko länteen laskee. Ja päivä nouskoon taas ja las-
kekoon; niin woudet mentköön, niin akka aina onnen suojaäsa ku-
lukoon, kunnes wiimein päänne waiuu rauhalliseen hautaan;
ja kaipauksen kyyneel fillon kastakoon hautanne kummun. — Minä
muistoksenne juon. (Suu).

Esko (itjeksi). Herrajesta! Pääni käy pyörään, koska aat-
telen, että, ilman petoskauppaa, kaikki tämä onni olis laukennut
minulle. — Mutta minä olen waitti.

Karri. Entistä totisemmaksi jaattoi juttuni Saakon. Heitä
Hiiteen tämä tuumailewa muoto, ja katso rohkeasti tulewaa ai-
kaa wästen naamaa.

Saakko. Niin juuri, isäntä. Kerran käsiin käytyäni emypä
taakjeni katsoa aikoo ja toiwon, että etsani hiestä wiimein pal-
finnon jaan. Mutta en taida toki unohtaa niitä wastuksia, jotta

saattawat mua kohdata, ja hirwein niistä on kesäinen halla-yö, joka parisja hetkesjä voi tyhjäksi tehdä vuotisen waiwan, hedelmöitsjewän laihon lafastuneeksi korrekfi muuttaa.

Karri. Totta sanot, mutta malta, että toivo mieli aina haastella koreata kieltä. Vastoinkäymisiä on weille alati tarjona, siitä ei kysymystä; harmaa halla wiljas menettää taitaa, mutta sekoita fillon kaarnaa leipääsi ja raiwaa wielä enemmän joita ja maita. Te'e työtä ja säästä ja käytä itjes aina kuin rehellinen mies, niin kaikki wiimein päättyy hywin.

Esko. Saittamattomasti haasteltu ja wiisaasti, sen taidan wakuuttaa. Kuin me waan aina itsemme rehellisesti käytämme, sowintoa ja suosioa rakennamme, emmekä koskaan pidä suden eikä lampaan puolta, niin kukkanupa, kukkanupa wiimein lähellä hau-
taamme kiwi-aidan turpeella kunnian käfi.

Teemu. Kuku sinä siellä ja kuku sinä täällä.

Esko. Minä en puhu sinulle.

Teemu. Mutta minä puhun sinulle.

Esko. Sinun ei tarwitse puhua minulle, sinä et saa, minä kiellän sen.

Teemu. Taidatko kieltää juuni käymästä? Eikö ole minulla walta puhua?

Esko. Sama walta kuin minullaki.

Teemu. Sinä et saa puhua, kuin wanhempain ihmisten luwalla.

Esko. Mistä syystä? Olenhan sanonut, että henkirahan minäkin edestäni maksan.

Teemu. Sinä? Ilkfi esiwallan pienemmistä, jonka taidan tappaa koska hyväänjä, kuin waan jätän wiisi koppekaa rintas päälle.

Esko. Siihen taidan wastata Moosoksen laista näillä sanoilla: jos tapat yhden näistä pienemmistä, niin myllynkiwi sinun kaulaas ripustetaan ja sinä upotetaan meren sywyhteen.

Karri. Minä pidän sinusta, Esko; sinä olet waka ja pitkämielinen mies.

Esko. Annetaan hänen olla rauhasja, isäntä. Hän ei tiedä laista eikä sakramenteista. Tässä oli puhe myllynkiwestä, mutta juuri hänen sydämensä on kova kuin alimainen myllynkiwi. Hän on surkeasti syntehinsä paatunut mies.

Teemu. Sinä hunswoitti!

Esko. Minäkö hunswoitti?

Teemu. Sinä kenkäraja!

Esko. Minäkö kenkäraja?

Teemu. Sen janoin.

Esko. Kuulkaat, ihmiset!

Karri. Olemmeko kaikki rawitut? (Hetti äänettömyyttä).

1:n häämies. Tottahan jo mahdamme olla.

2:n häämies. Koskas fitten, jos ei jo?

Karri. Siunatkaamme fitten. (Siunaawat istuesaan, nousewat pöydästä).

Esko. Kiitoksia waan, isäntä! — Nämät owat hauskat häät, ja hauskemmissä tuntuisiwaat wielä, jos ei soittomiehenne olisi niin äkeässä mielenlaadussa.

Karri. Me annamme hänelle anteeksi.

Esko. Me annamme hänelle anteeksi. Mutta pahoin on hän minua haukkunut, häwyttömästi koettanut kunniaani lokaan tuhria, ja rupeisinko retumaan kansjansa käräjätuwan owisja, (taputtaen hiljaa Teemua päähän, joka istuu rahilla) niin kalliiksi, hywin kalliiksi tuliji sinulle tämä atria, mies.

Teemu. Katsokaat päälle, hän tukistaa minua.

Esko. En tukista, waan taputan.

Teemu (nousten rahilta). Taputat. Pidätkö minua poikamullkina, kakarana, koska taputtelet minua päähän? Katsjo, ettes makaa tuolla pöydän alla ja kuultele mesiäisiä!

Esko. Minä en pelkää sinua, minä en ole mikään jänis enkä orawakaan. Olenpa Nummijuntarin poika ja kannan tynörin ja kakskymmentä wakkaa rukiita.

Teemu. Minä kannan kaffi tynöriä täyteensä.

Esko. Sen kannan minäkin, jos oikein pahan pääni päälleni otan.

Mikko. Diiva mies ei kerskaile, vaan näyttää voimansa, jos niin tarvitaan.

Esko. Tuokaat tänne kaffi tynnöriä.

Mikko. Onhan muitakin keinoja, voimia ojoitella. Menkääät painimaan!

Esko. Tules painimaan!

Teemu. Pelkäisinkö?

1:n häämies. Iskelkääät yhteen kuin kaffi karhua jammaleijella kalliolla. Mutta olkoon se kunniallinen paini.

2:n häämies. Ja tämä karkaiskoon hammašnuottanne. Heikompi olkoon sitten äänetön kuin hiiri.

Karri (erittäin Mikolle). Pelkäänpä tulewan tästä painistansa huonon lopun; kädet ja koipeet taitawat he runtoa toinen toiseltansa. Ja toweris ei tiedä Teemua pitäjämme wimmiksi miehiksi.

Mikko. Ei yhtään waaraa. Koettakoot voimiansa; tuleepa fiitä jotain lystiä katjella. (Eskolle ja Teemulle). No, mitä tyrrällewät jonnit?

Esko. Minä olen walmis.

Teemu. Minä myös.

Karri. Minua ei miellytä tämä temmellys, mutta jos en taida haluanne pidättää, niin painikaat ja syyttäkääät itseänne, waikka selät taittuisi ja jääret murtuisi. Kuitenkaan ei saa tämä tiimelys, niinkuin usein tapahtuu, loppua tappelukjella ja werellä. Sentähden tahdon teille ilmoittaa: joka painin riidaksi kääntää, hänen heitämme ulos tunkiolle.

1:n häämies. Sen teemme.

Teemu. Olkoon niin. — Tule nyt. (He käywät toinen toijensa kaulukseen ja painiwat).

Mikko. Geis! kannallasi, Esko!

1:n häämies. Näytä Teemulle, ettei miestä, jolla ei wer-taista!

Mikko. Meidän kylän poika voittaa.

2:n häämies. Ei, meidän kylän poika, sanon minä.

Esko. Glä kuriista minua! (Pidättävät paininsa).

Mikko. Hiiteen tämä kaulusheitto. Pankaatpas oikein ra-
kasta ristipainia.

Esko. Sitähän minäkin tahtoisin.

Teemu. Sitä sinun saaman pitää. (Painivat ristipainia).

Mikko. Kas niin, Esko!

2:n häämies. Teemu, elä häväise kyläämme!

Mikko. Muista, Esko, että olet Nummijuntarin poika!

1:n häämies. Tasavoimat, tasavoimat!

Karri. Pojat, pojat! Kaikaleet permannostani helttivät.
Noh, olfoon menneeksi! Kuka voittaa? (Teemu heittää Eskon al-
lensa).

Mikko. Esko! Mitä täytyy minun nähdä! (Painiat nou-
sevat ylös).

Teemu. Minä olen Teemu.

2:n häämies. Uljas poika!

Teemu. Näitkö? minä liikistin hänen laattiaan juuri
niinkuin talluksen.

Esko. Niin, herra treshööri!

Teemu. Kylläs sen tiedät, ettei meidänkään pitäjäsä kaa-
lia syövä.

Esko. Niin, herra treshööri!

Teemu. Kaffi Eskoa kuitenkin minä aina forjaan.

Esko. Juuri niin, herra treshööri!

Teemu. Kylläs sen tiedät! — Hyvät ystävät ja hää-
miehet! näittekö minun heittoani? Se meni waan noin, juuri
niinkuin leikin teossa. Niin minä poikia opetan!

Esko. Glä weli kulta puhu niin kopeasti, waikka woi-
taffin!

Teemu. Kiitä, ettäs kävelet vielä kahdella töppösellä! —
Kylläs sen tiedät. — Malasithan tuossa kinttaana waan. Eikä
miestä leikillä kumota, ei waankaan miestä leikillä kumota.

Esko. Tules toinen kerta!

Mikko. Niin, Esko, elä anna perään!

Esko. Tules toinen kerta, mies!

Teemu. Ei maksja se waiwaa.

Esko. Hän ei uskalla enään!

Teemu. Uskalla! (Käywät kiiwaasti painiin).

Mikko. Nyt, Esko, ponnista takaisin miehuutesi arwo!
(Teemun isä tulee, käy poikansa kaulukseon ja kiskoo hänen ulos).

Karri. Teemu parka!

Mikko. Esko, nyt kadotit miehuutesi.

Esko. Pahasti, että pääsi hän näin kynfistäni! — Oliko se isänsä?

Karri. Isänsä; ja aika-mekosti, luulen minä, hän poikansa nyt sukii.

Esko. Se ei haita hänelle! — Mutta onhan se sopimattontta näin peuhata toisen häisjä. Mitä sanoo morsian? Minä pyydän anteeksi!

Kreetta. Minulla ei ole mitään anteeksi annettawaa!

Esko. Sydämeni on kowin kipeä. Minä en woi ymmärtää, kuinka hän jai minun allensa.

Karri. Hän on wahwa!

Esko. Minä olen wahwempi. Mutta millä keinolla jai hän minun allensa?

Mikko (erittäin Eskolle). Usko minua, jos tahdot, mutta se ei käynyt rehelligellä tawalla. Hän kamppasi.

Esko. Sitähän pelkään minäkin. — Sinä taidat sen todistaa?

Mikko. Hän kamppasi.

Esko. Saa, hän kamppasi. Mutta minä hänen opetan.
— Missä asuu se mies?

2:n häämies (osoittaen alkunasta). Tuo pikkuinen tönömäen syrjäisjä tuolla, jonka owella näet rehewän koiwun, on hänen kotonja.

Esko. Nyt minä menen sinne ja opetan pojan kamppai-

lemaan kunniallisessa painisja. Turjus! Tappeluksesja woitan hänen juuri wisjiin.

Mikko. Epäilemättä.

Esko. Eikö ole hän ansainnut koiniinsä?

Mikko. Mita tawalla.

Esko. Seitellä painisja wekarajalkaa! Sillon tarwittis niin kuranssia, niin kuranssia. — Minä tulen pian takaisin.

Karri. Esko, kuule waroitukseni: anna miehen olla! muuton taitaa sinun käydä pahoin.

Esko. Häntä en pelkää. Tuonne mäen syrjään juoksen niinkuin ilwes ja haen ylös sen kawalan ketun luolastansa. Tahdonpa näyttää, mitä se maksaa, että salakouffuja tekee. — Minä tulen pian takaisin. (Menee).

Karri. Epä hawainnut minä mitään kamppausta painisja. Pahoin meiltä, jos yllytämme yksinkertaisia kumppania hurjiin käytöksiin.

Mikko. Se ei wahingoita, isäntä. Hän on winnmatun itsepintainen ja woimaansa aina luottawa. Ei wahingoita, waikka saisi hän pienen muistutuksen.

Karri. Vuulenpa, että tarpeeksi hänen nyt höyhentävät. Mutta niitä kaloja, joita ongimme, niitä saamme.

Mikko. Suotteko minun kysyä yhtä asiaa?

Karri. Mielellä.

Mikko. Oletteko te tawannut Eskon isää, Nummisiutari Lopyasta, Puol'mattan krouwisja?

Karri. Tapaisimpa hänen tulnuamme kaupungista.

Mikko. Oliko tässä tilaisuudesja jotain keskustelemista wälilläne jostain naimakaupasta, koskewa Eskoa ja kaswatetytärtänne Kreetaa? Eikä leikin wuoksi?

Karri. Senkaltaista jotain siinä haasteltiin, ja lausuinpa sillon yhtä ja toista, jota en tehnyt olisi ilman wähän hälkää ylikammarisja tässä. Totta sanoen, nua huwitti lyödä hieman leikkiä ukon kansja, mutta jos hän leikin otti todeksi ja sen mu-

— kaan on nyt työksenellyt, niin pahemminpää tätä poikamaista käytöstäni krouvisija.

Mikko. Ei vaaraa. Mutta owatpa he molemmat, sekä isä että poika, kaksii ysfinkertaista kumppania, ja ysfinkertainen, niinkuin tietään, pitää usein leikin totena.

Karri. Sa tästä syystä kenties olette nyt naimateillä täällä?

Mikko. Mutta asiassa ei ole tärkeyttä, ei yhtään. Se näette, ettei se ensinkään käy sydämellensä. Hän syö ja juo ja painiskelee ja viimein kiittää hän teitä koreasti lähteisjensä. Minä tunnen luontonsa ja taidan teitä wakuuttaa, ettei hiisku hän ja naakaan koko asiasta, kuin ette waan häntä jollain tawalla loukkaa. Sammukoön se tähän, ja kaikkein wäihin katkaiskoön se hää-iloanne.

Karri. Paras ilo on nyt tiesjään, kuin wiettiin meistä musifikantti. — Saakko, mistä saajimme toisen?

Saakko. Minun mielestäni on tarpeeksi jo tanssittu. Jotain muuta nyt tahtoisiin esitellä.

Karri. Sanoppas!

Saakko. Tuossa seisoo niittunne odottaen wiikatetta, tässä miehiä tusinottain; laskekaatpa heitä lafajemaan ennen katomista aamufasteen ja parisja hetkessä on heinä maassa.

1:n häämies. Tehkääät niin, Karri.

Karri. Minäkö hääwieraani työhön panisin?

Saakko. Moleikkiiin, waan ei työhön, sekä hääwieraat että kuolat; walmiit owat he kaikki käymään käsiin, miehet edellä wiikatteilla ja naiset peräsja harawa kouras', ja atrian miestä kohetaan maksoi se niittu.

2:n häämies. Tästäpä nousee iloiset talkoot.

1:n häämies. Nyt naapuritaloista wiikatteita toimeen. (Osa häämiehiä menee perältä ulos).

Karri. Noh, jos mielitte, niin olkoön menneeksi. Käykäämme sitten itseämme warustamaan. (Karri, Saakko, Kreetta ja m. menewät oikealle).

Mikko (hyfin). Esko wiipyy vielä riitaretellänsä. Ompa lysti nähdä millä muodolla hän sieltä palaa. — Groisunpa koko miehestä, jos ei matkakassa meitä yhteenliittäisi. Mutta päivä päiväältä se vähenee, sillä enpä juuri kowin sitä säästele, ja koska se kerran on tyhjennetty, silloin katoa Mikko Willkastus. (Esko tulee kiiwaasti hattu kädesj, tuffansa on hajalla ja näyttää rewitylle, ja silmänsä alla näkyy punainen naarmu).

Esko. Mikko, katjos näin olen minä nyt rewitty! Mutta tästä nousee hirvuminen projesi.

Mikko. Warjelsoon sinua Sumala, Esko! Miestä seuraa tänäpänä kiero onni, näen minä.

Esko. Oli pa heitä kaffi yhtä vastaan, ja se ei ollut rehellinen tappelus. Tosin annoin minäkin puolestani, annoin, että mäki tärähteli, mutta taistelinhan yliwoiman kansja.

Mikko. Kuinka oli tapaus?

Esko. Mökkiin juoksin niinkuin luoti ja näin selwästi, että poika oli saanut ijältänsä aika saunan, mutta kas kun karfajin minä pejan niikaan, niin tulipa heistä molemmista towerit jälleen, ja nyt yhdesjä peittomaan minua.

Mikko. Niin niin, yhteinen wihamies jaattoi Herodekjen ja Kaiphaan ystäwiksi.

Esko. Kutju heitä perkeleiksi, waan ei Herodekiksi ja Kaiphaaksi. Se olisit minun syöneet nahkoine ja karwoine, jos en olis pääsnyt viimein kypälämäkeen kynsistänjä.

Mikko. Itäwä asia waan.

Esko. Mutta olis Jusolan Nayo, minun paras ystäwäni, ollut siinä, niin eipä olis minua näin jurkeasti hansjattu. — Kirkas leimaus, Mikko, tämä wiha on sammumaton. Ihminen, se saatana, on wihoisjansa kuin nuijalla tupattu säkki, jonka siellä jappi se karwas kiehuu ja kuohuu, hõrisee ja pörisee, juuri niinkuin kiukkuinen ampiasispejä turpeen alla. — Ja syötä on minulla wihaan kahdelta haaralta. Sellääni jain kuin mies tuolla mökisjä ja talossa täesjä on minulle tehty häwyton petoslauppa. Morjamieni, niin hywä kuin kihlattu morjamieni, on annettu toi-

jelle. Kirous ja kauhistus! Minun ovat viheliäisesti pettäneet, ja tahdonpa kysyä sen asian perään, tahdon kostaa.

Mikko. Jos olet viisas, niin pidä suusi kiinni koko asiasta ja jätetään talo ja mennään herraamme.

Esko. Enpä helli tästä juuri niin. Matteles, Mikko! — (Saakko hiasillaan, tulee oikealta). Täsko, puusuntari! (Käy kiiwaasti Saakon eteen). „Yks tuhat kahdeksan sataa, puusuntari poltti nahkanja edestä ja takaa“.

Saakko. Mitä meinaat?

Esko. „Yks tuhat kahdeksan sataa, puusuntari poltti nahkanja edestä ja takaa“. Ymmärrätkös yskää?

Saakko. Tämän lauseen olen kuullut, mutta sinä sano-
taan hän waan suutariksi, joka nahkanja poltti.

Esko. Hän poltti sekä maha- että jalkinahkanja.

Saakko. Nahkasuntari.

Esko. Puusuntari. Elä kopeile, mies! Tiedätkös, kuka tässä on laillinen julhanen?

Saakko. Sen mahdan minä parhain tietää.

Esko. Tiedätkös, minkätähden minä olen tässä?

Saakko. Sen mahdat sinä parhain tietää.

Esko. Teethän minun aina hullummaksi. Mutta elä hunda vielä: hoi, koska oja on edessäsi, jyrä juwanto on edessäs, ja katso, ettes joudu pahoihin puliin, ennenkuin pääset sen ylitse.

Mikko. Esko, kuule minua!

Esko. Nyt en kuule sinua enkä paljon koskaan enään. Rupeampa wähitellen hawaitsemaan, minnä miehenä sinä käyt. — Minä pelkään, ettei Teemu painisja kampaanutkaan; olisihan tuntenut sen itse. Mutta sinä olet kettu, oikein aika kettu, ja sinulla on reijukasjani hallusja; no no, tuleepa siitä tilinteon päivä, tilinteon päivä tulee, Mikko. Mutta tässä on minulla ensin toinen asia suoritettawana. (Kääntyen Saakon puoleen). Saa, arwaappas minkätähden minä olen tässä.

Saakko. Sitä ei tarvitse arvata, koska tunnen asian

omasta kertomuksestas. Oletthan käynyt tänne tietäjätä kohden, saadaksesi tietoja freiwil warkaasta ja voittaaksesi seitsemän sataa rikkiä.

Esko. Minä annan palttua freiwille ja hänen warkaalensa. Siitä syystä en ole tässä, waan asia on toinen ja ankarampi.

Saakko. Sinä olet siis walehtelija.

Esko. Olä ylwästele, mies! Minä en ole walehtelija, mutta sinä olet ryöwäri. Morfiamen, melkein kihlatun morfiamen olet sinä ryöwännyt minulta, Kreetan ryöwäsit minulta.

Saakko. Hän itse todistakoon, jos olen hänen ryöwännyt.

Esko. Hän taitaa walehdella niinkuin sinäkin.

Saakko. Jos hän walehtelee, niin miellyttipä häntä tämä ryöwäys.

Esko. Kas niin, nyt puhut itjes kiikkiin koreasti. Kuules, Mikko Wilkastus; sillä iskenpä kiinni joka koukkuun ja solmuun, jotka owat mulle tarjona tässä asiasja. — Sanoppas, misjä asuu tämän kylän lautamies!

Saakko. Tässä ei tarwita lautamiestä.

Esko. Minä tarwitsen häntä. — Sanoppas koreasti, misjä lautamies asuu! Sillä näetpäs, poikani, tästä nousee keräjän juokjut; kruunun rautakouran huudan minä awukseni, ja luulenpa, ettes juuri naureskele, koska kontillaan edesjäni ryömit lafituwan laattialla, rukoillen rikostasi anteeksi minulta. Suuri niin sinua opetan, tansmestari! — Ettes wähän häpee narrata itsellesi toijen kunniallista morfianta, sinä, sonniwaska, puuhewoinen, terwattu kuusen juurikko! Wai sinä tässä minna leukaani pyhkeilemään panisit, sonniwaska!

Saakko. Minäkö sonniwaska?

Esko. Sonniwaska, sonniwaska, iso-sonni, sarweton, nuijapää Laukki, walmais marsimaan Anianpellon marffinoille. — Mitä janot siihen?

Saakko. Sinä etsit riitaa, minä taas en tahdon aina sitä

— kartella, ja lapsitaspa olisin, jos huolisin janoisa tuommoisen miehen kuin sinä.

Esko. Minkämoisen miehen? Sanoppas!

Saakko. Tuommoisen mettäksen pojan.

Esko. Kuules taas, Mikko! Hän janoi minun mettäksen pojaksi.

Mikko. Sano sinä häntä vuorostasi taas jonninwas-kaksi.

Esko (katjellen Mikkoa epäillen. Saakolle). Eipä pidä lufua, miksi minun kutsut. Minä olen mies, joka pysyn wirastani, jonka kerran olen oppiut. Ei tarvitse minun, työn puutteen tähden, ruweta pyllyilemään soisja ja maisja, niinkuin erään toijen, jonka hywin tunnen. Sa tässä taidamme muistutella jananlastua: wiisi wirkaa, kuusi nälkää. — Niin janotaan. Mutta asia on tämä: kulin seurakunta pitääköön kerjäläisistänjä murheen, päästämättä heitä toijen pitäjän hartioille. Se on oikeus ja kohtuus; sillä kerjäläinen on ruismato, jota ei löytyisi, jos waan jokin, joka ottaa itjellensä ämmän ja laittelee lapsi-nulikkoja tähän mailmaan, pitäisi wirastansa waarin eikä hyppelisi sinne ja tänne, niinkuin ketun edessä nuori rengasilmäinen jänis. Hän tekee koutun oikealle, hän tekee koutun wajemmalle, mutta kettu, keweä kuin pellawatutti ja täynnä juffeluuutta, juoksee juoraan uhriaansa kohden; molemmat katoowat he pian filmistäsi, mutta äkisti kuulet pienen parauksen: jäniksen poika on uypistetty. — Niin käy. Sa kettu on jänikjelle sama kuin meille nälkä, joka niin monta ihmisen lasta on saawuttanut ja wiimein jurmannut. Mutta niinpä käy täällä sille, joka kewytmielijesti sinne ja tänne tansjilemaan rupeaa tässä murheen laakjosja. — Sentähden ei luowu wirastansa tämä mies, waan naskali ja pikilanka kourasja hän wiimein kuoleekin lestinsä niskaan.

Saakko. Tapahutkoon hänelle niin, ja kuoltuansa, tulkoon lesti wielä arkkunjakin.

Esko. Ei jen arkkunja jentähden tarvitse tulla. — Katjos kiuffua, joka sijälläsi kiehuu. Leethän minun kaistapääksi

paljaan wihan winnan kautta, joka powesjani kiihisee ja polttaa, puhkaijethan filmät päästäni näillä pistopuheillasi, sinä wintio, sinä hunswotti. Mitä sinusta janoisin? Sinä . . . Tees minulle yksi pari puukentkiä!

Saakko. Mitä en, koska waan hääni olen wiettänyt.

Esko. Jaa, tee minulle yksi pari puukentkiä, puusuuntari. Minä maksan enemmän kuin tahdotkaan.

Saakko. Lawallinen hinta, ei enemmän.

Esko. Enemmän kuin tahdotkaan, kaksinkertaisesti maksan sinun, lurjus, jarwijaakko. — Taiwaan ukko, warjele minua! Hulluttihan tekee miehen tämä päivä. (Puristaen nyrkkiä Saakon edessä). Saakko!

Saakko. Mitä tahdot?

Esko. Saakko!

Saakko. Sinä riehit turhaan!

Esko. Saakko! Ukko warjelkeon meitä!

Saakko. Ole puristelematta nyrkkiäsi nokkani edessä. Mies! näköni synekenee, nyt ole siwosti!

Esko. Lewittele waan sieraimias; minä en pelkää sinua; nouskeon tästä huimaawa tappelus; minä en ensinkään pelkää sinua, sinä konna, tuhat kertaa konna. (Karri, myös hiasillaan, tulee oikealta).

Karri. Luulena poikain wähhän kiwastuneiksi. — Saakko, mikä waiwaa sua? Seisothan kalweana kuin kyöpeli tuossa.

Esko. Karri kulta, minua hierotaan tänään tulisijsa tau-loisja. Kirottu olkeon tämä päivä! olenhan saanut jekääni, saanut oikein Porwoon mitalla. Teemu ja hänen isänsä, juurewa ukko, he minua peittojwat kuin matoa.

Karri. Oma syys, poikani. Mitä et totellut minua?

Esko. Ollaanpa wiisaita maalla wahingen kohtaessa me-
rellä. Mutta olisinyä tainut niellä kaiken tämän ilman erästä
toista asiaa, joka tekee, etten wääjää ketään, waan harjastaa mi-
nua wihan rohkeudella aina pääläelta häntäluuhun asti.

Karri. Mikä asia on tämä?

Esko. Suoraan sanottu: petoskauppaa minua kohtaan tässä hierottu on, ja morsiameni varrattu pois. Kreetta oli morsiameni, mutta tuo tuossa hänen vaimonsa minulta.

Karri. Sinä olet erehtynyt. Kaikki olisin vaan leikkineet Kreetalta.

Esko. Ja teiltä myös ihäni kansja Vuol'matkan krouvisja, jossa harjakannuja tyhjenitte, kättä ravistaen kaupan wawitteeksi, mutta kaikki tämä oli vaan leikkineetä?

Karri. Sulaa leikkiä wiinalajin ääressä, ja siinähan luulin iäskin asian ymmärtävän.

Esko. Mies wakaa hän on niinkuin poikansaakin eikä turhaa leikkiä kärsi enemmän kuin minäkään, ja ettemme olekaan edesjänne leikkikaluja, sen tahden teille näyttää! — Minä käsken teidän keräjiin, Karri, miua käsken sinuun keräjiin, Saakko, ja jaimoin wainoksi Kreetan myös, ja tulkoot yhteen iloon vielä Teemu ja isänjä, juurewa ukko, jotta minua niin häwyttömästi rujikoitit. Kaikki summasja waan, ja lamala prosessi siitä noussee, oikein himpamyyppu syntyy siitä, josta ette wapaijfi käy, waiikka multahiretkin menettäisitte. Saa, nyt olette apajasja ja juola wartoo teitä; sillä asia on waiikka, kowin waiikka. Souduttepa piukkaan, hywät ystäwät!

Karri. Puheestasi kuuluu, ettes tunne vielä lakia ja jäätöjä.

Esko. Tarpeeksi ne tunnen. Kylläpä opetan teidät, te... Mikä tämän kylän nimi taasen on?

Karri. Tämä on Hätylän kylä!

Esko. Saa-ah, kyllä minä teidät opetan te Hätylän koiran-penikat!

Karri. Jos tunnet lait, niin mahdat myöskin tietää, mikä rangaistus on sille määrätty, joka naapurinsa juhlan, niinkuin häät, ristiäiset tahi peijaiset, hämmentää tahtoo. Minä olen rauhallinen mies ja juuri sentähden lain arwoosja pidän, ja tiedämpä sen woimaan wedota, jos joku mun oikeuttani häiritä mie-
lii. — Minä en sano enemmän, waan waroiton sinua rakenta-

maasta tässä mitään närkästystä. — Tule, Saakko! (Karri ja Saakko menewät).

Esko. Mutta minä sanon niinkuin Koironojan Matti, miesmurhan tehtyänä: me emme kuule lain uhkaavaa ääntä, koska sappemme paisuu ja koston hunajakaste mielessämme palaa. Niin se on, ja se on se synnin sitkeä juuri, joka istuu meissä, sen tunnustan, mutta en voi sitä antaa enkä kowin lufuakaan pida; sillä eihän ole minun syyni, että Matami lankefi. — Kos-taa tahdon tämän petoskaupan, tahdon tehdä tässä jonkun tun-tuwan päätösmerkkin, oikein roskaufsen, joka vähän kewentäisi sy-däntäni. — Mutta tahdonpa vielä haastella morsiamen kansja. (Vähenee siwu-owea oikealle).

Mikko. Yhji sana, Esko!

Esko. Ei yhtään sanaa, Mikko! Korppioonit tänään ri-keraffoot. — Matteles, mikä päivä, mikä historia tämä! Wie-tänhän omia häitäni, mutta en olekkaan julhainen niissä häisjä, morsiameni on kaunis, kaunis kuin kuffainen niitulla, mutta kuiten-kaan ei ole hän minun morsiameni; puusjuutarin oma hän on. Kat-jos, Mikko, se aatus taitaa polttaa. — Mutta tahdompa jutella kans-jaan muutamän sanan. (Menee siwu-owelle). Onko morsian täällä? Tulkaas vähän tupaan tänne; minulla on teille jotain sanotta-waa. (Kreeta tulee). Tunnetkos minua?

Kreeta. Olettehan Esko?

Esko. Esko, Nummijuutarin poika, kunniallinen mies, waan ei kenenkään pilkka, waikka yhji ja toinen tahteisi häntä pilkkana pitää, mutta se ei käy kontoon!

Kreeta. Mikä on tarkoitus tällä puheellanne?

Esko. Waimo, sinä olet minun pettänyt ja täyttänyt po-weni kyykärmeillä, sihiliskoilla ja sammakoilla, kaitenlaisilla elä-willä, jotka maasja matelewat tahi loiskiwat. Sinä kukoistawan peltoni ohdake-maakfi muuttanut olet, wehnäwellini tamppu-puu-rokfi tehnyt, ja koko mailman edessä tähtesi nyt häwetä jaan. — Mutta rikosta seuraa rangaistus, ja omatuntos sinun rangais-koon! Ei öitten lepoa sen rautanuija sinulle suoman pida. Sa

minäpä olen se painajainen, se pifimusta perkele, joka sinua öiffillä kistitelen ja nuijiilen, ei, naputtelen, naputtelen noin hiljaffiin kenenkään tietämättä. Saa, piikajeni, tämä petoskauppa sinua vielä hampaattomana, keuffaleukana ämmänäkin nakerteleman pitää. Sanani muista!

Kreetta. Minulla ei mitään tekemistä kansjanne, te häwyttön mies! (Menee oikealle).

Esko. Häwyttön mies! Hän, joka oikeutta mysten pitäisi morsiameni oleman, haukkuu minua nyt juut ja filmät täyteen. (Wiskafee nuriin ruoka-pöydän).

Mikko. Esko! Oletko mieletön? (Kreetta ja yksi naisista tulewat oikealta).

Rainen. Herra warjele! Tuollahan makaa nyt kaikki; siellä herneruoka ja lihanpalat.

Kreetta. Suofje kiireesti niitulle ja käske miehiä ylös! (Rainen menee). Hänen pitää saaman kyytinsä!

Esko. Teemun wiulu! (Ottaa wiulun ja lyö sen murstakfi feinään).

Mikko. Malta mielefi, Esko! haethan onnettomuuttas.

Esko. Affunat jäpäleikfi myös! (Ottaa laattialta rahin, jolla hän järfee affunan lasit). Kas noin, noin!

Kreetta. Rientäkääät apuun, pian! Hän kufistaa koko huoneemme!

Esko. Ja toinen affuna sitten. (Särfee myös toisen affunan).

Mikko. Nyt jaakeli jun perii kuitenkin. Katjos! Viikkeillä on koko miesliuta! Tänne, näetkös, juoksewat kaikkiin woimin. — Sinä olet myyty! (Esko panee kiireesti hatun päähänjä ja haara-puufin olallensa).

Esko. Tule peräs, Mikko! Minä menen nyt! (Suofjee pois, ja kohta nähdään miehiä hiafillaan hyppääwän peräsjä ohitte pirtin owen, huutaen ja menoten).

Kolmas Näytös.

(Ratu Hämeenlinnassa. Siwari pohmeloisja, istuu erällä portti-
kivellä).

Siwari. Mikä päivä lienee tänään? Euulen, maanan-
tai, ja huomena on Esko waimonensa kotona häistä, ja täältäpä
pöhnää tuliais-kestiksi warrotaan, mutta hukkaan. Raikki on juotu,
niin nauriskuorman hinta kuin sekä kodon että kylän säntirahat,
ei äyriä jälellä löydy. Tyhjä on kuffaro, mutta täynnä on pää,
täynnä myrkyä ja kirousta! — Nyt perkele on irki ja helwetin
porstuassa seison minä ja rautahaaruihin kilinän kuulen sieltä kuu-
masta tuwasta. Uh! Tämä onpi ilkeätä! Sentähden kai! kat-
seleminen ja aatus pois, ja tahdompa elää sen hyönteisen eloa,
joka, tuskin syntynyt, poikia tekee ja kuolee, huolimatta, kuinka on
talossa toimi. Maata silmäni katselkoon, katselkoon se tuota jan-
nan-jyvää tuossa tuon toisen sannanjyvän wieresjä! — Ken tu-
lee? Hywä enoni, Sakeri, juomatowerini tällä onnettomalla ret-
kellä. Hän on paljon jykkää siihen, että näin on nyt miehen
laita. (Sakeri tulee).

Sakeri. Kuinka jaksat poika ja mitä arwelet tässä?

Siwari. Urwelenpa selwän miehen elon tässä maailmassa
parhaaksi! Nyt koittaa mulle taas raittiuden päivä, mutta
kauhistunpa nähdäkseni kaiken wiheliäisyyteni tämän päivän täy-
desjä walossa. Peijakas! Olis raittiuden liitto tässä, niin kohta
pyhän lupauksen tekisin ja mutta uskallusta saisin, pueta taas
päälleni ihmishuonon!

Sakeri. Olin minäkin kerran jäsen raittiuden liitosja,
mutta paninpa sisään apsteetin.

Siwari. Olittepa kerran poliisikin, mutta panitte myös si-
sään apsteetin!

Sakeri. Teinpä pienen, ihan wiattoman sommauksen ja
sen melkein ehdolla, koska ei miellyttänyt minua poliisin wirta.

Ziwari. Minä tiedän asian.

Sakeri. Sanoppas, mitä tiedät!

Ziwari. Te waan wähän ryypiäkelitte luvattomasti pois-
otettua wiinaa sen miehen kanssa, joka wiinan luvattomasti ot-
tanut oli, ja jota junkkaria juuri teidän oli määrä kiinni-
jaattaa.

Sakeri. Niinpä tapahtui leppyisän yhämeni tähden! Tai-
finko firistää krumun hanskoilla häntä, joka mulle ystävällisesti
ryypin tarjoi?

Ziwari. Ei kernaasti se, joka niin paljon ryypiästä pitää!

Sakeri. En tehnyt sitä itsen ryypin tähden, waan sen
ystävyyden, sen hywätahdon tähden, jota hänen tarjomuksensa
ositti.

Ziwari. Yhden ryypin ainoastaan saitte?

Sakeri. Sainpa, että olin aika tellukasja, jain vielä täy-
tetyt matin taskuunikin!

Ziwari. Mitä on se, että luvattomasti jotain pois-otetaan?

Sakeri. Warastamista!

Ziwari. Mikä on hän, joka jotain luvattomasti pois-
ottaa?

Sakeri. Waras!

Ziwari. Mikä on hän, joka waraan kanssa yhtä pitää?

Sakeri. Waras! Mutta tässä on perin toinen laita.

Ziwari. Yleinen totuus on tämä: joka waraan kanssa
yhtä pitää, hän on waras! Mutta teidän asianne, niinkuin sa-
noitte, on perin toista laatua; niinmuodoin näin: te waraan
kanssa yhtä piditte, jentähden ette ole waras!

Sakeri. Sinä noffawiijas nallikka, tiedä, että olen enos,
että lepää kireelläni enemmän kuin wiisikymmentä talwea, ja sinä
tahdot toki tutkistella minua, tahdot minua waraaksi joimata.
Mikä häwyttömyys!

Ziwari. Eno! Olemmehan olleet tähän asti oikein hy-
wät ystävät, ja yhdesjä juoneet kaikki rahani, ja yhdesjä, kuin
porfaat pahnoisja, kieriskelleet ylisniskoin krouwin nurkisja. Pi-

täiskö siis nyt meistä tuleman vihan weljet jonkun sopimattoman janan kautta, pikaisuudessa sanottu?

Sakeri. Sinä olet juuri kanalja; mutta minä en koskaan rakenna eripuraisuutta. — Ystävät siis vielä eteenpäin! — Sano minulle wakaasti: käskikö isäs minua Eskon tuliais-pitöihin?

Siwari. Sen teki hän, mutta äiti kielsi.

Sakeri. Hywä! Minä tulen kanssas, ja wietämme pä ivoista tuliais-juhlaa maakyläisessä majasjanne siellä nummella!

Siwari. Mutta jos äiti ajaa teidän maantielle?

Sakeri. Ole sinä surematta siitä! Me olemme weli ja sija, ja waikka riitelemekin, waikka tappelimme kuin koira ja kisa, niin olemme kuitenkin weli ja sija! — Minä tulen kanssas. Nyt riennämme matkalle waan. Missä on hewoisēs?

Siwari. Perwari Nyylunnin kartanolla seisoo se luukasa, ruskea nahka päällä.

Sakeri. Se seisoo kuitenkin vielä!

Siwari. Seisoo ja liikabtaakin wälillä, josta nähdään, että kurja elää. Peijakas! sydäntä uipistelee, katseila eläintä korwat lottasja ja reikkuwalla alihuulellaan, jota ei ketun kauwan wartoa tarvitse.

Sakeri. Minä annan sille uutta wireyttä; heiniä ja kauvoja sen jaaman pitää!

Siwari. Onko teillä rahaa?

Sakeri. Wähän taisin itjelleni toimittaa tuhansilla walheilla ja koukuilla.

Siwari. Sitten teemme ne tärkeimmät ostokset!

Sakeri. Ei yhtään waraa ostoksiin, ei yhtään! Näillä rahoilla jaamme waan kaasia hewoiselle ja tuopin wiinaa tiellä, jonka ostamme Puol'matkan krouwisja.

Siwari. Raikki hywin, mutta minun ei kotiin lähtemistä!

Sakeri. Missi haastelet lapsikkaita? Wikkela mies itjensä juorittaa waiksemmastakin tempusta kuin tämä.

Siwari. Mahdotonta tästä kiikistä päästä! Suorman

Hinta on juotu, juotu on säntrahat, ja tässä toimesa olette te olleet minulle hywin awulias!

Sakeri. Sa olenpa awulias wieläkin sua päästämään tästä pulasta!

Ziwari. Taidatteko saattaa minulle kymmenen riffiä?

Sakeri. En äyriäkään, sinä keinossa olen perin woimaton!

Ziwari. Sa ainoastaan tämä keino minun pelastaa taitaa!

Sakeri. Yksi toinen on jälellä wielä. — Kuule minua! Kotimatalla ryöstit meidät ryöwärit perin pohjin ja löit meitä pahoin, että täytyi meidän wiipyä jonkun päivän jossain metsätorpasja ja parannella haawojamme, ja niitä lahjoja on, Sumalalle kiitos, molemmilla meillä tarpeeksi sekä päässä että kaswoilla.

Ziwari. Sanokaat: wiinalle kiitos!

Sakeri. Mutta mitä meinaat tuumastani?

Ziwari. Epäilempä, että uskotwat tämän historian.

Sakeri. Muuta eiwät taida, kuin ohjat wielä leikkaamme poikki, ja teemme weitsellä Ruskon reiteen pienen wiillotksen, jonka jai hän kärhämäsja, koska tappelimme ryöwärten kansja. Kaikki tämä tekee asian hywin uskottawaksi, ja omat ruwettuneet arpemme lyöwät wiimein naulaa kantaan, ole warma siitä! — Se on sanottu, ja hywin kaikki onnistuu. Wakaalla mielellä lähemme nyt matkaan kotoas kohden!

Ziwari. Olkoon menneeksi! Suoneen suostun, onnistu-
koon tahi ei. Hiiteen menköön kaikki! — Eno, kuinka jaisimme korttelin wiinaa?

Sakeri. Ei enään pisaraakaan, ennen Puol'matkan krouwia!

Ziwari. Riennetäänpä sitte. Huikeasti, Eno! Mitä huo-
lin minä!

Sakeri. Me lähemme, mutta muista, että käytät itjes si-
wosti tiellä matkustawia kohtaan. Sinulla on äitäs kuraasi ja

mielenlaatu; hyvä kuvaasi, mutta eipä hänen leweitä hartioitansa, voimaa ei enemmin kuin karpällä, ja vaaralliset ovat jemmofen miehen retket. Ei ketään, jota hän ei päällensä ärrytä, ei ketään, joka pelkäisi päällensä karata eikä ketään, jonka käsiwar-tensa pitäisi matkan päässä; jaa, Siwari, sinun seuras on waarallinen!

Siwari. Lupaathan olla siivo kaiken tien!

Sakeri. Ole aina niin; usko minua, se on sinulta wiijaimmasti! — Heikko tekee kaarroksia, nielee monta karwasta marjaa, monta huutijanaa, mittaen aina herjaukset wähäwäfiisyytensä mukaan, ja niin hän pujoo läpi mailman ehjemmällä nahalla kuin jättiläs, joka voimaansa luotti.

Siwari. Mutta kas kuin jappi karwastelee!

Sakeri. Heikolla sekä on että ei ole jappea. Hän wašta fillon sen katteruuden tuntee, koska hän tietysti on herra miehenjä ylitse ja fillon on hän perkele; eikä ihme, hän ottaa wahingonja takaisin. — Usko mitä sanon: heikkous on onni, kuin waan oikein sitä lahjaa käytelemm.

Siwari. Duni suurempi vielä, jos voima ja tarffuus yhtä seuraisit. Olisin wahwa kuin kontio, siwo kuin lammas ja wiijas ja warowa kuin kettu, pensaston tulifilmäinen heilahantä, niin koskematta kuin noidan wasama kulkisin halki tuhannet mailmat.

Sakeri. Niin monta hywää ei kernaasti yhdelle jaeta; se on elon laki! — Mutta tielle nyt, ja olkoon siunaus kanssamme! Wähän pelkään, kuinka matkamme päättyy!

Siwari. Saissimme waan tytön korean rattaillemme!

Sakeri. Mitä vielä, sinä konfikka! Kuin ei olisi meisjä kahdesja jo kuormaa hewoiskaakillesi. Ei yhtään naršua rattaillemme, poikani, ei yhtään! Nyt menemme! (Menewät. Nito tulee wasemmalta, Serikki oikealta).

Niko. Terwe, wanha towerini! Mitä uusia teidän kylästä?

Serikki. En tunne teitä!

Niko. Waikka yhdesiä sawikuffoja tehneet olemme, warastelleet mäkimuijain kananpesiä ja niinkuin juokutot toinentoijemme tuffaa kiskoneet, tapelleet kuin aika pojat. Tunnenpa sinun wanha kelmi.

Gerikki. Kuka olen?

Niko. Se juuri kanalja, Keihäskeksen Gero!

Gerikki. Kuka olet sitte sinä?

Niko. Se vielä suurempi kanalja, Zärwelän Niko, jos muistat häntä!

Gerikki. No terve miestä!

Niko. Täsä kopero, sinä mannermaan turwikko!

Gerikki. Etä heikkonas liikistä niin kowin!

Niko. Nyt on maamyyrin kääppä merikrawun jaffissa. Saa jaa, opetampa miestä tuntemaan entisiä ystäviä.

Gerikki. Ken peijakas olis tainnut nähdä Nikon muotoa tuon partawihon takaa?

Niko. Tämä on waan turha ripju sen suhteen, jota pari vuotta sitten kannoin, ja joka ulettui aina polwilleni alas. Se naiset hulluiksi tehdä tahtoi; käydessäni kaupunkien kaduilla olipa heitä aina jälesjäni ääretön liuta, niinkuin lufematon lauma pientä kalaa, walaskalan pyörrewettä senraa, koska meren jättiläs, kuin kumottu laiwa, laineita syntelee. Olipa se parta, ja katkerasti kadun vielä, että niin kewytmieleisesti siitä erosin. Mutta mitä ei tehdä rahan tähden?

Gerikki. Mitä teit sinä rahan tähden?

Niko. Myin joman partani hatun-töyhdeksi turkin sulttaanille, ja jataan piastiin, mieletön, sen mennä annoin.

Gerikki. Mutta toiwothan sen kaswawan ja ehtiwän jaman mitan ferran vielä?

Niko. Ei kaswa se enään tätä pidemmäksi, sen kauppa pilasi; sillä lahja-kalua ei myydä jaa, ja parta on pyhä lahja, jonka alku ja juuri on ylhäällä; korkeudesta sen kaswanto riippuu, päinwastoin esimerkiksi pilwiä tuolla taiwaan alla, joiden karttuminen riippuu siitä kohdasta, kuinka paljon sumua, josta

silwi syntyy, nousee alhaalta ylös. Ei, entistä partaani en ta-
kaisin enään jaa; mutta lohdutampa itsiäni toki sillä kunnialla,
jossa hän nyt heiluu. Tiedäthän mua ahneeksi kunnialle, ja aat-
teles: miljoonittain päitä nyt kumarteleo partaani, joka Turkin
keijarin kiireellä keikku!

Gerikki. Sano minulle wakaasti, oletko ollut sinä Turkin
maalla?

Niko. Sen pääkaupungissa hummannut olen kuukausia
kolme, ja iloinen, peijakkaan iloinen oli se aika. Joka päivä
siellä uhrijuhlaa wietettiin, ja sinäpä kaikilla yltäkyllin; siinä sian-
lihaa, peloittawan lihawaa, syötiin ja kalliita wiiniä juotiin niin
paljon kuin kutaakin miellytti. Siisiltä taasen naisten kansa tans-
sittiin ja kaikenlaista uisakkaa työtiin, ja pulskaita owat turkin
tytöt. Pää ja rinta on heillä aina peitosja, mutta rinnasta
polwiin owat he ihan paljaat.

Gerikki. Paljaat?

Niko. Mästäomat juuri; mutta polwista alespäin alkaa
taasen mustat sukut, ja jaloisjaan on heillä punaiset kengät. —
Juuri niin, niin eletään Turkin maalla, eletään, kuin wuohet huh-
dassa; ja ikäväksi pisti sieltä seilata pois. Roomiin sieltä sei-
lasimme, mannaa ja hunajaa lastina, ja tultuamme tähän mail-
man-kaupunkiin meitä kohtasi kowa pauhina ja ryske. Tiedä, että
wietettiin siellä paawin häitä, ja juuri täksi juhlaiksi oli manna- ja
hunajalastimme tilattu itäisiltä mailta. Sentähden olimmekin
hywin terwetultuja wieraita, paawi itse ja morsiamensa kiitit
meitä sydämellisesti ja käskit meitä kaikella muotoa waan pysäy-
mään häihinjä. Otimmepa käskyn hyväksi ja hummasimmepa
nytkin aika tawalla, kunnes viimein taasen tuli meille aika
purjehtia pois. Täydessä tohuksa jätimme Roomin ja kowin
oli laiwamme lastattu, synti-kuiteilla ja side-awaimilla. Kir-
jeet tuli meidän jättää Hispanian maahan, mutta awaimet wiedä
Englantiin. Niin teimme myös ja Englannista purjehdimme
taasen pohjaan, jen napaan kivihiili-terwaa kaatamaan; sillä se
on Englanti, joka maan akselin terwasja pitää. Laiwa, jolla

seilasimme, mailman hirwein oli; sen kromeli, termaa täynnä, kuin puinen jättiläis-linna meresjä uiskenteli ja maston kärjet pilviä piirsit. — Mutta onni kowa meitä kohtasi toki. Sääwuorten keskellä pohjan synkeillä merillä eräs walas-kala, mailman hirwein, meitä terwehtimään käwi ja hännällänsä laiwamme kyljen auki löi, jotta rupeσαμε waipumaan, ja juuri tätä peto ta-woittifin häntä-iskullansa, sillä waipuesjamme hän miehistä yhden toisensa perään nieläsi, mutta pelastuinpa minä. Mies mastoon kiipesin kuin orawa — laiwa oli herennyt waipumaasta, ehkä terwan tähden — huijui ehdin viimein ja pilvien rajalla istuin, jallimustani wartoen. Ja niin lähestyi mua musta ukon-pilwi, minä loiskasin sen niskaan, ja jyristen ja tulta iskein se minun Englannin kiiuwwuorille takaisin wei. Läkkipä sieltä kottimaahan taasen, ja tässä seison nyt!

Serikki. Mutta merimiestä, joka laiwastansa karkaa, uhkaa kowa rangaietus!

Riko. Sen olen kärsinyt; kymmenen päivää wettä-leipää Turun linnassa söin.

Serikki. Se ei tyijä; kowemmat owat asetukset siinä kohdasja!

Riko. Mitä? Suulenpa, että olet tullut oikein lakimieheksi!

Serikki. Tunnenhan, mitä yleisesti lautamiehen tuntee tule!

Riko. Sinäkö lautamies? Suurin huliwili nuorna ollesjamme, eikä maa-lappua omaa jalkamme alla finulla enemmin kuin minullakaan!

Serikki. Istäwäni, siitä asti, koska erosimme, on elämäni kertomus lyhyesti tämä: Eräs tyttö, talon perillinen, korea ja nuori, taifi ihastua minuun, hurjapäähän. Niinpä tapahtui. Minä nain hänen, muohdin lasin, tein ja toimitin ja parhaaksi kääntyi kaikki. Arweni pitäjässä eneni päiväpäiwältä, ja lautamieheksi määrättiin poika viimein, josta, ymmärräthän, pöyhistyin kuin kalkkuuna-kukko!

Niko. Sinulla on liian paljon järjeä kalffuunaffi. — Siis tuli sinusta mies, ja, niinkuin tuntuu, oiwa. Hywin sinulle! Minä myös yhtä ja toista kokenut olen, olenpa monesja hufmarisja pehmitetty, josta kaikesta pitäisi seurauksen oleman: perään-aatus, mutta Zumal tiesi toki, misjä nahkani wiimein nau-litaan! — Kuitenkin, neuwet eiwät ole kaikki wielä, se muuntumaton, wakaa aika mittailowi wielä sylihiini ijäisestä langas-
 178: 31
 tansa, wielä nousee päiwä toisen perään ja sydän raitkaasti rin-nasja lyö; kaikki taitaa hywin päättyy wielä! Seisonhan taasjen isänmaani kamaralla, ja onneani kiitän tällä hinnalla päästyäni sen turwetta polkemaan wielä.

Serikki. Sitähän ihmettelen, ettäs pulasta itseji niin hel-
 posti suorittit.

Niko. Tämä on asia: Tuli minun kertoa oikeuden edesjä retkistäni ja menoistani karkutiellä, ja kertosinpa tuomarille, ihan samoin kuin äsken sinulle, matkani merellä, ja tämä ilautti anka-
 179: 8
 raasti koko oikeuskuntaa, ja olenpa warma siitä, että juuri tämä juoni nahkani pelasti; sillä pani pa tuomari esiin kaikenlaisia lie-wittäwiä kohtia asiassani ja, niinkuin sanoin, kymmenen päiwän wesi-leipään karkurin tuomitfi waan.

Serikki. Nytpä taidat janoa sitäkin leipää syöneekses, ja likistipä, luulen, nämät päiwät wähan miehen karsimystä.

Niko. Ei yhtään hätää, Cero!

Serikki. Oletthan harras tupakkimies!

Niko. Siihenkin seikkaan neuwo pian kelsittiin. Palanutta leiwäntuorta rikki jauhettiin, siihen puoliksi tuhkaa sekaan, ja nuuska oli walmis, oiwa wapriikin nuuska. Talwista aikaa taasjen ei ensinkään hätää sen, joka nällii purekfi; joutuupa sijään haapanen halko, sen kimppuun kohta miehet niinkuin jänikset, ja pian on jokaisen poskesja aika märepala, ja käppä se laatuun tu-pakin puutteisja. Sanalla sanoen, koko elämä wesi-koijusja käy laatuun, waan että kaasi on joteskin tiukka. Dlinpa walmis toki karsimään enemmän, paljon enemmän päästäkjeni furjan tyttäreni
 179: 23

luoksi, joka, niinkuin kuullut olen, on nyt suoaton, ilman äitiä ja isää.

Serikki. Olet siis kuullut waimos kuolon?

Niko. Albienin rannalla sanoman jain, muistelin, mitä tehnyt olin, ja kotimaahani kohta purjehdin. — Serikki, sinä kai kети tiedät, missä ja kuinka tyttöni nyt elää!

Serikki. Mitinsä kuoltua, perintönsä, niin huone kuin irtain tavara, myytiin huutokaupassa; juutari Topias, lähin naapuri, esimiehenensä joutui, ja haltuunsa otti hän sekä tyttärensä että tyttären rahat. Kuinka rahat owat käytetyt, sitä ei tietä, mutta niinkuin orja on tyttö raiska saanut työtä tehdä juutarin huoneessa.

Niko. Tulenpa kohta ja sun pelastan ja juutarin tilin tekoon wedän. — Muistatko jotain kummallista jälkeensäästöstä siltä wanhalta korpraalilta, säästöä joko tyttäreni tahi juutarin pojan hyödyksi, aina ken ensin heistä joutuisi naimisiin?

Serikki. Missä tiedän! Kaikki näyttää toki käywän juutarin pojan hywäksi. Hän on nyt parhaillaan naimaretkellänsä, jonne wanhimpansa kiiwaasti joudutit häntä, estäin tytärtäsi saamasta Kristoa, eräs nuori seppä, oiwa mies. He tiesit, kuinka toimitit.

Niko. Sen tiesit; mutta kulta on multa. Sinä Kristus saat; naittajas on tässä. Sua himoon nähdä, Jaana-hynäseini.

Serikki. Seuraa minua, niin pääset kyydillä, mutta tiellä wiivymme toki kassi tahi kolme päiwää. Missä tähten täytyy mun koukku tehdä!

Niko. Suoraan kotokylää kohden koukkuja tekemättä! — Nyt, towerini, hywästi!

Serikki. Pian taas toinen toisemme kohdataan!

Niko. Niiden tuttavien mäkien, kiviien ja kantoain waiheilla. — Hywästi jää! (Menewät kumpanenkin eri haaralle).

Bäliwerho.

(Puol'matkan krouwi. Kummallakin siwulla wäpäinen pöytä. Ditealla istuu Sakeri ja Siwari, wiinaputelli ja lasit edessä; wajemalla siwulla Niko olwihaarikan ääressä).

Niko (itseeseen, juotuaan haarikasta). Saakelin wäpähissä waan; mutta eihän ole merimiehen työ, mähistä maantietä mit-tailla, tomussa ja pölyssä. — Veijakas! kangistunhan miehen kintut kuin ajetun jäniksen, enkäpä tiedä koska matkani päässä olen, ellen pääse jonkun maanmoukan reteliin. Mutta meneepä tähän haarikkaan viimeinen äyrini, ja sitten on puhdas hyvä. — Mutta hätää ei vielä, ei yhtään; aika neuvoja antaa. (Suo). Mitä narriahan lienewät nuo kaffi tuosja pöydän ääressä?

Siwari. Natelkaas perään, eno Sakeri, tänä ehtoona, juuri tänä ehtoona tulee Esko kotiin naimaretkeltänsä nuoren waimonsa kanssa, mutta minä, jonka, niinkuin tiedätte, piti tuoman höystettä jälkihäihin, olen tässä kahdella tyhjällä kouralla. Kirkas tuli ja leimaus, eno Sakeri!

Sakeri. Kaikki käy hywin, jos teemme niinkuin olen ja-nonut. Luota minuun waan, Siwari poika! Kaikki käy hywin! (Siwari ryyppää).

Niko (itse.) Suutari Topiaksen nuorempi poika ja Mar-tan weli; nyt tunnen seuran! — Näyttää kuin ei olisi laitansa juuri niinkuin pitäis. (Krouwari tulee).

Siwari. Mitä sanat, krouwari, sinä hywäntahtoinen ih-minen, niin awulias kaikkea vastaan; mutta saatpa palffas wi-meisenä päivänä sinäkin, täyden palffas saat, sillä sinä pientä janowata lähimmäistäs täällä juottanut olet!

Krouwari. Hi hi hi! sinä weitillä! — Mutta onpa minulla teille jotain ilmoitettawaa.

Siwari. Mitä? Eikö ole kaikki maksettu?

Krouwari. Kaikki maksettu!

Siwari. No, mitä mutijet sitten?

v 182:8
182:9
Krouwari. Mutisempä, että jos tahtoisi nyt onni, niin taitaspa hän antaa meille aika potkauksen!

Tiwari. Jos hän potkaisis sinun helwettiin, niin olisi se meille kaikille onni juuri!

Sakeri. Nyt olet päässä, Tiwari!

Tiwari. Siitä kiitän krouwaria, sitä Pelsjepuuyin tulli-
miestä!

Sakeri. Kitas kiinni, poika!

Krouwari. Ei, hyvä wieras; janawalta on tässä kaikilla ja lupa leikin-laskuun! Ei mitään waaraa, wieraani, ei yhtään!

Sakeri. Haastelittepa jotain onnen potkauksesta, mikä oli tarkoitusenne?

Krouwari. Asia on tämä: niinkuin kerrotaan, on näillä jenduilla ihan äskettäin nähty se juuri waras, joka eräältä ulko-
maan freiwiltä warasti niin äärettömän summan, ja jonka kiinni-
ottajalle luvattiin seitsemän jataa rikkiä.

Sakeri. Milliseksi kertoivat miehen muoden?

Krouwari. Keritty, tumpuri tukka, pieni piikkijarta, ja musta pilkku lähellä wäsjenta sierainta!

Tiwari. Niinkuin naulaan!

Sakeri. Sama mies!

Krouwari. Pitäkäämme tarffa wahti; hän ehkä astuu huoneeseni pianki. Ja jos saisimme pojan kiinni, niin eikö olisi se onnen potkaus?

Sakeri. Mika potkaus!

Tiwari. Soutuisi hän kynsiini waan, niin nuoriin pani-
sin miehen kohta, istuttaisin hänen koreasti rattailteni ja riemu-
ten kotoa kohden karjisin rahakuormallani, ja sitten nimismiehelle
hänen kanssaan! *

183:6
Niko (itseksi.) Tuhat' tulimmaista! Sohtuuya mieleeni kuje,
jaakelin lystikäs, ja taitaa minulle vielä antaa ilmatteeksi kyydin
kotiä, jos se waan onnistuu. — Koettaa kelpaa! Päin tuuleen
waan, Niko, ja ole yhtä jukkela kuin ennenkin! — Krouwari
auttakocon minua juonesja. (Krouwarille). Kuulkaatpa, isäntä!

Krouwari. Kernaasti!

Niko (mennen erillensä krouwarin kanssa). Tuullakseni, ette tunne minua?

Krouwari. Näen teidän ensi kerran!

Niko. Grehdys, isäntäni. Monta kannua olemme yhdessä tyhjentäneet!

Krouwari. Sitä en muista. Sanokaat nimenne!

Niko. Jos tempaisitte pois tämän parran, niin luulempa, 18321
että löytäisitte sen takaa entisen Särvelän Nikon kasvat.

Krouwari. No koira wiefköön! (Kättesewät).

Niko. Mutta hiljaa, isäntä! — Minulla on mielesjä wiffelä, wiaton juoni, johon pyydän teidän apuanne! Nyt käymme porstuakammariinne, ja minun ajaesjani tätä partaani, te keritsette tuffani ja annatte päälleni toisen takin ja hatun. Leukapääähäni jätän piiffiparran ja teen pienen, mustan pilkun nenäni wiereen, ja se juuri waras on walmis. Minä astun taasen siijään, uuoet tuosja ettawat minun kiinni, ja sitokooet minun nueriinki, se ei tee mitään, mutta kotia pääsen wapaalla kyydillä. Ja aatelkaas: se nauru ja riemumeteli fitten kaikelle täälle!

Krouwari. Tuo taitaa olla saakelin wiffelätä, mutta katso, ettei saata se sinua pitempiin kiusauksiin. Laidatko kohta ja warmaan toteennäyttää kuka olet?

Niko. Kuinka hywäänsjä, mutta empä ylen-anna tätä juonta 1836
jonkun pienen kiusauksen tähden, ja toisekfi, niin warkauden tapahuesja istuin minä Turun linnasja, jöin wettä-leipää ja Turkuun tulini juoraan Engelsmannin laiwalta. ~~1837~~

Krouwari. Hywä! Me käymme käsiin!

Niko. Malta! (Korkeammalla äänellä). Mitä olen welleaa?

Krouwari. Kuusi kopekkaa, hywä wieras!

Niko (matksaa). Nyt hywästi!

Krouwari. Onnea matkalle! (Niko menee).

Siwari. Mielifinpä tietää, mikä partaleiju tuo oli!

Krouwari. Jos oikein muistan, niin on hän merimies. (Katsellen ulos akkunasta). Sille näyttää käymisensä myös.

Siwari. Hän näytti minusta kuin kelpaisi hänelle toisen miehen keni.

Krouwari. Minä luulen hänen kunniallisiksi miehiksi. (Menee).

Sakeri. Mutta nyt lähemme, poikani!

Siwari. Mitä kohden?

Sakeri. Kotoa kohden, tiedäthän!

Siwari. Ei koskaan!

Sakeri. Mitä janoit?

Siwari. Ei koskaan, eno Sakeri, ei koskaan kotoa kohden!

Sakeri. Mihin sitten?

Siwari. Hirteen!

Sakeri. Poika, pidä juusi, janon minä, semmoisista puheista! — Hei! oletthan vielä nurrumielisjä, waikkaas olet jo kumonnut usean ryypin!

Siwari. Kaikki on nyt entistä toisin, kaikki edestakaisin, nurimmiskoin, niinkuin Saakkolan muorin tallukka. Ei askelta, ei hiiren tolaakaan enään menneitten päiwäin muetoista. Ennen, nieltyni kaffi, kolme ryyppiä, olinpa iloinen ja kielewä kuin pääsky, mutta nyt, waikka kauhalla kitaani kaataisin, niin harmaitfi käywät silmäni waan, ja entisen julcoisen liehauksen sijaan tunnen nyt ainoastaan tuommoisen humajawan sekameliskan pääsjäni, ja mieli on aina musta kuin wiinapannun kylki.

Sakeri. Hiiteen kaikki mielen mustuus, me suoritanne itsemme tästä reflestä kuin enkelit. Afiat käywät hywin, peijakkaan hywin, eikä yhtään syytä päätä kallistella!

Siwari. Kaikki hywin, jos toimitatte minulle kymmenen rikkiä!

Sakeri. Ennen taidan kääntää auringon juoksun, kuin jaada sinulle kofoon kymmenen rikkiä!

Siwari. Mutta juuri sen jumman tekee sekä kuorman

18512

hinta että kylän jäntirahat yhteiseen, jotka me yhdesjäs olemme juoneet kaikki viimeiseen äyriin! — Pitihän minun ostaa Leenan-Kallelle kruutia ja haulia linturahoillanjan, Anna-muurille naulan nuuskaa munien edestä, Ali-talon Maija-rufalle naula kahveeta ja puoli sokeria, ja wirolais-uffo Hanssulle kaksi naulaa tupakkia ja kolme rysjän-limppua, ja monta muuta jäntiä vielä. Herra armahda minua! Minä olen hufasja!

Sakeri. Kaikki ottivat ryövärit, kaikki!

Tiwari. Se konsti ei kestä. Kerrottaisi minulle tämänkaltainen historia, niin uumoisinpa kohta toista ja arvaisin pian asian oikean laadun; ja tiedänhän löytyvän muita yhtä viisaita kuin minäkin. Ei, tämä wale ei pelasta meitä. Hummaustamme Hämeenlinnassa, jonka niin moni todistaa taitaa, ei woida salata, ei millään woinalla; se tulee tietykfi!

Sakeri. Mutta malta, että sillen on jo ajan wileä käsi ehtinyt tulla wäliin, asia jymisee heikeesti kuin kaukainen ukon-ilma, ja siksi on kentiesi uusia neuwoja keksitty paranteeksi kaikelle; mutta jos me nyt kohta janoisimme alastoman totuuden, niin tiedä, että paukkuu, ja karttakaamme wasamaa!

Tiwari. Se wasama on terwapamppu!

Sakeri. Mutta siitä ei yhtään pelkoa, jos waan oikein käytämme juffelan neuwoni!

Tiwari. Huono neuwo! Se ehkä tietawät jo kaikki.

Sakeri. Mahdotonta. — Tiesse nyt waan, poikani!

Tiwari. Ei! — Kymmenen rikkiä tänne!

Sakeri. Sitä en taida!

Tiwari. Teidän täytyy, en päästä teitä muuton. Se tähän häwitykseen mun narranneet olette, teiltä tulfoon apu myös! — Kymmenen rikkiä, eno!

Sakeri. Sula mahdottomuus! Ota niskani ennen!

Tiwari. Olfoon menneeksi! Niska maksakoon kaikki; juuri niin aattelen minäkin, ja nyt seuraamme minun neuwoani, nyt lähemme koreasti hirteen molemmat, yhdesjäs menemme, seuraamme teemme aina kuolemaan asti!

Sakeri. Waiti, Siwari, waiti!

Siwari. Sittenpä waikenemme ja nukumme makeasti, ja juokoon Sumal, että taidamme molemmat riippua samassa puussa; sentähden mennään nyt ja etsitään joku wäärä-ekainen, järeä, kaikin tavoin jopiwa mänty. Itse työssä, työssä viimeisessä, lupaan auttaa teitä, miestä wanhaa, ja sitten vasta pidän huolta itsestäni, ja enpä tarvitse apua minä, taidanpa silpoa kuin tikka.
— Nyt mennään, eno!

Sakeri. Poika!

Siwari. Te luulette mun hywän leiffiä, että kuuluu puheeni hieman niin. Nojah! taidanpa leiffitä keskellä kuolon kurmista, taidan nauraa Manalaista wästen partaa; sillä niin on luontoni. Mutta onpa aiheeni wakaa, järkähtämättömän wakaa. Kuoloon menen! Tunnin päästä mua taittaan polttopuuna pistää kattilan alle. — Mustaanku kuoloon! Mutta ensin pitää teidän saaman hywin ansaittu osanne! (Whaten Sakeria). Tämän nyrkkin nimesjä! Te olette ollut minulle perkele, kiusaawa pimeyden enkeli!

Sakeri (käyden pelästyen owea kohden). Mä, Siwari, älä! Minä huudan krouwarin awukki! (Niko, tukka keritty, piikki-parta leualla, pieni pillku lähellä wasempaa sierainta ja toinen hattu ja taffi päällä, astuu siifään. Sakeri katselee häntä suurilla silmillä).

Sakeri (itseksään). Se on hän!

Siwari (itseksään). Seittämän jataa rikkiä, jos waan onnistuu!

Sakeri (itseksään). Mailmani rupeaa wakenemaan!

Siwari. Siinä on minulle pelastuksen kallio! (Sakeri ja Siwari tekewät tärkeitä wiittauksia toinen toisellensa. Siwari asettaa itsensä owelle).

Niko. Onko talossa wiinaa?

Sakeri. Sepä kysymys. Tämä on krouwi, iloinen krouwi. (Itse.) Hikoonya ankarasti. Jos nyt waan kaikki käwis hywin!

Niko. Missä owat tämän huoneen haltiat?

Sakeri. Krouvari tulee kohta; olkaa hyvä ja wartokaa!

Niko. Mikäni on tarffi!

Sakeri. Ei niin, ettette hetkeä lewätä jouda. — (Stiesj.)
Se on hän!

Niko. Meillä on kaunis ilma!

Sakeri (itsej.) Ko'okas mies. Minä tulen kowin lewot-
tomaksi! (Ääneensä). Se käy laatuun, se ilma!

Siwari. (Stiesjensä owella). Dnnetar, jua rukoilen, näytä
mulle etupuoles kerran wielä, hetken aikaa sen loistaa anna! Näytä
edes pieni wilaus, minä rukoilen! — Kaikki käy hywin!

Sakeri. Suokaat anteissi: mistä kaukaa on wieras?

Niko. Naantaalista!

Sakeri. Mihin kulkee te?

Niko. Naantaaliin!

Sakeri. Kotomatkalla siis!

Niko. Kotomatkalla Käkiälmen kaupungista!

Sakeri. Urwattawasti owat hywin tärkeät asiat teitä pa-
koittaneet tälle matkalle?

Niko. Kuolihan multa täti siellä, ja luulin saawani pe-
riä ämmän, mutta, saakeli joikoon! tulenpa takaisin tyhjempänä
kuin mentyäni. Mieheensä jukulaiset weiwät kaikki ja minun hauk-
kuivat he hyvän omaksi; sillä kaiffialla, hyvät ystäwät, wääritys
parastansa koettaa!

Sakeri. Kohtaloonne surkettelen. Ja käynyt olette kaisen
tien?

Niko. Käynyt kuin Jerusalemin suutari!

Sakeri. Ei konttia jelsäjä eikä nyttyä kädessä?

Niko. Köyhä saatana, köyhä saatana!

Sakeri (itsej.) Ei yhtään epäilystä enään! (Häristää nyrk-
kiinsä, waroittaen Siwarille. Ääneensä). Lait ja oikeudet owat kii-
waat, hyvä naapuri; näyttäkää minulle passiinne!

Niko. Mitä huolimme passista; olemmehan Suomalaisia
kaiffi!

Sakeri. Tosin haastat kieltämme, mutta ken taitaa waan

189:11
 mitä jua wannoa Suomalaisiksi? Ja kuulempa hawaitsewan niin-
 kuin jotain wierasta murrosta puheesi laadusja. — Näytäppäs
 minulle passis, mies! (Niko katsastelee lewottomasti ympärillensä).
 Passi!

Niko. Sinä et taida sitä lukea!

Sakeri. Taidan, jos se waan on äitimme kieltä!

Niko. Se on ruotsia!

Sakeri. Näytä se kuitenkin! (Niko juoksee owea tohden,
 Siwari ja Sakeri karfaawat päällensä. Sakeri huutaa).

Siwari. Seis, mies! (Kaikki kolme yhdesjä kimpusja kier-
 toilewat rynnistellen ympäri teateria).

189:22
 Sakeri. Pidä kiinni kuin kuolema, Siwari, pidä kiinni!
 (Krouwari tulee). Röyhi tänne, Krouwari! Jumalan tähden,
 köyttä ja nuoraa tänne!

Krouwari. Paikalla, paikalla! Elkäät laskekaa häntä!
 (Menee).

Sakeri. Iske häneen kyntesi, Siwari! Elä hellitä, elä
 hellitä!

Siwari. En hellitä; en, waikka lapani lähtis kyllikuita
 myöten. (Mina tuimempi temmellys).

Sakeri (walittawalla äänellä). Hän pääsee meiltä karhuun,
 karhuun hän meiltä pääsee. Nientäkääät apuun meitä kaikki ihmiset!
 (Krouwari tulee nuoran kansja).

Krouwari. So, so, hiljaa, junkkari! (Dittelus pysäytyy).
 Sinä hukkaan ponnistelet, mies parha! — Röpäleet koreasti tänne
 waan!

Siwari. Antakaas nuora minulle! (Sitoo Nikon kädet nuo-
 riin).

Krouwari. Wain niin, tässäkö on nyt lintumme, ja niin
 pahasti takerrettuna paulaan? Ahaa, sinä weitikka! (Stseki.) Wei-
 jakas! kuinka hän taitaa pitää wakawan suun!

Niko. Elä sido niin kowasti!

189:10
 Krouwari. Eläpäis jentään firistä pahoin, kurjan saa-
 tanan käsiä!

Sakeri. Niin kuitenkin, että istuvat kiinni, kiinni kuin kruuvi-penttisjä! — Haa, onpa mies kädesjämme kuitenkin ja seittemän jataa rikkiä!

Siwari. Seittemän jataa rikkiä! (Niko tekee äffinäisen rynnistyksen tavoittaen ometa kohden, Sakeri huutaa; kaikki karkaavat päälleen estäen pakonsa).

Siwari. Ei juuri niin, poikani!

Sakeri. Siivosti waan! Saatpa muuton korwille! 19079

Niko. Hoh, olenpa siivo, siivo kuin lammas! — Olkoon menneeksi ja tulkoon mitä tuleman pitää! Suru ja murhe ei luontoon kuulu.

Sakeri. Mielisittkö janoa meille nimes?

Niko. Nimi seisoo pasissia!

Sakeri. Misjä on pasiss?

Niko. Povitaskusjani!

Sakeri (ottaa taskusta pasjin). Hyvä hyvä! Tämä tulee sulle kalliiksi pasiss; sillä hywin tietysti on se oma kättes työ. — Se pistetään talteen! (Panee pasjin omaan taskuunsa).

Niko. Mutta mitä aivotte nyt parhaakseni?

Siwari. Panen sinun koreasti rattaille ja kyyditän kotiani ja siitä saatan sinun meidän pitäjän wallešmannin haltuun!

Niko. Minkäwuoksi hänen haltuunsa?

Siwari. Miksi kysyt syytä, jonka tiesit ennen kuin me?

Niko. En tiedä syytä; wiaton olen kuin taiwaan tähti!

Krouwari. Ha ha ha!

Sakeri (itsekseen). Häwytön wintis mieheksi. Tahdompa: hieman ilweillä kansjaan. (Näneensä). Minä kysyn sinulta, mies, tunnetko yhtään ulkomaan rikasta heraa? 191:9, 191:9

Niko. Monta!

Sakeri. Läsjä Suomesja?

Niko. Monta!

Sakeri. Niin niin! Mutta yhdeltä warastettiin ankara

rahajumma, ja sentähden kysyn sinulta nyt jos tunnet yhtään juurta, juurta lurjusta?

Niko. Yhden tunnen parhaasta fortista, ja hän ehkä hoi-
taa sitä kadonnutta rahajummaa!

Sakeri. Miehen muoto?

Niko. Pää on kiireeltä otsaan niinkuin kapin paljastama,
alipuolella otjaa kaffi pientä, punaista silmää killistelee, ja sen
oikean alla on parhailtaan joku keltafininen koristus; muuton on
kasvoillanjan nauriin haamu ja wiinan karwa. Se on miehen
muoto, ja, sen takaan, juurimman lurjuksen muoto maapallon
päällä!

Siwari. Enen kuwa. Minä julmistun. Mitään lurjuk-
sen elkeä ei ole laki vielä koskaan tainnut oikein saada Sakerin
päähän. Minä julmistun enoni puolesta!

Sakeri (Nikolle). Sanoitko mun warfaakfi?

Niko. Sanoinko jun warfaakfi?

Sakeri. Kysynpää sinulta: sanoitko mun warfaakfi?

Niko. Kysynpää sinulta: sanoinko jun warfaakfi?

Sakeri. Sen teit, pääwaras!

Niko. Se todista, ja todista myös että olen pääwaras!

Siwari (itseks.). Enemmin tätä lajia, enemmin!

Sakeri (itseks.). Ryökäle!

Siwari. Eno, me teemme tamppua tuosta häpeemättö-
mästä miehestä!

Sakeri. Ei, Siwari! Miksi olisimme lapsikkaita ja saat-
taisimme tuhon narin puheista? — Mutta onpa hän hieman
wikkelläkin. Hi hi hi! Lotijesti, hieman, ja saakoon hän ryypin
fiitä! Yksi ryyppi, Krouwari, yksi ryyppi miehelle! (Krouwari
kaataa Nikon suuhun ryypin). Sokainen neron merkki, waikka pieni
kuin jaiwar, pitää oikeutenja jaaman; ei auta! Ja jukkeisuuspa
tämäkin, ehkä joteskin laiha. Noh, se taitaa kuitenkin ansaita
ryypin! — Siwar! Onpa aika lähteä, ja riemuten nyt lähemme;
kotiasti, sen tiedän, nyt halaat päästä, ja äsken vielä pelkäsit lä-
hestyä sitä! Wilauksesja kaikki muuttui.

Ziwari. Äskän köyhä niinkuin rotta, nyt seittemän sadan riffin mies! Pelkäisinkö ketea nyt, waikka olisiin häwittänyt hymenen kertaa enemmän?

Sakeri. Me tulemme sinne kuin herrat!

Ziwari. He ottawat mun vastaan kuin patruunan!

Sakeri. Hywin kaikki! — Mutta rientäkäämme!

Krouwari (itse.) Mielinpä wähän lijätä tämän leikin hulluutta. (Ääneensä.) Suokaat anteeksi; mutta malttakaat: mies otettiin kiinni minun huoneesjani, ja itse kiinniottamisessa teitä autoin myös; pyydänpä sentähden tulla osalliseksi luwatun palon kolmannesta osasta.

Ziwari. Huuti, krouwari!

Sakeri. Tydy wiiteen riffin!

Krouwari. Naapurini, muistakaat, mikä on oikeus ja köyhyys! Minä pyydän kolmatta osaa, enkä ansaitsematta.

Ziwari. Mene hiiteen, krouwari! Tahdotko pilata onneni, sinä jaatana keskellä siniisiä liekkiä?

Sakeri. Hiljaa hänen huoneesjansa! (Erittäin Ziwarille.) Annas kuin minä kuitaan hänen! (Menee krouwarin kansa siwulle.) Neljän silmän välillä taittaan janoa ja tehdä mitä hyvänsä. Sen tiedätte? — Kuulkaatpas: Minä olen mies, joka on kappaleiksi purrut häwyn pään ja waroiksi parjannut jekänahkani tuuman paksuksi, ja taidan siis tehdä ihmeitä, jos tarwitaan. — Uskoka, mitä sanon, ja kuulkaatpa vielä: Jos ette kohta luowu kaikesta waatimuksestanne tämän wanhitun miehen kautta, niin tulee huoneenne leimahtaman pitää joku pimeä syksy-yö, olkaat warma siitä. — Minä olen wimmatuilta kohtauksilta kufattu mies!

Krouwari (pelästyswinaän). Suokaat anteiksi, jos olin neenäks! Minä rukoilen!

Sakeri. Sinä et ensinkään tahdo jekautua tähän asiaan?

Krouwari. En äyriäkään pyydä!

Sakeri. Kuule, Ziwari, mitä hän ilmoittaa!

Krouwari. En äyriäkään pyydä!

193:20

- Siwari. Se on häneltä wiisaimmin tehty.
- Sakeri. Nyt on meitä waan kaffi osamiestä!
- Siwari. Kaffi! Kukka owat he?
- Sakeri. Minä ja sinä, tietysti. Kuin weljekset me ja-
kaamme palkintosumman; kolme jataa wiisikymmentä kummalleki
tulee.
- Siwari. Minä julmistun uudestaan!
- Sakeri. Sinä juonikas nallikka, emmekö häntä yhdesjä
ottaneet kiinni?
- Siwari. Minäpä hänen hallitsin ja minun hewoiseni ja
rattaani jaattaa hänen kruunun korjuun!
- Sakeri. Enkö auttanut sinua miten jalkoin?
- Siwari. Sentähden lauletkoon teille wiisikymmentä.
- Sakeri. Puoli kummalleki, poika, puoli kummalleki.
- Siwari (käy Sakerin kaulukseensa ja uhkaa häntä weitiellä).
Kannu werta!
- Sakeri. Siwari!
- Siwari. Tuli ja leimaus! Nyt en takaa, mitä weitsi tekee.
- Sakeri (polwillansa). Minä rukoilen sinua, rukoilen.
- Siwari. Kannu werta! jos mielitte mutkistella.
- Sakeri. Minä jataan tydyn.
- Siwari. Wiiteenkymmeneen.
- Sakeri. Olkoon menneeksi!
- Siwari. Hyvä! Nyt taidamme taas jatkaa tiemme
yhdesjä.
- Sakeri (itjeseen). Nielkään sinun perkel' kerran, sinä peit-
koin sikiö! — Mutta lain kautta kuitenkin sinulta osani waadin.
- Siwari. Käy rattailleni waras!
- Niko. Minä seuraan teitä, mutta muistakaat, että olen si-
dottu ja jaakeli teidän ottaa jos pahoin kansjani menettelette.
- Siwari. Kuin kuningasta sinua kuljetan; sillä oletthan
kallis aarteeni.
- Krouwari. Katjokaat waan, ettei pääje hän teiltä kar-
kuun. Katelkaa: seittemän jataa rikkiä!

Sakeri. Seittemän jataa rikkiä!

Siwari. Seittemän jataa rikkiä! (Menewät).

Neljäs Näytös.

(Metjänen seutu. Wasenmalla tienhaara ja siinä wiittapatias. Sepeteus ja Topias tulewat oikeata haaraa).

Topias. Tämä tienhaara, hyvä kantoori, on minulle merkittäminen esikuwa. Tuo oikea, katsokaas, on kaitajempi wasempaa tuosja, ja tuolta wartoon Eskoa ja häitä, mutta tuolta tulee meitä vastaan Siwari ja krouvien helwetti. Se jurtas on vielä kaupunkimatkalla, jonne hän lähti jo wiikko takaisin. Matelkaas kiusausta, jonka hän saattoi meille. Häätawarain ostoon hänen lähetimme kaupunkiin, ja wartosija Martta aina eilän-aamuun, mutta silloin käwi muija liejuun, kaapasi kuin pyry naapurista naapuriin, toimittain yhtä sieltä, toista täältä, ja walmiina seisoo nyt harjallinen hääpöytä wieraitten tulemaksi. Toimikas eukko, se meidän eukko, sitä ei taida kieltää.

Sepeteus. Mutta tulkaamme takaisin siihen nuorempaan poikaas, joka, murheellista kyllä, powestansa kaffi siweyden henget karfoittanut on.

Topias. Hänen ylitjensä en ensinkään sure, koska tiedän, kuinka elämänsä wiimein kääntyy. Hän tulee jetaänsä, joka myös nuorena willitysti klasia kallisteli, mutta nyt kolmekymmentä vuotta takaisin ei pijarata maistanut ole. Setäänjä hän tulee, sen näen kaikista kujeistanja, ja sentähden toiwon hänestä vielä paljon hywää. Kuitenkin wartoo häntä nyt kottiin tultuansa aika pieksiäiset, jaa-ah, saakoon hän oikein Sipin saunan, ja sitten aatelkoon hän wähän asiaa. Mutta unohtakaamme se kanalja ja muistelkaamme wanhempaa poikaani, Eskoa, joka saattaa meille tänä ehtoona iloa ja riemua. Hän lähestyy kohta korean wai-

monja kansja. Tässä tienhaarassa lupasi kraatari Antres warteoa heitä, ja sitten pillin paubinaalla nuoren parin nummitölliimme tuoda. Me riennämme walmiiksi vastaanottamaan heitä. Te, kantoori, weijsaatte ruokawirren juhlan korotteeksi poikani häisjä. — Me menemme! (Menewät. Mikko ja Esko tulewat. Eskon ewäspuusi on tyhjä. Mikko istuu kivelle).

Mikko. Wäsynyt kuin koira!

Esko. Ja minä nälkänen kuin talwinen jusi, mutta ennenkuin tiedänkään, muistuu taasen mieleeni tämän hääretken monet kiusaukset, ja nälän kita on hetkeksi tukittu.

Mikko. Uuohda menneet asiat ja kiitä, ettäs pääsit sillä hinnalla. Olsiwat jun jaaneet kiinni Rarrin kujalla, josta eiwät juuri kaukana olleet, niin luulenpa, ettes tasjuttelis tässä nyt.

Esko. Onpa kadu vielä mitä tein, koska hierottiin minua kohtaan siellä niin häwytöntä petoskauppyä. Rarrin kumottu ruokapöytä ja särjetyt affinat ja Teemun murskattu wiulu, ne asiat eiwät ensinkään tuntoani joimaa; mutta olentoni käy synkeäksi, muistellesjani kotoa, josta olen ollut pois enemmän kuin kolme wiikkoa. — Mikko! onpa mieleni melkein kuin miestappajan. Juttele minulle jotain hauskaa, Mikko Wilkastus, ja ilautua ihmisydäntä.

Mikko. Tahdotko kuulla jotain herra Munkhausista ja hänen matkoistansa?

Esko. Jutteleppas! — Ei, elä mistään juttele, nyt en tietä kuulla mitään, waan mykistän itseni äänettömäksi murhepatjaaksi tienwiereen tähän, nukuun ijäksi enkä tiedä ihmisten naurusta tämän hääretken ylitse. — Tuhannen sarwiväätä, Mikko! Olsin nyt mäkimekfiläinen jossain wuoren winkalossa Amerikan maassa.

Mikko. Sinnenpä pian tultais, jos minulla waan vielä olisi jälellä parooni Munkhausin noitalinko. Sen omistaja olin muutama wuosi sitten ja tein sillä monta lystireisua; sillä tiesinpä käyttää sitä vielä paremmin kuin Munkhausi, minä linkoilin itseäni mihin tahdoin.

Esko. Nyt walehtelet, ja tällä walheellasi on, niinkuin jananlastu janco, hywin lyhykäiset jäljet.

Mikko. Ei yhtään jälkiä. Läpi ilman menin winkuen kuin nuoli. — Olisi se nyt tässä waan, niin pianpa seisoihimme molemmat Amerikan mantereella. Minä linkosin itseni sinne ensin, sinä kosta peräsäni. 198:21

Esko. Maistas, poika: kuinka pääsiin peräsäs, koska sinulla olis linko?

Mikko. Sinä tulisit sen perään minulta ja linkoisit itjes fitten tästä Amerikkaan.

Esko. Jos näin sinä haastelet wakaasta mielestä, niin Sumal järkeäsi warjelkeon, mies! Mutta enhän ihmettele, jos oliskin aatuffen woimas hieman hämmientynyt, koska en ole itsekään kaukana siitä, ja molemmat olemme jamašja puristimesja. Sinun tulee tili tehdä rahoista, ja minun kaikesta muusta, ja nyt on fyysnyys, kuinka rohkenemme lähestyä kotoa?

Mikko. Ketä pelkää mies?

Esko. Sinä tiedät, että on minulla karhu äitiksi, jonka kansja ei ole hyvä leikitä.

Mikko. Saa-ah, naaras karhu kaffi penikkaa hännäsja, sen kansja ei ole juuri hyvä leikitä.

Esko. Tiedämpä hänen kansjaan harwan miehen wertoja wetäwän, mutta tiedämpä toki, että woittaisin hänen minä, mutta enpä tahdo häntä kohden kättäni nostaa; sillä olla äiti, se on pyhä ja korkea asianhaara.

Mikko. Hänpä, luulen, teidän huoneen pitää kirituffesja ja Herran nuhteessa.

Esko. Yhden asian sinulle salaisuutena ilmoittaa tahdon. — Mitilläni on patukka, tuon pituinen terwapamppu, jota meidän kaikkein, niin isän kuin poikien, syystä pelätä tulee; sillä totta jancoen, niin jaammepa fillon tällön — milloin yksi tahti kaffi milloin koko nummijuntarin huone — tuntea tämän pampun pienempää päätä. Ja aawistanya siitä noušewan taasen aika pamppu- 199:16

tanssin, ehdittyäni kerran kottini waan. Selkätauluni, siitä olen warma, ja tämän ennettoman häärecken mafjaa.

Mikko. Mutta wanhempasi, niinkuin järjelliset ihmiset, muistakoot asiain ei aina käywän toiwon mukaan. Luoti ei jatu aina pilkkuun.

Esko. Haasteletpa oikein. Luoti ei jatu aina pilkkuun. Mutta kuinka selitämme tämän kauvallisen wiipymijemme, koska olimme tainneet kääntyä takaisin kohta, nähtyämme millä kannalla asiamme seisoi, ja olla kotona kolmantena tahi neljäntenä päivänä, luettu siitä asti, koska läksimme häihin? Mattele, nyt olemme wiipyneet kolme wiikkoa ja juuri sinun tähtes, Mikko. Niinkuin ruoto-ukko olet sinä kulkunut jukulaisista jukulaisiin ja krouwista krouwiin, ja minä, näethän, en ole tahtonut jättää puhemiestäni.

Mikko. Esko, minä sairastuin tiellä ja sentähden wiipymimme.

Esko. Mutta rahat, mihin sanottaisiin niiden menneiksi?

Mikko. Sösterskalle.

Esko. Mutta mitä olisin tehnyt minä sairautesi aikana?

Mikko. Istuit wuoteeni ääressä ja itkit etkä tahtonut jättää uskollista puhemiestäs.

Esko. Se wale ei auta meitä kauwas, ja toijeksi, tiedät-hän lupaukseni pyhän, etten koskaan walheen kengillä kuljeskele. — Totta puhukaamme ja olkaamme sitten walmiit ottamaan vastaan mitä annetaan.

Mikko. Ota sinä; minä en ole äitisi pampun alaa.

Esko. Et siis aikoo tulla kansjani kotia?

Mikko. En jekkääni saamaan. Mutta jos tulen, niin totta täytyy puhua minun myös. Nyt kysytään minulta asian laitaa, minä kertonon kaikki, ja, walitettawasti kyllä, täytyy mun lopettaa kertomukseni sinun ilkiwaltaisuuksillasi Karrisja, täytyypä mainita siitä nuriin wiskatusta pöydästä, järjetystä wiulusta ja affunoista.

Esko. Sitä sinun ei tarvitse, waan sano, että läksimme Karrisista wähan ennen kuin minä ruokapöydän nuriin wiskaasin.

Mikko. Ole sitten olewanas äitis ja kysy minulta milloin jätimme Harrin.

Esko. Mikko Wilkastus, koska lähtit poikani, Eskon, kanssa Harrista.

Mikko. Me läksimme vähän ennen kuin Esko ruokapöydän nuriin wiskasi.

Esko. Mikko, tässä ei ole pilkan paikka. — Sano, että läksimme sieltä silloin, koska talonväki heinään meni. 201:4

Mikko. „Elä opeta minua walehtelemaan“.

Esko. Waletta pistänyt olet tuhannet ferrat ennen tätä, ja tämä on wiaton sana, ei wahingoksi kellenkään.

Mikko. Sinä et tiedä lupauksestani pyhästä, jonka tein pari jekuntia sitten, ja se kuuluu: etten koskaan walheen hengillä kulje. 201:12

Esko. Asiaani et pahentaa saa, sitä et tehdä saa, waan yhdessä käymme isäni huoneesen nyt ja koetamme kaikki parhaaksi kääntää. — Mutta warro minua tässä hetken aikaa; minä, näetkös, menen poimimaan pussiini riisiä, joita tiedän löytyvän tuossa metsässä muutama sylvä tiestä.

Mikko. Mitä riisillä sinä?

Esko. Niitä wien äitilleni, joka kenties taitaa vähän leppyä siitä asiasta.

Mikko. Mitä tekee äitisi niillä?

Esko. Tahdonpa sinulle vielä toisen asian salaisuutena ilmoittaa. Sinä tiedät ijälläni olewan tawan välillä vähän rypyskellä, ja synnin himo tahtoo joskus saada kowanfin wallan, mutta silloin juottaa hänelle äiti riisuwettä kaljan seassa, joka sie- 201:26 maus pian saattaa ukon sänkyyn, ja hän hikoilee kuin saunanlöylöysjä, puhkaa ja ofentaa ja mullistelee filmiänjä kuin härkä teuraspenkisjä. Kuitenkin kestää tämä ainoastaan muutamaman tunnin ja hän on raitis taas, mutta, usko minua, sen tempun perään, ei sietä hän nähdä wiinaa moneen kuukauteen. Mutta totuus 201:32 tekee, että hän tarvitsee yhä woimallisemman annoksen jota wanhemmaksi hän tulee, ja muorilta menee riisiä päivä päivästä aina enemmän, ja sentähden juuri, luulen minä, on pusfillinen

tätä ainetta hänelle hyvin terve tultu. Minä ehkä olen keksinyt oivallisen hywityksen. — Warro tässä hieman! (Menee).

Mikko (yksin). Warronko sinua, wai pistänkö itjeni ko-reasti sinulle nyt ja omaan kotooni tawoitin? Mutta taitaapa se toki näyttää niinkuin wähän warkaan kujeelta. — Minä warron sinua, mutta koska sieltä tulet, niin rakennan wälillemme pienen riidan. Syytä löytään aina. Riidan rakennan ja sitten jätän sinun omalle onnelles. Nummijuutarin mökkiin en kans-
jas tule, en askeltakaan jua seuraa enään. (Kristo tulee). Hei, Kristo! Mihin kulkee ties?

Kristo. Kuokkimaan Eskon häitä; perässä tulee nuoria muitakin.

Mikko. Tässä on puhemies!

Kristo. Misjä julhainen?

Mikko. Metjäsjä tuosja!

Kristo. Entäs nuori-muori, se entinen Karrin Kreetta?

Mikko. Miehenjä yllisjä!

Kristo. Soo-oh! He owat rakkaita, tulisja. Ja sinä pidät waktia tässä, warrot, kunnes nuori pari käy metjästä ulos?

Mikko. Ei yhtään paria, yksinään ja pariton on Esko, niinkuin suora-lesti. — Tuolla hän istuu ja noukkii pussiinsa riisiä hywitteiksi äitilleen, jonka wihaa hän pelkää kowin, wiinwyttyään niin kauwan hääretkellänjä, tuomatta toki nuorta-muoria huoneeseen.

Kristo. No peijakas! Kuinka owat asiat? Eikö jaanut hän Kreettaansa?

Mikko. Puusjuutari hänen kieppasi, ja heidän häitään wietettiin paraifkaa, koska tulimme Karrille, minä ja Esko, ewäspuusi seläsjä. Mutta jepä lystikästä, että käskettiin meitä häihin wielä ja me tottelimme kernaasti käskyä ja annoimme kaikki maistua hywin.

Kristo (nauraa). Oiwallista, kaikki oiwallista! Mitä sitten, Mikko?

Mikko. Tähän asti olemme nyt wiipyneet kotomatkallam-

me, muuttaen yhdestä lysti-paikasta toiseen, hääraheja lietellen, mutta nyt on kassa kaikki, aina viimeiseen ropoon.

Kristo. Ryyppäisitkö Esko myös?

Mikko. Ei pisaraakaan, mutta seurasi minua toki uskollisesti kaikille; sillä pitipä hän häpeänä sulhaiselle jättää puhe-miestänjälkeksi. Tosin närkästyi hän usein päälleni, ja motkotteli kuin punainen kulkko, mutta enpä huolinut siitä, vaan hummasin miten jaksoin; ja nämät kolme viikkoa ovat menneet kuin jäkissä. — Siinä, Kristo, on Nummijuntarin Eskon häätökki.

Kristo. Niinpä jo alusta vähän arvelin asian käyvän, kuultuani morsius-talosta yhtä ja toista, ja sentähden olen nyt kaikin voimin koettanut jouduttaa naimistani Saanan kanssa. Suutarin keräjiin mein, ja kaffi kertaa olemme jo kuulutetut minä ja tyttö, mutta nyt prowastimme, wirkansa toimesa turhan tarffa, waatii vielä Topiakselta naimalupausta, pidätellen kolmatta kuulutustamme. — Nyt ovat tosin Eskon häätuumat käyneet aiwan toiwoni mukaan, mutta kaikki taitaa äkisti muuttua vielä. Nyt tulee poika takaisin asiaansa toimittamatta, ja äiti, muistellen kuinka lähellä wiiden sadan perintöä minä olen, taitaa wimmasansa naittaa Eskon jonkun wiheleäisimmän naasikan kanssa. Ja tämä tapahtuu prowastin wartoesa tytön naimalupaa Topiakselta, ja minä jään wiimein kuitenkin kaikesta paiti. Ollis nyt neidon isä tässä, mahtawin naittajanja, niin kaikki käwis hywin. Tulewana sunnuntaina kuulutettais kolmas kerta, ja samana päivänä häämme wietettäisiin myös.

Mikko. Minä ennustan sun woittawan!

Kristo. Jos totta ennustat, niin oletpa häitteni paras wieras! —

Mikko. Niin toiwon, ja „niinkuin sinä toiwot niin sinulle tapahtuu“, janoo Esko, selittäin raamattua muistonja mukaan, se komea sulhainen, jota tänään kotiinsa warrotaan täydesjälke kunnian kemusja. — Katkos, Kristo, kuinka jukkelasti joweltui: samana päivänä, jona meitä warrotaan nuoren emännän kanssa, me tulemme myös, mutta niinkuin sisit liasja ja

nälkäisinä, ja mitä naisväkeen kuuluu, niin on Esko vielä yhtä wiaton kuin mentyänjä.

Kristo. Raikki hywin! Nousepa tästä hauskat weskheet ehdittyämme juutarille. Minä käyn kanssanne, Mikko, kirjaksi mustan ämmän kuuville!

Mikko. Parempi vielä, jos lähet edellä Eskon kottiin, ja ilmoitat häävään lähestyvän; janot heidän pyhäyneiksi lewähtämään Peltolan pihalle.

Kristo. Minpä teen ja saatan heille aina pidemmän nokan ja oikeat ukulin filmät. — Kiirehtikääät jälesjäni waan! (Menee).

Mikko (yöfin). Minua wartoa saat; sillä enpä juuri wähhällä hinnalla nyt tahtoisi liketä sitä kuuluisaa juutarin Marttaa. Totuuden tunnustaen, häntä pelkään enemmän kuin paholaista. Sa ken ei tee sitä? — Nyt omaan pesääni waan, ja Eskon, riipysjä selässä, lähetän jeta minun että itsensä puolesta jen mustan traakin fitaan. — Hän wiipyy vielä. (Suutaen). Esko!

Esko (metjästä). Tulen paikalla!

Mikko. Kuin sieltä tulet, niin juotampa jun täyteen kuin kiiiläisen, ja nähkööt sitten kotonasi, etten yöfin ole juonut rahoja plös, minä! — (Esko tulee; pusinsa toinen haara on täytetty).

Esko. Siellä oli hywä riisin saanti!

Mikko (tarjoo Eskolle wiinapulloa). Tässä, mies! Itse ryyppäsin wasta!

Esko. Mikä on tarkoitukses?

Mikko. Että otat hywän fulauksen pullostani!

Esko. Minä?

Mikko. Sama mies!

Esko. Sinä tiedät, ettei vielä koskaan mitään karwasta ole huulilleni tullut tähän päiwään asti.

Mikko. Tänä päiwänä tulloon!

Esko. Minäkö ryyppäisin? Ei! — Usko minua, Mikko Willastus, minä tuskin tiedän mille wiina maistuu.

Mikko. Maista nyt, niin tiedät! Otappas, poika, tuosta kirikkaasta pullosta!

Esko. Minä vihaan viinapulloa kaikesta sydämeistäni, sielustani ja mielestäni!

Mikko. Se tulee siitä, ettes paremmin tunne sen sijäl- listä luontoa.

Esko. Raffisten vanha-setä, koska hän juomisen pois-kielii, kiroili wiinaa kauheasti. Hän kutsui sen myrkyksi/syvyuden kai- wosta.

Mikko. Ole jurutonna; koska taas hän alkaa juomisensa, kutsuu hän sen hunajan-pisaraksi korkeuden kallioista.

Esko. Niin hän sitä kiroili. Ja viinapotellin nimitti hän pirun-sarweksi.

Mikko. Ole jurutonna; koska taas hän alkaa juomisensa, hän autuuden-sarweksi sen nimittää.

Esko. Nyt haastelet tyhmästi, Mikko! Wiina ei tarvitse puolusmiestä.

Mikko. Ei yhtään, niinkuin ei mikään hyvä ja rehellinen asia.

Esko. Kirottu asia, se wiinan asia! Sanotaan erään lää- kärin keksineeksi konstin, polttaa wiinaa. Ois se lääkäri tässä, miehen hirttäisin kohta!

Mikko. Ja minä kohta edestänjä hirteen menjin, kuin waan on päässäni fillon pieni wiinan huimaus, joka uskallusta antaa, waikka kohtais meitä suurin waara; rallaten me käymme päälle waan wäkiryssäköllä. Sinäpä nyt tuommoisen rohkeuden tarvitset tulesjasi hirmuisen äitis kaswoin eteen; sentähden juo!

Esko. Oisko siitä apua?

Mikko. Täysi apu. — Juo!

Esko. En juo!

Mikko. Sitten eroomme, enkä seuraa sinua kauvemmas. Tää hyvästi! (Mikoo mennä).

Esko. Seis, mies, seis! Ilman seuraas en lähe kotia!

Mikko. Tahdotko juoda?

Esko. Tuo tänne pullos! Oskoon se niin viimeinen, kuin on se ensimmäinen kerta. (Tuo).

Mikko (itset.) Hyvä!

Esko. Näitkös, että join?

Mikko. Vielä muutama nielaus, koska on tämä ensimmäinen ja viimeinen kerta! (Esko juo. Itsetseen). Kas niin! Nyt pieni riita ja sitten ero.

Esko. Entä juonut?

Mikko. Sen teit, ja olipa se kowin tarpeellista, nytpä otat vastaan äitiltäsi löylytyksen, niinkuin mies; sillä jekkääs saat, että roikaa, ole wiisi siitä!

Esko. Mikko Wilkastus ei olekaan tietäjä.

Mikko. Eipä tarvitse olla tietäjä, ennuustaisja sinulle tänäpäpä aika jaunan. Mutta ei hätää, nyt on wärkkiä päässä; anna tulla waan, kaikki käy siwästi kuin öljy Libanoonisja.

Esko. Sinä uskot siis, että täytyy minun wälttämättömästi jaada jekkääni tänä-ehtoon, sinä uskot sen?

Mikko. Uskon ja luotan!

Esko. Ja iloitjet ja riemuitjet?

Mikko. Iloitisiko puhemies, koska sulhainen jekkäänsä saa?

Esko. Miksi puhut sitten näin?

Mikko. Sywästä sydämeni katkeruudesta löpöttelen; sillä asia on ikäwä.

Esko. Wain niin. Minä jaan jekkääni! Entäs sinä?

Mikko. Täytyy katjella päälle waan, ei auta!

Esko. Wain niin! Mutta kuka meistä kahdesta on oikein jyyppää, minä wai sinä?

Mikko. En tiedä; sillä wiaton olen minä.

Esko. Wiaton? Sinunpa jyyfi tähän pitkälliseen kotimatkaamme. Talosta taloon olet kulkenut kuin mustalainen ja minä hännäsä.

Mikko. Mustalainen! Sinä koira, aatteles kuinka monet kerrat ja kuinka häwyttömästi olet minua haukkunut tällä matkalla. Käypä se wiimein sydämelle. Kirkas tuli ja leimaus!

Esko. Taidatko sanoa omatunton nimesi, ettei ole syypää tähän surkeuteen, jossa nyt oljentelemme?

Mikko. Syypää! Minä yksin?

Esko. Oletthan menettänyt kaikki rahatkin!

Mikko. Enin osa rahoista meni keskiwarisija, jossa söimme päivällistä, niinkuin suuret herrat, ja söimme putelin oltta päälle. Semmoinen ateria, sen tiedätkin, maksoi pöytäjä. — Mutta kenen oli syy, että jouduimme keskiwariin? Eikö sinun?

Esko. Enpä tarkoittanut muuta kuin saada piirrettyä puumerkkiä lupauskirjaan, jonka täytyy siellä löytyä; mutta tehtyäni tämän, miksi emme jatkaneet kohta taas tietämme morsius-taloa koston?

Mikko. Kaikki tämä ei kuulu tänne; kysymys on, kenen oli syy, että poikkesimme keskiwariin?

Esko. Kas kas, mikä ääni nyt on kellossa!

Mikko. Kellossa! Onko ääneni kellon ääni, sinä juonikas ja takawijas suutarin poika, onko ääneni kellon ääni?

Esko. Ääni on lahja Herralta, liionkin laulun-ääni. — Mutta ymmärrä vertaukseni oikein; sillä haastelenpa usein esikuvien ja tunnusmerkkien kautta. Niinpä tahdoin nytkin lausua miten vaihtelee täällä ihmisten mieli, niinkuin metsässä kuullaan jekä koleita että kileitä karjan-kelloja.

Mikko. Sinä tyhmä pääsi, kuuleppas tätä kelloa! (Eykö Eskoa korwalle ja juoksee pois. Esko rientää perässä. — Kroatari Antres tulee klanetti kainalossaan).

Antres (yksin). Tässä siis pitää minun wartoa häawäkeä, ja koska tulewat viimein, seurata heitä suutarin huoneeseen; niin on ukon tahto. Mutta pitääkö minun seisoman tässä waikka puoleen yöhön asti, pilli kourassa wartoen heitä? — Waiti! Tuossa owat; sulhainen kuitenkin. Tahdonpa antaa hänelle pienen kunnian-töräyksen. (Esko tulee, Antres puhalttaa hänelle pari jalkoa).

Esko. Oletko nähnyt Mikko Wilkastusta?

Antres. Puhemieestäne? Eikö ole hän seurassamme?

Esko. Hän jätti minun kuin susi poikansa, ja autoi minulle vielä korvapuustin lähteisjää.

Antres. Miksi erehditte vihasja?

Esko. Hän on lyhy-nokkanen mies, eikä jalli syntejänjää joimata. — Korwalleni jain häneltä. Hyvä! — Olisin ehtinyt hänen kiinni, niin kaswujen kansja olisin maksanut kaikki. Mutta waaran tullessja on hän aina nopea-jalkainen. Ei kanna hän turhaan nimeä: Willkastus.

Antres. Uuspeili, koko mies! — Minä kutsuttiin häihinne puhaltajaksi, ja käskyn mukaan käwin wartomaan teitä tähän. Nyt tapaan sinun, mutta en morsiantas.

Esko. Ei yhtään morsianta. Hän jätti minun jo ennen wiikimistä ja otti itsellensä toisen. Ilkeä petos, tunnoton petos! Mutta asiasta nousee tuima professi.

Antres. Kenen otti hän?

Esko. Puusuutarin; olimmehan häisjäänjää.

Antres. Minä jurtuttelen tappioos, joka on suuri sydämesi puolesta.

Esko. Sanomaton! — Se peewelin Mikko, kuin piti pääsemän kynsistäni! Minä olisin pannut hänen noin, noin! (Hän tulee päihinjää).

Antres. Suuri uuspeili! — Mitä siitä waikk'ei tyttö ollut rikkaampia? Weisusja laulamme: „kuin meil' waan on rakkaut', kyl' Jumalal' on rikkaut'“. Niin se on. Uskotko sinä myös sen?

Esko. Niin se kaiketi olla mahtaa. — Mikon käsken keräjiin myös. Eikä näit puitten wälistä sinä hänen lyöwän minua korwalle?

Antres. En nähnyt!

Esko. Sano järkähtämätön totuus!

Antres. En minä nähnyt, en minä nähnyt!

Esko. Matteles, jos täytyy sun panna kaffi jormea kirjan päälle!

Antres. En nähnyt sittenkään. — Glä Herran tähden minua saata keräjiin; lakitupaa kamoona niinkuin helwettiä.

Esko. Asiaa tahdon tuumailla. — Mutta minä ehkä kuolen nyt!

Antres. Sumal' warjel' meitä! Mitä niin?

Esko. Tuntuuhan kuin ruumiini ja sieluni sulaisivat yhteen ilman kansja.

Antres. Oletpa vielä kosja!

Esko. Minä siivet jekääni jaan, ja pyllyyni pitkän pyrötön, ja kohon korkeuksiin ylös.

Antres. Tanterella seisot vielä niinkuin minäkin, syntinen ihminen.

Esko. Näntäsi en oikein kuule tänne ylös. Mitä sanoit?

Antres. Sinä tanterella seisot?

Esko. Mutta henkeni taiwaan nawalla pyöräi.

Antres. Sinä teet minun kowin murheelliseksi!

Esko. Tämä on niin lystiä. Maa ja taiwas lyöwät kupperkeikkaa ja sinä, kraatari Antres, pyörät silmissäni kuin apinja marffinoina ja kuitenkin tahtoisiin sinua hellästi suudella. Kyllä tämä on kuolessa; ja minä jaan saatanan kuraasin. Hih! Nyt tappelisin legioonien kansja.

Antres. Oletthan ryyppännyt, mies?

Esko. Olenhan senkin tehnyt. Kaksi oivaa kulausta otin äskän juuri Mikon taskumatista. — Mutta nyt on aika tullut, ja kerran meidän kaikkein kuolla pitää; usko minua!

Antres. Esko, oletko koskaan ennen ollut humalassa? —

Esko. Totta janoen, en koskaan!

Antres. Nyt olet, naapurini!

Esko. Oliko tämä humalaa?

Antres. Samaa jorttia, ole warma siitä!

Esko. Näin ihanata, näin taiwaallista, näin rautarohkeata! Ois koko mailma sylissäni, niin juutelsinpa sitä kuin weljeä rakasta. Peijakas! taitaisinpa loiskata tuon kuusen kärkeen tai tuon pilven köyrylle istumaan ja sieltä taasen alas kuin ukon wajama aina maan tunkkasen ytimeen. Elämä on iloleikki! Antres, mitä olemme me, mitä olentoja täällä, että Sumala

meistä huolen pitää? — Siih! Tässä on aika poika Koffolasta. Eikös niin? Mitä sanot, kraatari?

Antres. En juuri mitään sano.

Esko. Onko kraatari parempi mies kuin suutari?

Antres. Molemmat tarpeelliset tässä maailmassa!

Esko. Sinulla on tapa moittia suutaria, ja panna kraatarin pykälän ylemmäs, mutta katso, jos ei olis saappaita, niin eipä taitais olla jalkojakaan. Siinä sinulle yksi piikkaus niin hyvä kuin kaffi.

Antres. Tahdotpa välillemme suukopua ja riitaa. Miin niin, kyllä ymmärrän; mutta minä en puhu mitään.

Esko. Ei yhtään riitaa; sillä nyt on ilon päivä. (Saarnaamalla äänellä):

„Ole, sielun', iloinen,
Luota sinuas härjän pääl',
Härkä wie sun mäen pääl'.“

Olinpa kowin lapsikas peljätessä mennäkseni kotiin, niinkuin tarwititsi minun se tehdä. Koto jääköön hiiheen! Mailma on awara ja leipää löytyy joka haaralla.

Antres. Käy koreasti kotiin waan, Esko, se on sulka paras!

Esko. Ei tuumaakaan enään kotoa kohden, waan tästä käännyn ympäri ja waellan kauwas, kauvemmas vielä kuin se etäinen kulta-nummi, jonka pappilan mamsjelli näki unisjanja. — Wie sinä heille terweijeni, kiitä heitä puolestani ylöskaswatukfen edestä, sano, että suunnasin heitä mennessäni ja olin iloinen kuin oinas. (Ilpeästi ja keikuttaen päätänjä).

„Ole, sielun', iloinen,
Luota sinuas härjän pääl',
Härkä wie sun mäen pääl'.“

Siih, waan! Karrin hyllyssä oli kymmenen ruoka-luskaa, minä luin ne. — Antres, ollaanpas oikein iloisia! — Katso, kuinka nopea minä olen juoksemaan. (Juoksee kiivaasti pois).

Antres (yöfin). Rupeanpa häntä pelkäämän. Rowin irs-
tasluontoinen mies, ja wahwa, hirmuijen wahwa. (Esko tulee
juosten takaisin ilman hattua ja toista kenkää).

Esko. Herran Kieus, Antres, juostaankos päämme män-
tyyn?

Antres. Kuinka on laitas? Oletihan ilman hattua ja
toista kenkää!

Esko. Olkoon niin!

Antres. Ne etsimme ylös.

Esko. Ei, kraatari, metsä saantinsa pitääköön! Suolisinko
yhdestä hatusta ja kengästä? Peeweli! jos oikein wihastun, niin
kaiikki nutut pääältäni heitän ja myyn itteni Rysjälle. Sataan
plootuun!

Antres. Ole siivosti, ystävänä, ja haastele niinkuin jär-
jellisen tulee. — Minä menen ja etsin ylös hattus.

Esko. Etä tee sitä, meistä tulee muuton wihan weljet. 213:12

Antres. Taitaisitko näin tukka pystysjä käydä ihmisten
näkywiin?

Esko. Se tukka kelpaa, waikka teit siitä kerran kowin pilk-
kaa, finä. Sen muistan aina.

Antres. Silloin olin wähän päisjäni. 213:15

Esko. Sinä naureskelit tätä pystysjä seisowaa töyhtöä
päälaellani tässä. Miehunden ja kiiwanden merkki. Myös pilk-
kafit silloin filmiäni, kutsuen niitä ympyrjäisiksi maapässin filmiksi. 213:21
Hywä! Katseleppas niitä filmiä!

Antres. Ne olen nähnyt!

Esko. Katsele minua hetki tarkasti ja äänetonnä wästen
filmiä. Tee se pian, muuton ei käy sun hywin, Antres! 213:26

Antres. Minä katjelen. (Hetken aikaa äänettömyyttä, jona
he katselewat toinen toistaan wästen filmiä).

Esko. Niin, femmoiset filmät ne owat. Tunnustas myös
tuota tupsua päässäni!

Antres. Mitä wästen?

Esko. Se käy laatuun sitä tunnustaa. Tee se hyvän jään aikana.

Antres. Sinä olet erinomainen mies!

Esko. Tämmöinen tupsupää. Pistä kouras tänne; siitä et saa kipeätä!

Antres. Mutta mitä se meriteeraa?

Esko. En tiedä itsekkään. Mutta tee se kiireesti, jos jaks syhyy.

Antres. Minä tunnustan! (Hän tunnustaa).

Esko. Toinen kerta! (Antres tunnustaa). Niin. Entäs kolmas kerta!

Antres. Sinä hulluttelet, mies! Olenhan jo tunnustanut.

Esko. Tunnustas vielä kolmas kerta!

Antres. Voi minua poloista miestä, mihin olen joutunut!

Esko. Kolmas kerta. — Tunnustappas!

Antres. Minä tunnustan! (Tunnustaa).

Esko. Niin, femmoinen tuffa se on, ja itseppä sen kannan niinkuin filmätkin.

Antres. Enpä olis luullut sinua näin kovatki mieheksi!

Esko. Kova ja kiiwas luonnošta.

Antres. Eikä näin kiukkuiseksi ja juonikkaaksi.

Esko. Tuhannen peeweliä! koko mailma on kuin noiduttu mua kohtaan. (Ottaa kraataria kauluksesta kiinni). Minun Karri petti, oma morsiameni minun petti, kutsuen minua hävyttömäksi mieheksi, ja kujalle minun ajoivat kuin kylän koiran. Niin kansani tehneet ovat, ja Mikko Wilkastushan koko saatana oli. Rahat juotunansa, löi hän minua korwalle ja juoksi tiehensä kuin peto. Ja meidän välillä, Antres, on jotain vanhaa hapatusta myös.

Antres. Olä kiristä minua karkuusta!

Esko. Herran Kiejus, kraatari! Mikko Wilkastus on täytännyt sydämeni niin. (Kiristää aina litemmin Antresta, joka koettaa rynnistellä vastaan).

Antres. Elä kiristä!

Esko. Tierättös, kraatari

Antres. Tulkaat minua apuun!

Esko. Noin minä miehiä panen; katjos! (Painaa kraatariin maahan, kraatari pyörtyy ja jää makamaan liikkumatonna).
Kiusa kiusan päälle viimein mieheltä järjen wie. (Katseloo kraataria). Liikkumaton niinkuin kiwi. Natteles jos . . . (Nävisää häntä). Nous ylös, Antres, ja ollaan ystävät taas! — Hän ei hengitä enään. Se on tehty! Toinen laudoissa, toinen randoissa, niin tämä hääreiju päättyi. Kuollut on hän! Se on tehty! (Siwari, Sakeri ja Niko tulevat ajaen, kaikki istuen rattailta). Tulkaat ja nähkäätkä rikostani suurta.

Sakeri. Pysäytä! (Siwari pysäyttää). Mitä on tapahtunut tässä?

Esko. Tulkaat katsomaan wihan ja synnin hedelmiä!

Siwari. Weljeni, Esko! Mitä hirmutöitä?

Esko. Se on tehty!

Sakeri. Mes rattailta kaikki! (Astuvat alas). Sido Rusko mäntyyhu tuolla. (Siwari ajaa pois hewoisen oikealle. Sakeri, talttaen Nikoa köydestä, joka on sidottu wankin jalkaan, lähestyy Eskoa). Esko, minun sisareni poika, mitä olet tehnyt?

Esko. Hywää päiwää! — Tekoni on tuossa. Siinä maaka kraatari niinkuin wihani uhrilammias. Mutta tämä on minulle rangaistukseksi. (Siwari tulee).

Siwari. Oletko tappanut kraatariin?

Esko. Hywää päiwää! Waitka ehtoo jo taitaakin olla. — Niin, Siwari; sinä olet nuorempi, ota waari minusta ja elä koskaan himoillesi waltaa anna. — Minä miehen tapoin, ja tämä tapahtui minulle rangaistukseksi. Mutta woi kraataria, joka hengensä panna täytyi kuritukseksi minulle! (Sakeri kuiskaa Eskoa korwaan, Esko lähtee juoksemaan, mutta kääntyy jälleen kohta takaisin neljän wiiden askeleen päästä). Ei, eno; en tahdo karata. Tunnon waiwat liewii esiwallan meitä rangaistesfa. Siis tulkoon

kuuskorttelisia täysi kippu selälleni; sillä sen olen ansainnut. Sa sitten: marssi sinne, misjäs pilwet maata lamaa, ja peuroilla ajetaan. Sinne, sinne kruunu oman sa korjaa. Humala katoa päästäni, haihtuu kuin tuhka tuulessa. Nyt olen ihan selvä. (Antres liikuttelee itsiänsä). Kraatari elää vielä! Mun ystäväni, Antres!

216:20 Antres (nousee istumaan huokaen raskaasti). Olemmeko tässä vielä?

Esko. Tässä, ystäväni! Mutta kiitos luoja, että vielä hengen jait! Minä pyydän sinulta anteeksi, kraatari, kaikesta sydämestäni!

Antres. Minä kaukaisilla mailmoilla käynyt olen, wieraita kieliä haastellut ja paljon ihmeitä nähnyt. — Kuinka kauvan sitten, Esko, kuin sinä minua kirkusta kruuvasit?

Esko. Tuskin kolme minutia!

Antres. Sano kolmekymmentä vuotta kuitenkin!

Esko. Ei yli kolmen minutin, usko mitä sanon!

Antres. Kas ihmettä taas!

Esko. Neuseppä seisomaan, welseni! (Muttaa Antresta seisomaan). Kuinka jakjat nyt?

Antres. Minä olen terve ja raitis!

Esko. Terve ja raitis! Mikä ommen hetki! — Mutta ottaispa mun peijakas, jos rupeisit minua laillisesti hakemaan!

Antres. En minä rupee.

Esko. Kiristää toista kirkusta, se on pedon-tapaista, ja tarvitsisipa loittiini aika lailla. Ei haittaisi se yhtään. Mutta minä rukoilen sinua, elä wie minua keräjiin tästä asiasta!

Antres. En minä wie, en minä wie.

Esko. Sinä kunnan mies! Mitä maksan sinulle?

Antres. Et mitään, ei tarvitse!

Esko. Werraton mies! Ilmatteeksi julle saappaita teen aina kuolemaan asti.

Antres. Sos niin tahdot!

Esko. Sen teen minä! — Kas niin, eno ja nuorempi

weljeni, Siwari, jallimus auttoi minun tästä onnettomuudesta kuitenkin. — Mutta mistä tulette ja kuka on tämä?

Sakeri. Kaupungista tullaan!

Siwari. Ja tämä on ystävämmme, joka meidät onnellisiksi tekee.

Esko. Miksi eno häntä nuorasta hallitsee?

Siwari. Ystävyiden liite, näetkö?

Esko. Selittäkäätkä minulle asia.

Siwari. Ettö huomaa lyhyä tuffaansa, piikkiartaansa ja pilkkua nenänjäreessä? L 17:24

Esko. Se juuri waras!

Sakeri. Sama weitikkä!

Siwari. Hänempä nypistimme koreasti Puol'matkan krouwisja.

Esko. Mikä onni!

Siwari. Seittemän sataa rikkiä waan.

Esko (itse). Mikä onni! Tästä nousee isäni huoneesen ilo juuri, ja minäkin olen pelastettu sillä jamalla.

Sakeri. Mutta kuuleppa, mun sisareni poika, tänäpäiwänähän pitäisi wietettämän jälkihätäs?

Siwari. Saa peijakas! Mutta miksi seisot tässä?

Esko. Ettäs sanot. Mutta minua on kohdannut kowa vastoinkäyminen. Morsiameni annettiin petollisesti toiselle ja minä sain kääntyä nuorena miehenä takaisin; tähän asti olen wiipynyt kotomatkallani ja juuri Mikko Wilkastuksen tähden. Hän minun petti myös. Kaksitoista rikkiä, jotka äiti antoi minulle häärarahoiksi, joi hän ylös, sitten löi hän minua korwalle ja juoksi tiehensä, ja se tapahtui juuri tässä. Väätinpä, etten enään lähiti kotia waan waeltaisin kaukamaille, mutta luulen toki asiain kääntyvän nyt toisiin.

Siwari. Nyt ei yhtään hätää sinullakaan, ei yhtään! Me myös teimme huonon retken, mutta tämä onnemme lintu tässä (osoittaen Mikoa) saattoi kaikki parhaalle kaanalle taas. Nyt en enjinkään pelkää tullakseni kotia, sanonpa kohta juoraa, että kaikki L 218:25

2/18:27

joimme, mutta tässä on sen sijaan seittemän sataa rikkiä, ja isämme mökisjä iloista hurrataan.

Sakeri. Glä sentähden ilmoita minun olleen seurassaji juomafengilläji kaupungisja!

Siwari. En, waan sanon, että kohtasin teidän wasta ihan tullipuun alla, tullessjani ulos kaupungista. Olkaat hywässä turwasja, eno; minä pelastan jelfänne.

Sakeri. Minun jelfäni?

Siwari. Niin teidän kuin Eskon ja omani!

Esko. Kas kas, mikä ihmeellinen käännös! Nyt himoomme päästä kotia kuin weiton-sankarit sodasta. Tätä ennea emme olisi ansainneet. Mutta kiittäkäämme jallimusta!

Siwari. Kiittäkäämme jallimusta, se tämän miehen warautelee kuyffuinen nälkä. Onko pusisjasi ruokaa?

Esko. Ei yhtään, waan on siellä ainoastaan riisiruohoja. — Kowin nälkä minunkin. Konna wieköön! taidanpa kuin paras lintukoira haistaa leiwän hajun matkamiesten ewäspusisja, ja makean untishajun olenkin tuntenut kaiken tien. Totta, weleni, näin kiivasta nälkää en muista vielä koettaneeni. Mutta karsikäämme hetki vielä, kohta antaa meille äitimme ruokaa.

Siwari. Woileipää hän antaa meille, niinkuin hywille lapsille. — Kotia kuin Hien pohtimesja! Minä päästän hewojen. (Aikoo mennä oikealle). Mutta katsokaat, ettette hukkaa kulta-palloomme, eno; jos sen teette, niin sitten kuitenkin ilman armoa me molemmat hirteen. (Menee).

Sakeri. Hänestä waarin pidän kyllä!

Niko (itjefi.) Saakeli olkoon! tyhjentäisinpä minäkin kernaasti pöytyrin hernewelliä, sillä olenpa tyhjä kuin weskioijusja pari wiikka sitten. Mutta taidanhan nälän pahimman kauwakki unohtaa vielä, katsellessjani tässä lapjuuteni teitä ja polkuja.

Esko (Nikolle). Wai sinäkö jama junkkari. Matteles, mikä kamala rikos, luwattomasti ottaa toisen omaisuutta, pistää tas-kuunja ja hiipistellä tiehenf. Matteles sitä, sinä kurja mies!

Niko. Pidä kitäsi siinä, kanamwaras, mällistelewä huhkain siinä; tempasensa muuten käteni nuorista, käynu sun tulkkaas ja hajoitan sen tuulen-pejän ilmaan.

Esko. Olä kopeile! Tunnenpa humalan tulewan päähäni takaisin, se kanalja tulee, antaen uutta kuraajia. — Sinä lurjus! haukutko minua? Katso etten iske kurkkuus! Mitäs tekisit? Kätes owat kiinni.

Sakeri. Siivostsi, Esko, ja muista, että on hän wankimme!

Siwari (on peräyttännyt hewoisen rattaineen teaterille). Mitä torelee Esko?

Esko. Tuo häwytön mies kun rupeji minua haukkumaan siitä, että kristillijellä tawalla nuhtelin häntä warkaudesta.

Siwari. Hän ei kärsi yksinkertaisia, ja yksinkertaisiapa olemme, jos häntä nuhtelemme siitä, josta meidän häntä kiittää tulee. — Nyt kaikki rattaille; orhini lewottomuudesta pyrskii ja raappii! (Kaikki istuwat rattaille). Minä, ajajanne, istun nokalle tähän, eno, kultakukkomme kanssa, istuu keskellemme, sitten Esko, ja siinä, pillinesi, sowita itjes tuonne taakse ja puhalla, että tawas repee!

Antres. Minä puhallan!

Siwari. Mutta katso, ettes putoo sieltä, koska orhini nelisiin juoksee!

Antres. En minä putoo.

Siwari. Misjä on hattus, Esko?

Esko. Tuonne metjään se jäi, mutta jäähdön heitä waikka hymmenen.

Siwari. Niin juuri. Tästä lähin käymme silkkihatussa.

Esko. Ja kultakellosa. Ostammepa itsellemme kruunun puustellin tai arenteeraamme jonkun herrankartanon.

Siwari. Sen teen minä kohta.

Esko. Minä tulen pehtoorikses, Siwari!

Siwari. Sinun otan pehtooriksi, enon metjäwisikaalikseni

wannotan, isäni panen woudiksi ja huushollerskamme olfoen woudin waimo!

Eske. Kuka woudin waimo?

Siwari. Äitimme, ymmärräthän?

Eske. Niin niin, nyt äkkään!

Siwari. Olkaat warolla, nyt isken. Katjo waan, ettes helli sieltä, sinä, takapuhaltaja.

Antres. En minä helli, en minä helli!

Siwari. Nyt mennään! Pois tieltä! tässä tulee rikasta wäkeä. — Nlomarsi, kraatari, ilomarsi! (Menewät; Antres puhaltaa porin-marjia, toiset loilottawat. — Kaksi kuokkawierasta, tavoittaan Eskon häihin, tulee wafemmalta).

1:n kuokka. Klanetti pauhaa, joutukaamme! (Mikon walitus-huuto kuuluu meijästä). Kuka walittaa siellä?

2:n kuokka. Jotain kuulin minäkin.

1:n kuokka. Käydäänpäs katsjamaan! (Kuokat menewät. Setken perästä tulewat he, kantaen Mikkoa, joka on taittanut jalkansa).

Mikko. Minä olen taittanut jalkani, wiekäät minua kanttooriin luofji?

1:n kuokka. Kanttoori on häisjä Nummijuntarilla. Sinne kannamme sinun!

Mikko. Tuhannen tulimmaista, pitääkö minun sinne!

2:n kuokka. Hän on siellä, sen tiedämme warmaan. — Onko jalkasi pahoin taittuut?

Mikko. Onpa tässä karsimystä.

1:n kuokka. Se onkin waan murrettu. Mutta kuinka tapahitui se?

Mikko. Suofjin, mieletön, naarasterren perässä, joka hyp-päsi saakelin wikkelaesti, wiefotellen sillä kurilla minua poika-parwestansa. Minä kompastuin ja mursin jalkani. (Stjekk.) Kirottu Eske, kuin hätäytit minua ja matkaansaatoit kaisen tämän! Onni, ettei nähnyt hän lankeemistani. (Näneensä). Mutta tämä on

wimmattua, jalkani kimoilee ja polttaa kuin pahalaisen makkara-kattilassa.

1:n kuokka. Sentähden riennämme kansjas Nummisuutarille!

Mikko. Peikot ja perkeleet! en tahtoisi sinne!

1:n kuokka. Sinne kiireesti, jos parannusta toivot. Sal-
kas pitää sidottaa lastoihin, mutta pienikin wiivytys taitaa pa-
hentaa kaikki, tehdä sinusta ontuvan Huuperin äijän. — Ota
kansjani kiinni hänestä sinä, ja rientäkäämme! (Kuokat, kan-
taen Mikkoa, menewät).

Viides Näytös.

(Ulkopuolella Topiaksen huonetta, joka seisoo oikealla. Vasem-
malla on pöytä, siinä wiinapotelli kaffi lasia, wehnäseivän-pyttyjä ja
sokeria. Perällä näkyy hunka-nummi. — Topias ja Sepeus tule-
wat vasemmalta).

Topias. Kas kas Marttaa waan, kuin on rakentanut eri
wiinapöydän, ja ulos pihalle sitten. Herrasväen konstia ja temp-
pua istuu hänessä vielä nuoruuden päivästä, koska tyttö pal-
weli Riutalan kartanosja, ja palweli seittemän wuotta. Kap-
teenika piti hänestä paljon, jomoin kapteeni itse, waikka jaiwat
hekin pitää sunnsa kiinni, koska Martta oikein wihuripäänjä pääl-
lensä otti. Semmoinen likka hän oli. Sillonpa mekin, minun
käydesjäni kartanosja neulomasja, tulimme keskenämme tuttavuu-
teen, ja aina paremmiksi ja paremmiksi ystäwiksi ja viimein pa-
riekunnaksi, ja jainpa, koira wieföön! maksaa terwarahaa Eskon
tähdän, kirkkoa terwata jain. Ne, no! „Nuoruus ja hulluus
wanhuus ja wiisaus“, sanoo sananlasku. Nuori mies, hän on
kuin metsäwuohi, hurjapäinen. Hän ryntää päälle waan, aattele-
matta perään, liionkin tähän aikaan.

Sepeteus. Ennen myrffi pystysjä ja juu mytysjä himo-
jamme vastaan setaa käytiin, ja rautaa kaswoi miehen mieleen,
mutta tässä juwulla ei ole tahdon woimaa, waan tanssii se halu-
jensa pillin mukaan.

Topias. Niin niin. — Muistaakos kanttööri, kuinka Pel-
tolan hirsitalkoosja sekä nuoret että wanhat tanssiwat wirolais-
uksen, Hanssun, jalkiyhillin mukaan?

Sepeteus. Minä jouduin sinne wirka-retkilläni.

Topias. Tehtiinpä siellä yhtäkin konstia ja juonta. Siel-
lähän seppä minun silmäni noki, juuri talosta lähteisjäni. Sun-
kari! Enkä tiennyt asioistakaan, ennenkuin kotona jain Martan
kinppuuni siitä syystä. — Noh, ne owat menneitä asioja, ja ol-
koot unohtujesja. Mutta saapa tässä mies koetella yhtä ja
toista, sekä leikkiä että totta, tässä mailmasja, jonka oppineet sa-
nowat yunmyrjäiseksi kuin minun pääni, ja pyöriwän tyhjässä il-
masja. Mitä aattelee kanttööri siitä asiasta?

Sepeteus. Minä kiinniritipun sanasja, jossa weisaamme:
„ei patjast' eikä napaa, waan wahwa wirta wapaa“.

Topias. Niin uskon minäkin. — Wetten päällä se pyö-
rii, juuri kuin joulukaakku. — Niin en tämä mailma yunmyr-
jäinen ja seppia ja solia täynnä, joisja pian majennetaan mies.
(Täyttää molemmat lasit wiinalla). Mutta kas, kuin kaikki wiimein
ympäri käy, niin otamme pa ryypin ja unohtamme kaikki. Ryy-
pin otamme ja nauramme ja itkemme yhtäikaa elinkautemme ret-
kille. — Kanttööri, olkaat niin hyvä! Estkää hirttää Eskon
häitä, minä muuton närlästyn poikani puolesta.

Sepeteus. Maistaa tahdan!

Topias. Lasi kumoon, kanttööri, kumoon!

Sepeteus. Oi, Topias; maistan waan!

Topias. Niinkuin tahdotte, mutta Eskon muistoksi!
(Ryppääwät, Sepeteus maistaen).

Topias. Sokeria tahi wehnäleipää päälle; kumpaa waan
haluttaa; sillä taka-kontoni, näettekö, ei ole juuri niin tyhjä kuin
luulis, sieltä heruu koska heruman pitää. Mikä on suutari To-

piakfen eläessä? Hänen konstinja istuu päässä, sen käytös kourasja tässä; terve ruumis, filmät, korvat ja kaikki muut jäsenet; uljas waimo ja kaikki poikaa, ja omalla kannallaan ja asuu hän tässä, tässä wapaalla, kaikuwalle honka-nummella. — Tässä on ankara kaiku, herättäkääs se äänellänne, kanttoori!

Sepeteus. Nyt ei weijaamiseen aika eikä paikka.

Topias. Wähän waan loisetusta, että kaiku kuuluu.

Sepeteus. La la la laa! (Kaiku).

Topias. La la la laa!

(laulaen). „Mutta me Mänttälän pojat . . .“

Sih! (Wisakase lakkinsa ilmaan. Martta tulee huoneesta ja tufistaa häntä).

Martta. Pidätkö suus kiinni, sinä poutahaukka. — Mitä teette tässä ulkona? Kanttoori on hyvä ja tulee sisään. (Menee huoneeseen).

Topias (ottaa ylös lakkinsa). Eskon ijo-lippunen lakki; hän jai hattuni häihin. (Ryöppää).

Sepeteus. Mutta usko minua, pöllähdinpä tästä tapauksesta, tufistuksesta nimittäin.

Topias. Tuosta etu-tupjasta hän minua vähän nujusti, mutta annanpa hänelle sen anteeksi; sillä onpa hän kowin kiivas ja kiukkuinen häätöimien hyörintänsä. Hän on kun tulen leimaus. Huomasitteko, kuinka pitkästä tämä tempu oli tehty häneltä? Kuin luoti oli hän tässä, kuin luoti oli hän sekuntin päästä tuvasja jälleen, ja sillä aikaa ehti hän tufistaa minua.

Sepeteus. Nais-waltikka on murheellinen merkki; se maakuntain häwiöön ennustaa. Noomasja, koska tämä ankara walta lankeemuksenja kallistui, hallitsit portot, narssjut ja naasikat, ja mies wapiji waimon edessä. Mikä häpeä! Mutta kaikki hekuman ja huwituksen työ. — Topias! minä waimon arwosja pidän, mutta sanon, että mailman loppu, häwitys ja ikuinen sekameläka meitä lähestyy, koska hän housut päällensä pukee ja rupewi meitä kōnistämään, meille korwapuusteja jakelee ja — (katsoen merkkillisesti Topiasta kohden) meitä tufistele.

Topias. Kuin oikein peränaattelen, niin olipa se hävytömmästi tehty Martalta. Peijakas! minä närkästyn. Tuliistaa minua! Sinä mustalainen! No no, otanpa sinun tästä koviin kouriin, kuin waan tämä paha-pääs on ohitse mennyt. Nyt ei ole hyvä hiiskua asiasta mitään. — Mutta astukaat sifään, kantoori, astukaat sifään! (Uvaa owen Sepeteufjelle, joka menee sifään). Minä tulen kohta perässä! (Menee ja ottaa ryypin, ja puree sokorinpalasta päälle. Maritta tulee). Minä tässä tirkistelen, tirkistelen katjella pitkin tietä, wartoen häämiehiä kuin päiwän nousua.

Maritta. Seitä kentiesi wartoa saamme!

Topias. Tänä ehtoona heidän täytyy tulla, niinkuin päätetty oli.

Maritta. He saattawat tulla tänään tahti huomena tahti koska niin tapahtuu, mutta aatteles, jos tulisiwat ilman morsianta!

Topias. Ilman morsianta?

Maritta. Tytön tahti kaswatusifänjä pää olisi tainnut kääntyä!

Topias. Mahdotonta! Asia päätettiin kättä lyöden miehullisesti.

Maritta. Ei mikään mahdottomuus. Mutta tapahtuiksi niin, niin onpa Saana paljon likempänä perintöä kuin poikamme, Esko; kolmas kuulutus waan puuttuu. Että hän ja seppä, se firottu, meiltä kieppaisiwat wiisi sataa rikkiä pois, se aatus sydäntäni polttaa kuin helwetin tuli. Mutta Sumalawita! minä wannon, niin ei käymän pidä. Jos ei kōnsikkä awiošippaa muasjaan tuo, niin tyytykōön siihen, jonka hänelle annan. Minulla on hänelle waroina ystävä, joka ahneesti kuin nälkänen kotta hänen vastaanottaman pitää. Naimiseen kohta, mutta sifsi täytyy sinun vielä juonitella prowastin kansja.

Topias. Minä teen niinkuin tahdot. Mutta tämänkaltaisia hankkeita ei meidän pelätä tarwitje; he tulewat kohta, ja morsian Eskon rinnalla istuu, kaunis kuin jaaronin-kukkainen. He owat wihitty pari, ijäisesti yhdistetyt, muuton eiwät olisi wiipy-

neet matkalla wiikkoja kolme. Kohta he tulewat pillin kirkunalla. Koraatori Antres, Kanetti kourasja, wartoo heitä tienhaaralla tuolla. Sa minä wannon, Martta, että tanssin tänä ehtona vielä pols- 227-23
kaa kansjas tässä tafaijella tanterella. — Mutta mitä aattelemme Siwarista, joka ei ole vielääkän tullut? 227-25

Martta. Että hän elää, sen tiedämme; owathan nähneet hänen Hämeenlinnan kaduilla, mutta kaakertelewan juowuksissa.

Topias. Sinä kanalja pojaksi, nyt täytyy sinun saada pieni ryöpäys, ei auta. Saatpa, saakeli wie! kuin sieltä waan tulet kerran kotia.

Martta. Hänen juomin pampullani, että makaa hän wiikon päiwät jäsentäkään liikuttamatta. — Mutta mene sijään sinä seuraksi luffarille. Mhtä toki sinulle muistutan: elä juo itfiäsi tänään juowuksiin, jos et mieli tulla teljetyksi sikapahnaan.

Topias. Sikapahnaan? Elä, Marttani, haastele niin fikamaisesti tällä juhllallijella hetkellä?

Martta. Mene sijään ja elä mökötele? (Topias menee. Martta yfsin). Sinä wiivyt vielä, luntu. Jos wilauksesja et ole tässä, niin niskas nuriin kierrän; sillä tänään ei ole mieleni leikitävä. — (Saana tulee). Mutta tuosja hän tulee. Kiitä onneasi, ettes kauvemmin wiipynyt! — Saitko sirappia?

Saana. Enpä saanut; hän janoi itsellään ei olewan.

Martta. Sinä wolpana, ethän taida koskaan mitään matkaanjaattaa.

Saana. Minä en saanut.

Martta. Sentähden, ettäs olet saamaton.

Saana. Mitä taifin tehdä?

Martta. Ääneti! ja mene Priitan luoksi, muistuta häntä niistä kymmenestä munasta, jotka hän on minulle welkaa ja sano hänelle, jos ei hän anna niin tulenpa ja rewäifsen filmän päästänjä kuin perkele Kittelän noidalta ennen. (Saana menee oikealle. Leenan-Kalle tulee).

Leenan-Kalle. Siwari, luulen, ei ole vielä palannut kaupungista.

Martta. Ei vielä.

Leenan-Kalle. Olenpa varma siitä, että hän on juonut ylös lintu-rahani ja jään nyt ilman ampuvaroja.

Martta. Niin taitaa käydä!

Leenan-Kalle. Mutta teidän tulee maksaa wahinkoni, jonka kärjin poikanne kautta!

Martta. Sen saamme nähdä! (Anna-muori tulee).

Anna-muori. Hyvää päivää, Nummijuutarin-muori! Onko kaupunkimiehestä jo mitään kuultu? Minä pelkään, etten saa nuuskaa, enkä rahojani takaisin enään!

Martta. Niin luulen minäkin tapahtuvan.

Anna-muori. Se viheliäinen poika, misjä mahtanee hän, kaupungin wai tiewarren krouwisja, aikansa näin synnin humusja menettää?

Martta. Häntä käykäätsä etsimään, jos tahdotte tietoa siitä.

Anna-muori. Se on ennen teitin tehtäväni, joka olette äitinsä.

Martta. Waiti, ämmä! Jun muuton yhdellä potkankjella tästä mökfiiji linfoon! (Kristo tulee wajemmalta). Mitä tahdot sinä?

Kristo. Ei niin wihaijesti, Nummi-Martta; sillä tuonpa teille iloijen janoman. Esko lähestyy nuoren waimonsa kansja; kaunis tyttö, kuin aamurusko punertawat poskensa ja filmät jäteilee kuin kassi aurinkoa. Kohta owat tässä. Peltolan pihalla Esko hewoistansa juotti.

Martta. Sinä walehtelet, mies!

Kristo. Totta puhun! (Klanetin ääni kuuluu). Siinä owat! (Stjefseen). Kuulenpa ratasten jyrinän myös. Mitä aatelen tästä? Olikohan Mikko minua wietellyt? Sitten totta walehtelin tässä. (Topias ja Sepeteus tulewat huoneesta, edellinen joteskin päisfään).

Topias. Klanetin äänen kuulin; he lähestywät.

Kristo. Paikalla owat he tässä!

Topias. Kuinka häitten tapaista! Mitä marsjia puhalttaa kraatari?

Sepeteus. Porilaista!

Topias. Porilaista marsšia! Ja nummi pauhaa kuin juden-ajossa. — Mutta mikä loilotus siellä?

Kristo. Suuri niinkuin juden-ajossa.

Topias. Tämä loilotus?

Kristo. Ilon ja riemun huuto.

Topias. Niin, seppä! „Sloitkaat ja riemuitkaat, nyt on meillä joulu!” Ollaan ystäväit taas, seppä! Nyt amman anteeksi kaikille, itse jaatanallekin, joka meitä kiusaa ja heijaillee pitkin myötä-wirtaa alespäin. — Täsjä on tasjuni, seppä!

Kristo. Täsjä minun! (Rättelewät).

Topias. Ystäväit olemme aina!

Kristo. Niinkauwan kuin kestää waan!

Topias. Niin, seppä!

Sepeteus (itse). Ystäwyys ja wesi, he owat tähän aikaan yhtä.

Topias. Eskon häät!

Martta. Sinä nauta, olethan juonut itjes juowukfiin, waikka kielsin kowin?

Topias. Nauta! Glä, Martta kulta, jaata itjellesi tänä ehtoona sitä häpeää, että wihoisjani karkaan sinusta kuufsi päiwäkki!

Martta. Marssi matkaan, jos mieles tekee!

Topias. Mitä minun tarwitjee? Minä olen herra huoneesjani. Sinua en pelkää, meitä on monta nyt, sinun woitamme kyllä. — Nauta! Glä jaata sydäntäni kiuhumaan! 230:30

Martta. Kitasi kiinni, janon minä!

Sepeteus. Malttakaat mielenne, mies ja waimo! Nyt riita pois ja kristillijellä tawalla ottakaamme vastaan ylkä ja morsian!

Topias. Kristillijellä tawalla, palawat lampyt kädessä. Ylkä tulee! — Mutta mikä mustalaiskuorma tulee sieltä? (Siwari, Sakari, Niko, Esko ja Antres, kaikki istuen rattailta, tulewat

loilottaen ja klanetin pauhinalla. He pysäyivät perälle; Sakeri ja Antres nostawat lakkiansa).

Martta (itseksi.) Sumal awita! rupeanpa arvelemaan, ettei ole laita oikein!

Topias. Minä kysyn, mikä en tämä mustalais-kuorma?

Siwari. Rahakuormahan tämä on. — Mies rattailta kaiffi. Minä tahdon päästä syömään! (Astuwat rattailta, Siwari wie hewoisen pois teaterilta).

Topias. Selittäkää minulle tämä näkö, jos taidatte!

Sakeri (osoittaen Nikoa kohden). Katjeles tätä kuuraa! Etkö huomaa jotain?

Topias. Kaiffi on unta! Miksi on hän sidottu, ja miksi hallitjet häntä jalasta?

Sakeri. Se on kallis kalu! (Siwari tulee takaisin). Sit moita asia, Siwari!

Siwari. Kuulkaat, kuulkaat ilon sanomaa! Willitysti elänyt olen, pahemmin kuin ennen tuhlaaja-poika. Tuhat tulimaisista! joinpa kaiffi ylös, kuorman, rahat ja säntit mennä annoin, mutta tässä on se, joka täyttää kaiffi läwet taas, tässä on feittämän jataa rikkiä!

Topias. Seittämän jataa! Minkätähden, minkätähden poikani, Siwari?

Siwari. Hän on se ulkomaan kreivin waras, hänen otin kiinni Puolmatkan krouwisja, ja luwattu palkinto en minun. Me tulemme rikkaiksi, isä!

Topias. Keritty tukka, piikkiporta ja pillku tuosja, juuri uiinkuin pitää. Nyt iske kirkasta tulta ja jysky, riemun päivä on tullut ja ilosta filmäni mustenee! Koira wieköön! eipä paljon puutu, etten juutele sinua ilosta, waras! — Seittämän jataa, ja wiisi jataa siihen luoksi vielä!

Siwari. Me ostamme talon!

Topias. Talon oivallisen! — Kas niin, Martta, minun kiltti Marttani, nyt olemme onnen myyriä.

Sivari. Isä ja äiti, teitä pyydän unohtamaan mitä rik-
konut olen!

Topias. Kaikki on unohtettu, sinä uljas poika. Nyt
muistelempä tätä onnen tempausta waan!

Sivari. Myös tahdon puhua Eskon puolesta. Asianja
kävi huonosti, hänen pettivät ja annoit morsiamensa toiselle,
mutta se ei ollut hänen syynsä, eikä sekään, että hän on wiipynyt ^{134:77}
matkalla näin kauwan. Mikko oli petollinen myös. Suotuaan
kaikki Eskon rahat, erosi hän kumppanistaan kuin rosvo, annoi
hänelle kaupapäälliseksi vielä korwaynuustin. Niin teki hän!

Topias. Tosin kuuluu tämä vähän kiusattawalta . . .

Martta. He olkoot kirottut, niin morsian kuin Mikko!

Topias. Stävätä; mutta kaikki olkoon unohtettu ja so-
wittu tällä ilon hetkellä!

Martta (itseheän). Jos asia on niinkuin se näyttää, niin
pelastuu mar todella sekä Sivariin että Eskon jekä! (Saana tulee).

Topias. Saana piikajeni, tules kuulemaan, mikä onni on
kohdannut meitä. Läsä on se juuri waras kiikisjä!

Niko. Sinäkö Saanani, pieni enkelini? Tule ja päästä
ijäs kädet, että hän saa sinua halaillla!

Topias. Mitä hän janoo?

Saana. Te ijäni?

Niko. Merimies Niko, farkuri, mutta ei waras. Ole loh-
dutettu, tyttäreni!

Anna-muori. No sinä juuri Jumala! Totisesti Järwe-
län Niko, waikka paljon muuttunut. — Tunnetko minua vielä?

Niko. Wanha Anna-muori, luulen!

Anna-muori. Sama muori, joka kerran sinunki auttoi
mailman wälkeuteen pääsemään!

Topias. Tunnetko minua sitten?

Niko. Sinua en koskaan ole unohtanut. Koska aawalla
merellä ystäwiäni muistelin kotomaasjani täällä, niin usein kai-
pauksen kyyneliä wuodatin.

Topias. Mies parka! Minä surkuttelen sinua nytkin niin kuin ystävä.

Riko. Kiitoksia waan. Mutta koska sinua muistelin, sun tuffaas, totisia filmiäs ja pikistä naamaas, niin itku naurukfi muuttui, nauroin, että kojuni kajahteli.

Topias. Wain niin, sinä wanha waras. Mutta etpä tunnekaan minua. Kellen kuuluu tämä pikinen naama?

Riko. Nummijuutarin-Martan miehelle.

Topias. Sen taidat arwata; kyselyppäs jotain elämäni waiheista.

Riko. Onko jekkäs hiljan Martan pampppua maistanut?

Topias. Aha haha; kuinka wihaa täynnä! Nyt tunnen sinun, entinen naapurini. Löisitpä minua, mutta katjos kätes owat koreasti fidotut.

Riko. Minä en tahdo lyödä toijen waimon miestä. — Mutta päästäkääät mua siteistä.

Saana (itsejseen). Sjänikö nätsijn, mutta waraana? Minä kauhistun.

Kristo (itsejseen). Minä onnea toiwon ja pahinta pelkään tofi.

Riko. Mua päästäkääät, muuton häwitystä ympärilleni jaa-tan, kuin juoksujaan kappaleikfi lentävä myllynkiwi. — Pääs-täkääät!

Sakeri. Sinä olet wanhimme.

Riko. Miksi olette mun wanhinneet?

Sakeri. Että olet waras.

Riko. Waras! (Katkaisee siteensä). Sinä ryökäle! todista janaas, sitä muuton kadut, ja hellitä jalkani, mies. (Tempasee jalka-nuorallaan Sakerin nuriin, Siwari ja Topias aikowat karata päällensä). Pysykääät matkan päässä, jos mielitte jäästää pääkallojanne.

Kristo. Elkääät kosketa häneen, waan sanokaat syy, mikfi olette sitoneet hänen. Täsjä seison minä ja tahdon häntä puo-lustaa.

Sakeri. Katsokaamme, ettei pääje hän pakoon.

Topias. Hän ei pääse.

Siwari. Hänen kyllä pitelemme.

Niko. Kohta menen. — Mutta sinäkö tyttäreni? (Eyleilee Saanaa). Saanani, taidatko minulle anteeksi antaa?

Saana. Kaikki kaikki, kuin ette waan ole se, miksi nämät teitä syyttää.

Niko. Runniallinen olen, muusta rikoksesta en tiedä, kuin että kerran laivastani karkasin ja siitäpäjoin jo wettä-leipää Turun linnassa, juuri silloin koska tapahtui tämä warkaus, jota nämät nyt tahtowat saattaa päähäni. Siellä istuin silloin ja sinen tulin juoraan Engelsmannin laiwalla. Kaikki todistaa taidan; tämä seisoo passisijani myös, jonka waadin takaisin tuolta mieheltä.

Sakeri. Sen saat koska annan.

Siwari (itseksään). Siukuisiko kulta kädestäni vielä? Mutta fitä en usko.

Esko (joka seisoo ta'empana muita jäseniä. Itseksään). Minä pelkään, minä pelkään. (Lautamies Gerikki tulee).

Topias. Tuossa lautamies kuin käsketty. — Minä maanaan oikeuden nimessä teitä ottamaan tarkka waari tästä miehestä, joka on se peräänkuulutettu kreivin waras. Poikani, Siwari, otti hänen kiinni.

Gerikki. Mitä turhia leffottelet? Se waras kiinniotettiin eilän Wanajan kirkolla, sen näin itse.

Siwari (itseksään). Tulinen helwetti! Nyt on joppa edessäni taas.

Esko (itseksään). Minä olen onneton!

Niko. Mitä tuijottelet noin päälleni, ystäwä Gerikki.

Gerikki. Mitä konstia taas, Niko? Mihin on partas joutunut, sinä kanalja? Missä on ryhewä partas, jota Hämeenlinnassa sun, pari päiwää sitten, näin kantawan?

Niko. Kuule pieni kertomus, ja nämät toiset kuulkoet myös, jos se heitä miellyttää. Näille kahdelle, jotka tulit kaupungista, tein pienen keppoisen Puol'mattkan krouwisja. Siinä

haasteltiin eräästä warkaasta, jonka janottiin löytyvän niillä seu-
duilla ja jonka he, toivoit saavansa kouruinsa, anjaitaakseen sen
suuren luvattun palkinnon. Tuo mustahiukkainen ystävä tuosja
lupasi, jos hän käsittäisi warkaan, hänen kohta istuttaa rattail-
lensa ja kyydittää hänen kotopitäjään nimismiehen luoksi. Minä
äkkäsin hänen olewan samasta pitäjästä kuin minä itse ja, koska
olin kowin wäsyksissä, mielin päästä kyydillä kotiin; sentähdenpä
kävin jalallittoon krouwarin kansja, jaadakseni itseni oikein tä-
män mainitun warkaan muotoiseksi. Raikki käwi kuin tulta poh-
taen. Krouwarin tullaani keritesjä partani ajoin, ainoastaan
tämän piikin jätiin ja painoin tämän pilkun nenäni wiereen, —
ja se kadokkoon taas! (Pyhkäisee pois pilkun). — Toinen hattu
ja takki vielä, jotka sain krouwista, ja se suuri waras astui si-
jään krouwitupaan. Nämät kohta kuin kottat niskaan, sidoit
minun, ja riemun metelillä, sillä luulivatpa käsittäneensä kalliin
aarteon, kyyditit he minun kottiin. Täsä seijon nyt ja kiitän
kyydin edestä!

Gerikki (nauraa). Sinä weitikkä!

Saana. Isäni, olkaat terve tultu!

Kristo. Terve tuloa! Ja tulittepa otolliseen aikaan.
Di onnen hetki! Täsä on siis Saanan isä, tytön oikea naittaja.
(Lautamiehelle). Lautamies, käykää puhemiehekseni.

Gerikki. Kernaasti. Täsä, Niko, seppä Kristo, oiwa ja
wikkela mies, rakastaa tytärtäsi; anna hänen saada se, hän on an-
saitsewa hywän waimon.

Niko. Mitä sanot itse, Saanani?

Saana. Suorasti puhua tahdon. Di! olettehan oma isäni,
tukeni ja turvani? Eihän tarvitse mun enään pelätä wieraan
wihaa? Sydämeni aatukset teille sanoa tahdon. — Tätä miestä
kauwan rakastanut olen, hän yöt ja päivät on ainoa aatukseni
ollut, ja armahin toiwoni on, joutua waimoksensja; mutta karmeasti
on meitä estetty yhtymästä awioliittoon. Di, isäni! minä paljon
kärsinnyt olen.

Niko. Sen uskon. Sun filmäs katse on kärsiwä i seraahwin.

Saana. Mutta en toki kannella tahdo, en, sitä en tee. Onhan kaikki hyvin taas.

Sepeteus. Josin on tyttö päiviä tuimia koettaa saanut; mutta ankara sananlasku jano: „silakka ei pahene juolasja“.

Niko. Saa, kanttoori, hän on kelpo tyttö, sen näen. — Ota ystäväsi kädestä; minä kihlaan teidät, minä myös. (Kristo ja Saana ottavat toinen toistaan kädestä).

Martta (itseks.) Siis kaikki kadotettu. Kirous, firous! Tätä en kestää voi.

Niko. Tulevana jummuntaina käyköön kolmas kuulutus.

Kristo. Sillon wietämme häämme myös ja sitten nostamme wiiji sataa rikkiä. Se on nyt warma jaalimme, sillä ei hän taida Esko enään kanssamme kilwoitella. Jos päättäisikin hän itsensä kihlata paikalla, niin on kuitenkin häihinjä wiikkoja kolme, mutta meillä ainoastaan wiiji päiwää. Woitto on meidän! Mutta mitä on kaikki tämä sinun juhteen, tyttöni, jonka nyt wisisti omakseni tiedän. — Kuitenkin, woitto on meidän!

Sepeteus. Sallimuksen käsi, jallimuksen wilpitön käsi! — Totunden kieltä lausun. Tältä turwattomalta tytöltä koetettiin juonilla monikouffuissilla oikeutensa kietoa pois, estellen laillista liittoa, mutta kaikki toisju kääntyi. — Te, jotka kiellätte löytyvän jallimuksen johtawaa perämelaa, käykää tänne, käykää Nummijuntarin pihalle, näkemään esimerkkiä edesjänne, sen teitä jokuudella lyömän pitää kuin ukkojen sinertävä jalawa. — Suuri onni wääryyden woima, mutta oikeuden suurempi wielä. Ja tämä on lohdutus! — Mutta mitä joulupuffia tuodaan tuolta? (Kuokat, kantaen Mikkoa, tulewat wasemmalta).

Esko. Oletthan sinä, Mikko? (Mettawat Nikon istumaan maahan).

1:n kuokka. Kanttoerille sidottawaksi tuomme miehen; hän on murtaut jalkansa.

Esko. Wai niin, Mikko! Noh, enpä tahdo pitiellä, sinä olet saanut osas.

Topias. Sinä juutas! Mutta oletahan kaatunut wihamieheni, sentähden istu rauhassa sinä.

238:14
11 45
238:14
Sepeteus. Niin, tässä taas wälähtelee koston-ankelin miekka. Taiwas, sinua kiitän, ettäs rangaiset, muuton wääräys, pilkka, riettaus ja petos täällä röyhistyisit ylös pilwihin, anastaisit korkeuden istuimen, ja häwityksen pimeys tulis meille perinöksi ikuiseksi, mutta tajapainon, o taiwas! pitää täällä rangajewa henges. — Niin, Mikko Wilkastus, tämä on niitto kylwöstä, pistelewä ohdakeinen niitto, mutta kylwä tästälähin wiisaemmin. (Katselee jalkaansa). Paha murros. Seittemän wiikon perästä sinä kenties wuoteesi jättää taidat, mutta ole warma siitä, että hautaas jaakka yksikolmatta astelet. Ontuwana kuolet, mies. — Mutta kantakaa hän Diehaaran Priitan luoksi; muujalla on kawallisesti yhtä ja toista rohto-ainetta. Wiekäät hän sinne; itse tulen perässä kohta. (Kuokat menewät, kantaen Mikkoa).

238:21
Erikki. Minä teen, mitä wirkaani kuuluu. — Esko, sinun Karri antaa käskää keräjiin, wastamaan koirantöitteesi edestä kaswate-tyttärensä häisjä. Keräjät alkaa kolmas päivä jyykskuusja, Marttilan talosja Hätylän kylässä. — Tästä wedät tuiman jaakon, poikani.

Topias. Mitä kuulen minä?

Martta (itse). Tämähkö wielä?

Topias (Eskolle). Mutta sinua en taida uskoa pojakseni. Kuka olet sinä?

Esko. Esko.

Topias. Sano: Eskon haamu, hänen ennuksenja. — Niman hattua ja toista kenkää! Kuka olet, mies?

Esko. Esko.

Topias. Oletko lihaa, luuta ja werta? Tule, että saan sinua tunnustaa, ennen en usko sinua Eskoksi. — Tule!

Sepeteus. Tee niinkuin iäs käskää. (Esko lähestyy hitaasti iäänsä).

Topias (Sottisesti päisjään. Käskää tunnustellen molemmat käntensä Eskon olkapäälle). Taa, me olemme nyt erotetut. Mene

mene, ja elköön sinä ilmoisna ikänä filmäni sinua nähtöön enään!
Mene!

Sepeteus. Te'e niinkuin ijäs käskee. (Esko poistuu muutamaksi asekseksi iästänsä).

Topias. Ja ota myötäs, mitä sinulle kuuluu. Täsä on lakkis. (Wiskasee lakin päästään Eskon jalkoihin, Esko kääntyy ympäri, ottaa sen ylös ja panee sen päähänsä). Sinustako naimisiin! Köntti! — Annappas takaisin waltuuskirja; lupauskirjani tänne! (Esko antaa hänelle kirjan, Topias katsoo siihen). Mikä on tämä, warifsen-jalka? — Oi vastausta. Tämä warifsen-jalka? kysyn minä.

Esko. Kyllä se on minun puumerkkiini. Sen luulin sinä tarwittawan laillisuuden tähden.

Sepeteus. Mikä kopea rohkeus!

Topias (rikkirepii kirjan ja wiskasee kappaleet Eskon filmille).
Sinä peeweli!

Esko. Puhu puolestani, Siwari!

Topias. Jaa, kas Siwari. Paras puolustajas. — (Siwarille).
Dtanpa kynsiini sinun myös. — Misjä on kuorman hinta?

Anna-muori. Misjä on minun nunskanaulani?

Leenan-Kalle. Ja minun ampuwarani, fruti ja haulit?

Siwari (itse). Nyt olen kiinni. — Koetampa tehdä itseni hulluksi, se kenties pelastaa selkäni. (Mullistelee filmiänsä).

Topias. Te'e tili kuormasta ja ostokjista, mies sinä; sinä onneton mies ja Esko samoin. Taiwas warjelloon minua teistä!

Siwari (teeskennellen itsensä hulluksi). Taiwaan-kierukka putoi pilwistä alas, että mötkähti, ja jalka poikki.

Topias. Kuka?

Siwari. Taiwaan-kierukka.

Topias. Häh!

Siwari. Tämä mailma on käynyt ylös-alas, niinkuin pyhä Pietari sanoo.

Topias. Elä, elä poikani koe pettää meitä tänlaisilla konsteilla.

Siwari. Päässäni krapisee paistettuja herneitä.

Sepeteus. Suuri weijari, juuri kanalja!

Esko. Ehtä on tässä täydet käsisjä; sillä hänellä on tällä hetkellä paljon jurua niinkuin minullakin.

Siwari. Suru pannaan jalkiin, jalki lättiin ja ijo tynkö owen päälle. — Mutta kuulekko mitään täältä päästäni?

Esko. En mitään.

Siwari. Sieltä kuuluu jotain.

Esko. Mitäs sieltä kuuluu?

Siwari. Ei mitään liikoja.

Esko. Eä mullistele filmiäs noin. Muotosi on hirweä.

Siwari. Ja sinun muotos on punainen kuin turkin-lanka.
— „Punainen mustaa tuikkii“, mikä on se arwoitus?

Esko. Nyt ei huolita siitä.

Siwari. Minä rikkoilen sinua: selitä minulle se arwoitus,
„punainen mustaa tuikkii“.

Esko. Se on liekki, joka tuikkeilee mustaa pataa. — Mutta weli kulta, sano minulle, oletko sinä totisesti hullu?

Sepeteus. Hän hullu! Suuri weijari!

Topias. Yhtä wiisas kuin minäkin.

Siwari (itset.). Näkyy kuin ei auttais tämänän.

Topias. Kas tämmöisiä poikia minulla on, kanttoori!
Kuritutseksi owat he minulle annettu.

Sepeteus. „Kurita tääl, jäästä siel!“

Topias. Niin weisaamme, mutta kowa on tämä kuritus. — Millä mafjan, Siwari, puolestasi kylän sänti-rahast, jotka olet hä-wittänyt, millä mafjan jalkos, Esko? Te peijoonit! pampusta pitää teidän saaman, että mökkimme huistuu. — Esko, millä mafjan jalkos?

Serikki. Hääräuhan rikkominen jakottaa kowin.

Esko. Sakosta ei niin paljon puhetta, lautamies. Minä en ole juuri vielä täys-ikänen, siis taidan päästä koko asiasta pienellä pieksiäis-jaunalla lakituwan porstuasja, jos niin tahdon.

Mutta tämä olis häpeä. — Minä sanon toki: ei niin paljon kopeilemistä sakosta.

Gerikki. Siitä suorita itses miten parhain taidat. Minä olen tehnyt tehtäväni.

Sepeteus. Niin, tänäpänä ansio palkkansa saanut on ja rangaistuksensa pahuus. Sinä oikeuden päivä!

Topias. Kanttoori, minä käskin teidät poikani häihin; tosin kyllä näyttää kuin ei nousis tästä mitään juhlaa, mutta minä käskin teidät kuitenkin.

Sepeteus. Siitä kiitän sinua! Mutta luulenpa itseni wieraaksi, jonka puhetta ja käytöstä ei tarvitse sun hävetä. Minä totuuden fieltä puhun, sanoen, että tämä tapaus on sinulle ja vielä muillekin kurittava rangaistus ja waroitus, mutta tytölle tässä ansaittu onni. — Iloitse, Saana!

Saana. On siis tullut ilon päivä, jota ennen kaukaijena walona synkeästä laakjosta katselin, eikä mua lähestyä tahotonut. Se tullut on ja wierastanpa sitä vielä, sen lempeäsjä paisteessa kainostelen kuin pieni lapsi. — Nyt ystäväni omakseni sain ja isän armaan löysin. Isäni, teille kuolleen äitini terweykset saatan! Ei kironnut hän teitä, ei, waan sinasi ja sano: „jos sun isäs luokseji palaa vielä, niin sano hänelle terweiseni, sano: terwe-tulosa mereltä esjyttävältä!“ Niin hän haasteli hetkeä ennen kuin filmäkantensa umpeen käwit.

Niko (pyyhkien hynneliänsä). Sowinnon kihara-hiukkinen enkeli tänään wallitsee. Piehutellen lumiwalkeata wiiriänsä, hän haakseni mereltä myrskyliseltä johtaa rauhan satamaan, ja ympärilläni seisoo lapsuuteni tienoot taas ja nävyt, ahot, kankaat, pelot leikatut, aumat pelloilla ja jauhuvat riiket, kaiken tämän näen ja korwisjani fielen lempeän kuulen. Päiwää toista tämänkaltaista en elinkaudesjani enään näe, sentähden sen tahdon iloisesti wiettää ja wihamiestä, onneni kadehtijaa ei fillon oleman pida. — Tämän huoneen ajukkaat, teidän kaikkein kansaanne sowintoon käyda tahdon. Silmämme wihainen iesku ystäwyiden loisteeksi muuttukoon! Towerit ja kylänmiehet, tehkäämme niin!

— 242:

242:29

243:2

Sepeteus. Minä panen sanansa sydämellenne, sinä Nummisuutarin perhe!

Topias (itseki.) Totijesti, niin eikö koske puheensa sydäntäni!

Niko. Tämä on vielä Saanan koto, juokaat, että on se myös minun kotoni tänä ehtoonä. — Saanani, sinun kauttas elköön tässä närkästystä olko! Sinä janoit, ettes kantele, niin tahdon minä myös; sinä elatus-wanhepias et moittia saa; sillä malta, heisjapä toki on ollut tukes ja suojas, heidän kädestänjä elos ja waattees jaanut olet!

Saana. Sentähden olen heille kiitollinen, kiitollinen kuolemaan asti!

Topias (itseseen). Kelpo tyttö, sen olen aina jaanonut!

Martta. Saana, eipä minun juuri edesjäsi tiliä tehdä tarwitse, mutta yhtä kysyn sinulta toki. Sinua puheella tuimalla ja kiukkuijella — sillä äteä on luoutoni — kohdellut olen, sen todistan, mutta olenko koskaan kättäni päälles laskenut?

Saana. Ette koskaan, elatus-äitini!

Martta. Toisen lasta en lyö, waikka peittoisinki omiani kuin hallia, he omiani owat, ja löisinkö heidät waikka rammoiksi, niin eipä kose se muihin, heidän elätän itse!

Saana. Teitä kiinteän kohtelemisen edestä kiitän myös! Jos hempeyttä mua kohtaan ojoittaneet olisitte, mun jallineet heittäyä riettauden helmaan, niin olisinpa kentiesi nyt tyttö kurja, ylenkatsetta ansaitsewa kaikilta. Mutta teitä kiitän, että näin waapaasti nyt isääni ja sulhaistani kaswohin katsoa taidan.

Martta (itseki.) Sumal' awita! puheensa mieltäni lämmitää!

Niko. Sinä päivä joma! Hyminän kuulen honkien kruunusta nummella. Soitto menneistä päiwistä! — Naapurimme, huomaitkaat, että aurinko laskuunsa lifenee, siis heittäkäämme hiihteen kaikki wiha ja waino ennenkuin päiwän ruhtinas kaswonja peittää. Sowintoa tahdon!

Topias. Minä myös, entinen kaswukumppanini. Täsä on kätteni!

Niko. Terwe, Topias, terwe!

Esko (itseks.) Myös minun kiwikowa sydämeni liikkuu, niinkuin kiwikin koska sitä liikutetaan. (Ääneensä). Sopikaamme kaiffi! — Terwe, Kristo, terwe!

Kristo. Terwe!

Esko. Niin! — Entäs, Siwari?

Siwari. Olkoon menneeksi! Terwe, eno Sakeri! Kätkäämme miehisjä, niin saamme juoda kättiäisiä.

Sepeteus. Siwari! Täsä on totuus käsissä.

Siwari. Suokaat anteiksi, waikka löin wähän leiffiä. Sowintoa tahdon todenteolla minäkin. Ennen ystävien kaswoja ympärillämme kuin wihamiesten!

Topias. Martta, sinä myös sydämesi liwetä anna! Sinä olet ääneti.

Sepeteus. Topiaksen waimo, sinulle janasen lausun. Kaikein powessa sinä itseäsi kohtaan pahuuksia ja ilkeyttä löytywän luulet ja tämä aatus weresi lakkaamatta kuohinasja pitää; mutta käyppäs omaan powehes, waimo, ja alkusyyn mieleksi kuukkuun ja wimmaan siellä sinun löytämän pitää. Usko tämä!

Topias. Martta, jos on sinulla korwat, niin kuule!

Martta. Eikö ole tämä kiusan ja murheen päivä? Poikamme wiimein kotia tulleet owat, tuoden meille häpeän ja wiimeisen häwiön!

Esko. Antakaat meille anteeksi!

Martta. Anteeksi teille! Ja olisiko sillä kaiffi parannettu? Ennenko pahat elkenne näiltä retkiltänne maksaneet olemme, niin ompa kädesjämme kerjäläis-sauwa! (Saana kuiskaa itsäänsä korwaan). 245-11

Niko. Tuuri niin, Saanani! Kuulkaat mitä mulle tytöni kuiskasi ja mitä jo itsekin mietiskelin. — Onhan ystäwäin tapa, jaakaa saali tasan. Kahdan pankkaamme woitto. Kaksi saata wiisikymmentä rikkiä teille ja sama meille! Mitä sanot, Kristo? 245-15

Kristo. Olkoon niin!

Niko. Siis suoriutte hywin, Topias ja Martta, poikienne nuoruuden hulluukfista. Ja elkööt tehkö enään niin!

Topias. Niko, Niko! (Puristaa häntä kädestä). Sinä olet oiwallisempi kuin luulinkaan. Duolet voitosta!

Niko. Sarasjani pysyn, ja se on Saanan tahto!

245:25

Topias. Sinä kewa-illan kuffainen! annas kuin syleilen sinua. Kijä-karru tahtoo sinua syleillä! (Syleilee Saanaa).

Martta (itsehj.) Sinä hyvä lapsi! Hywyptes mua enemmin liikuttaa kuin tämä raha-voitto.

Gerikki. Parhain näin! Kaikki tulkoon hyvälle teloilta taas! — Käy, Esko, koska aikaa saat, käy ja jowi Karri pois! Minä tunnen hänen; jowintoja ei sinun maksaa tarwitse, ainoastaan, mitä häwittänyt olet. Mene ja tee jowinto!

Esko. Sen teen niin pian kuin mahdollista.

Topias. Ja teidän wahinkonne, Anna-muori ja Leenan-Kalle ja jonkun muun vielä, teidän wahinkonne pitää palkituffi tuleman! — Mutta sinä, Siwari, muista tästälähin!

Siwari. Jjä, minä häpeen! Tämä waiuttaa enemmin kuin kuritus, tuhat wertaa enemmin. Minä häpeen kuin koira muistellesjani yhtä ja ioista. — Pois, entinen elämä!

Sepeteus. Saa, Siwari; nuori nallikka ja niin kiltisti klasta kallistella! Poika, katso, ettes saa sauwastani!

Siwari. Hywästi antakaa!

Sepeteus. Noh, näetpä, että katiwetaan vielä puun juuren ympärillä, mutta näytä pian hywiä hedelmiä!

Siwari. Minä jotain teen!

Sepeteus. Te'e ja te'e se niinkuin mies!

Siwari. Minä merelle lähen, Niko!

Niko. Oikein ja uljaasti päätetty, Siwari! Siellä sun leipäs, sen näen luonteestasi!

Siwari. Minä merelle lähen, ja koska sieltä palaan terwehtimään heimoani täällä, niin olenpa merimies komea ja kulta on kuffarossja; ja monen profetan häpeälle saatan.

Niko. Hywä!

Topias. Ha ha ha, sinä Siwari poikani! — Te'e niin, te'e niin ja ole terve-tultu talaisiin!

Siwari. Se on päätetty.

Esko. Siwari lähteköön merelle, minä neuloskelen täällä iän kanssa, enkä nai koskaan, en koskaan. Mitä waimosta? Minä tunnen sen juurun nyt. Vetturia ovat he.

Sepeteus. Sinä kentiesi harkitset myöskin parhain.

Esko. En koskaan nai, en, se on päätetty.

Martta. Hääpöydän huoneesemme rakensin, mutta muut-tukoon se nyt Kriston ja Saanan kihlauspöydäksi. Sinne käsken teitä kaiffia. Tehkääät hywin ja astukaat sijaan! (Menee huonee-sen, jättäen oven auki).

Riko. Kaikki kaikki! Etköön yksikään jääkö seinän taa. — Te myös, wanha Anna-muori, ja sinä, poika, sinua en tunne, sinä olet uuorempaa juurta.

Leenan-Kalle. Minua kutsutaan Leenan-Kalleksi!

Riko. Tule sijaan, Leenan-Kalle! Kaikki sijaan, ja ilon edestä wältyköön ynseys ja murhe!

Esko. Onpa tänä päivänä murhe ja ilo, epäily ja toivo waihdelleet. Kirjawa se on ollut kuin lammaskauma.

Sepeteus. Sinä juuri päivä! Rangaistuksen leimauksia ja jyrinätä seurasi sowingon kirkas taiwas. Muistakaamme tätä juurta päivää!

Topias. Pöytään, ystävät! — Astu edellä, Antres, ja puhalla klanetias, jälesjäs tulee pestiäiskestin juhla-kulku! (Kaikki menewät huoneesen, kraatari edellä puhalttaen porin-marsssia).

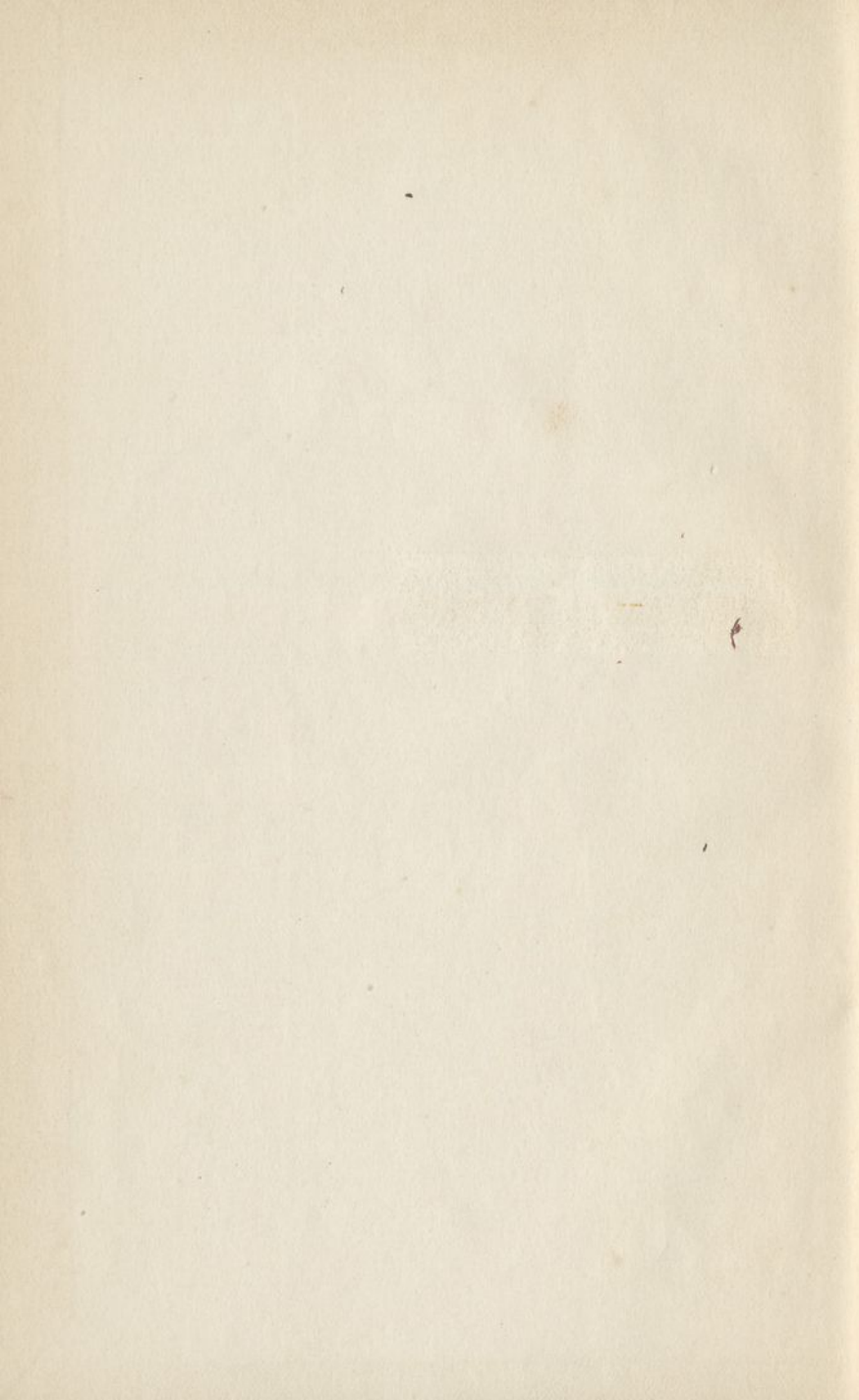
246:29

247:25

Wirhe:

Säfenten luetteloista on jäänyt nimittämättä **Miika Wilkasto**.

Easa

Kivi

(suljettu kokosela)

Suljettu kokoelma
Ei kotilainaan

SUOMALAISEN KIRJALLISUUDEN SEURAN KIRJASTO

106 005 3345

